

**DUBLİN ANLAŞMASI:
DÜĞÜM MÜ? ÇÖZÜM MÜ?**

**MALTA
KAN GÖLÜNE
DÖNMÜŞTÜ**

**BÜYÜK
GREV**

**Jî Êş û Boranên
Divêtîyê,
Hatîna Serkeftinê
-H.İsmail-**

**TOBB RAPORU
DEĞERLENDİRMESİ
-Can Erzin-**

stêrka
riizgari
ÇANDA MEHÎ
KOVARA SÎYASÎ

Sahibi/Xwedî Li Ser Navê
KOMAL BASIM-YAYIM-DAĞITIM LTD.ŞTİ
ADINA
Rıza DİNÇ

Berpirsiyarê Nivîsaran
Sorumlu Yazışleri Müdürü
Birgûl KARTAL

TİRKİYÉ- TÜRKİYE
NAVEND
Merkez Büro
Çakırağa Mah. Sineklibahçe Sok. Okumuş İşhanı
18/8 Aksaray/ İSTANBUL
TEL: (0212) 588 28 86

Ankara Bürosu
Sakarya Cad. İnkilap sok.
Örnek İşhanı Kat:3 No: 8/71 Kızılay/Ankara
Tel: (0312) 432 5314

Adana Bürosu
Tepebağ Mah. Cemalgürsel Cad.
Yivli İşhanı Kat: 2 Seyhan/ADANA
Tel: (0322) 359 64 17

EWRÛPA-AVRUPA
NAVEND
Merkez Büro
Bahoz BARAN
Wrangelstr 25
10997/ Berlin-Deutschland

Almanya Bürosu
Mehmet KORKMAZ
Allee Str.37
47 166 Hamborn/DUISBURG
Tel: 0049-203-557524
Fax: 0049-203-548553

Yunanistan Bürosu
M.KAYA
Velisariu 3
T.K. 114 72 ATHENS-GREECE
Telfax: 0030-1-64 38 295

FRANSA
S.ERDEMİR
ÇH B 133 5 VOI de L'aulne
91 370 Verrieres Le Buisson/ Paris
Tel: 0033-1-60139849

İNGİLTERE
Z.ZANA
34 Shawcourt Winstanley Road
Battersea SW1 2 HF/ London
Tel: 0044-1-2233730

DANİMARKA
A.M.ÖZCAN
Blågårdsgade 38, 3 th
2200/KOBENHAVEN N. Tel: 0045-40-554576

HOLLANDA
E.CIHAN
GROFVENBEEK 56 67 15 HD.EDE- HOLLAND

Çap-Baskı: Ceylan Matbaacılık
Belavkirin - Dağıtım: KOMAL
Şertên Abonetiye - Abone Koşulları:
Türkiye - Türkiye
6 Meht - 6 Aylık: 250.000- TL
Salek -1 Yıllık: 500.000- TL
Ewrûpa -Avrupa
6 Meht - 6 Aylık: 80 DM
Salek - 1 Yıllık: 160 DM

Aylık Dergi

İÇİNDEKİLER • NAVEROK

PÊŞGOTIN • SUNUŞ

- Milli Koalisyonun Taşları Döküldü.....3-4

KARİKATÜR

- Azadi.....5

Rojev • Gündem

- Aştiya Kurda, Kürt Barışının Temelleri
Recep Maraşlı..... 8-9-10-11-12-13

NÛÇE • HABERLER

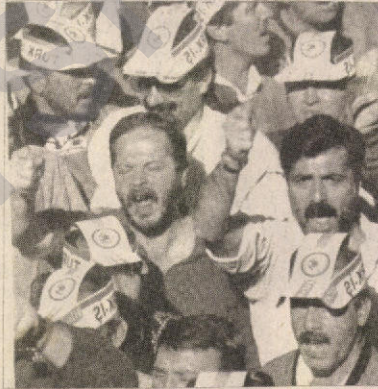
- Büyük Grev.....6-7
- Buca Cezaevi katliamına Tepkiler.....34
- Recep Maraşlıya Bir mahkûmiyet Daha
- Yazar İsmail beşikçiye saldırı
- Ceza evlerinde Baskılar giderek Artıyor
- Musa Anter "Basın Şehitleri Ödülleri "
Sahiplerine verildi.
- Adana Büromuza Baskın
- 250 Bin İşçi miting Alanında
- Kamu çalışanları Eylemde.....46

ŞİROVE • YORUM

- TOBB Raporu (Can Erzin)..... 40-41-42-43

Huner û Çand • Kültür sanat

- Ji Bo Biranina Cigerxwin.....36-37

DOSYA MEHÎ • AYIN DOSYASI

- Dubiin Zirvesi Dügüm mü? Çözüm
mü?.....20-21-22-23-26-27-28

DIROK • TARİH

- Lozan(N.Barzan).....35

FORUM • TARTIŞMA

- Savaş ve Barış İlişkileri (S.Cibran)....14-15
- Birlik (K.Dilgeş).....18-19
- Zman (N.Bengin).....17
- Ji Eş û boranên divitiye
hatina serkefkine (H.İsmail).....30-31
- Alt Yapı Üst Yapı İlişkileri
ve Sosyalist İnşa (S. Zınar).....38-39
- Çocuklarda Döner Sürgünden
(S.Binevş).....39

POSTER

- Ekim Devrimi..... 24-

JİN • KADİN

- Hevpeyvîn
(Berivan Dersimî).....29

Abone Formu / Forma Aboneti

3 Meht • 3 Aylık 6 Meht • 6 Aylık Salek • Yıllık

Nav/Paşnav

Ad/Soyad:.....

Navnişan

Adres:.....

Hûn dikarin hege aboneti li ser hesaba Türkiye İş Bankası Çağaloğlu /İstanbul Şube
300 427348

razînîn û sûretek jê ji Çakırağa Mah.Sineklibahçe Sok.18/8 Aksaray/İSTANBUL ra
qarta abone rêkin.

Abone ücretini Türkiye İş Bankası Çağaloğlu /İstanbul Şube 300 427348 no'lu konto-
suna yatırarak, bir kopyasını Çakırağa Mah.Sineklibahçe Sok.18/8 Aksaray/İSTANBUL
adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

MİLLİ KOALİSYONUN TAŞLARI DÖKÜLDÜ

1 991 Seçimleriyle oluşan "Milli Mütabakat Hükümeti" sonunda "krizi"ni atlatabayıp dağıldı... Dört yıla yakın bir zaman süren bu "Milli Koalisyon" açıkça bir savaş hükümetiydi ve Cumhuriyet tarihinin en uzun ömürlü koalisyonu olduğu gibi Cumhuriyet'in "sağ"daki ve "sol"daki iki ana partisini bir araya getirerek de geniş bir meclis ve halkoyu desteği sağlamış oluyordu. Çünkü, "demokratikleşme" kandırmaları altında sürdürülen bu azgın savaş ancak böyle bir yönetimle göğüslenebilirdi. Militarizmin tam egemenliğinde ki bu dönümde sömürgeci burjuvazi en kolay hükmetme şansı da yakalamıştı.

Nihayet uzun süredir taşları yerinden oynayan "Milli Mütabakat" hükümete de yansıdı ve DYP-CHP koalisyon hükümeti resmen dağıldı.

Şimde herkes bu hükümetin yalnız Kürt ulusu için değil, Türk halkı açısından da emekçi yığınlar karşı da açık bir "savaş" hükümeti olduğunu kabul ediyor. Ediyor ama, örneğin dört yıl önce bu hükümete şimdi Cezaevinde yatırılan DEP'li o zaman HEP+SHP'li milletvekillerinin "güvenoyu" vermiş olduklarını hatırlayan kaç kişi var?

Bu hükümetin "demokratikleşme" ekseninde kurulduğunu, zaman içinde "terörle mücadele" yani KUKM'yi ezme hükümeti olduğunu itiraf ettiğini herkes biliyor. Fakat dört yıl önce birçok kişinin, tarihi ve TC'nin yapısal gerçeklerini unutarak kapıldığı o kadar "hayal" ve "beklenti" vardı ki ! Milli Birlik hükümetinin cenazesine bile sahip çıkabilecek kimse yok o beklenti sahiplerinden....

Siyasette öngörülerinin ve tesbitlerin sağlamlığının ispatlanmasını hatırlatmak, bir böbürlenme sayılmamalı.

Şimdi çöken koalisyon ilk kurulduğunda bunun bir "Milli Mütabakat" ve "savaş hükümeti" olduğunu, özellikle HEP'li milletvekillerinin MÇP ile (şimde MHP) birlikte bu hükümete "güvenoyu" vermelerinin tarihsel bir sorumluluk taşıdığını Rizgarî söylemiş ayrıca, Cumhuriyetin bekçisi Kemalist-militarizmin has partisi SHP'den "demokratikleşme" ve Kürt sorununa çözüm beklemek, "Askeri darbelerin şamar oğlanı ve eyyamcı Demirel"lerin "Kürt realitesi" sözlerine kulak kabartmanın tarihsel hiçbir şey anlamamak olduğunu; 27. sayısında -1992'de- yazmıştı.

Ama kimisi "milletvekilliğinin" coşkusu, kimisi "legal siyaset kapılarında geçip ala ü vala ile ülkeye dönme" şehvetiyle öyle dolmuştu ki, "yine sivri sivri konuşuyor, ne diyor bu adamlar?" diye kızgınlık ve öfkeden başka bir tepki vermiyorlardı o zaman.

"Demokratikleşme" aldatmacası üç milyon Kürdün sürülmesi, üçbin Kürt köyünün, kent ve kasaba merkezlerinin tahrip edilmesiyle; binlerce gerilla ve yurtsever aydının katledilmesi, cezaevlerinin işkence ocakları olarak ağzına kadar doldurulmasıyla; kont-gerilla cinayetleri, kayıplar, bombalamalar, sınır ötesi operasyonlar ile sürüp gitti...

HEP-DEP üzerine öyle bir terör estirildi ki, canlı hedef tahtası haline getirildiler. Nihayet Meclis koridorlarından cezaevine giden o kısacık yoldan onlar da geçirildiler.

Bugün, "demokratikleşme" ve "Kürt realitesi"nden geriye halen 8. madde de değişiklik olur mu, olmaz mı beklentisi kalmıştır. Ne hazin !

Ama itiraf etmek gerekir ki, "düşman her zaman bizi doğru kararlar almaya iter" genellemesini haklı çıkarırcasına; Kürdistan UKM'si bu hükümet döneminde sömürgeci parlamentarizmden esaslı bir kopuş yaşadı. Daha çok uluslararasılaştı. Ulusal Demokratik Birlik yönünde olumlu mesafeler kaydetti. TC, ister "Milli Mütabakat"la ister, "demokratikleşme" aldatmacasıyla KUKM'yi boğamayacağını, Kürdistan devrimini engelleyemeyeceğini bir kez daha gördü.

Dahası bu gerçeği, TC'nin dost ve müttefikleri de anladı. Savaşın yükü toplumsal dengeleri alt-üst ettiği gibi, cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik krizine yol açtı. Toplumun her kesiminden, üstelik sermaye cephesi içinden de Kürdistan sorununa değişik çözümleri temel alan görüşler daha cesaretli konuşulmaya başladı.

"Ezelim kurtulalım" diyen militarist çözümsüzlük, toplumu öyle bir kıskırttı ki artık "milli mütabakat" hem sermaye cephesinde hem militarist bürokraside derin bir çatlağa dönmüştür. Devlet işçilerini de memurlarını da "terörle mücadele özverisi" aldatmacasıyla kandıramayacak hale gelmiştir.

İşte 50. TC hükümetinin arka planı böyle dağıldı. Zaten iflas etmiş olan SHP iyice sıfırı tüketirken hükümetten çekilmek zorunda kaldı.

Militarist-bürokrasi ve savaş cephesi hem dış hem iç koşullarla kuşatılmıştır. Ya herkese savaş açan bir "saldırganlığı" ya da yavaş yavaş yelkenleri suya indirmeyi tercih edecektir. "Azınlık Hükümeti"nin arka planında olup biten bu kışımadır.

Artık sömürgeci militarizm, Kürt halkıyla savaşı sürdürmek kararlıındaysa da arkasında eskisi kadar geniş bir destek bulamayacaktır. Ne içerde ve ne de dışarda.

KUKM cephesi ise, daha güçlüdür ve devrimin ihtiyaçlarına uygun yönelim ve taktiklerle her türlü saldırıyı boşa çıkarabilecek bir yere gelmiştir. Üstelik bu kez Türkiye'de emek ve demokrasi güçleri de kopuşun eşliğindedirler.

Hükümetin "azınlık" veya "geniş tabanlı" olmasının özünde hiçbir önemi yoktur. Çünkü işler zaten bir hükümet olmadan da yürüyor. İktidarın ve insayitfin hükümetlerin elinde olmadığını çocuklar bile biliyorlar.

Esas olan Mili Mütabakat'ın fiilen bitmiş olmasıdır. Şimdi savaş cephesi çırılçıplaktır. Gücü ve tercihi önümüzdeki süreçte daha da belirginleşecektir. Savaş blokunun teşhiri ve tecriti daha da hızlanacaktır.

Hükümetin yapısal durumunda aslında fazla bir değişiklik olmamıştır. MHP zaten koalisyonun üçüncü ortağıydı. Türkiye, bu dönemin "gizli gücü"ydü. Şimdi perde önüne çıkmaktan başka çaresi kalmamıştır.

Militarist-kemalist politikaların destekleyicisi ve akıl hocalarından birinin Ecevit olduğu da bilinen birşey.

SUNUŞ

ve Kürdistan'lı gruplar da dahil "umudumuz Karaođlan"ın peşine takılıp "anti-faşist" cepheler icat etmeye çalışırken, CHP'nin ve Ecevit'in ne büyük bir ırkçı-şöven olduğunu tarihsel ve siyasal kökenleri ile ortaya koymuştu. (Rizgarî, sayı:3- 1975)

O gün hem Kürt reformistleri hem de Türk Sol'u bize ateş püskürüp şöyle diyorlardı; "Ecevit'le Türkes'i nasıl aynı kefeye koyarsınız? Faşizm tehlikesine karşı Ecevit'le taktiksel işbirliği nasıl inkar edilebilir? Siz deli misiniz?"

Bu arkadaşlar halen siyaset yapıyorlar mı, ya da neredeler bilmiyoruz ama, **Türkes ve Ecevit'in artık özdeşleşen tutumlarına bakarak hayret etmesinler. Sadece Kemalizmi, CHP'yi kavrayışlarındaki gafletlerine hayret etsinler...**

Değerli Okurlar,

Bu sayımız elinize, Kürdistan sorununun hızla diplomasi masalarına yatırılmaya başlandığı bir sürece denk düşecek. Elbette bu savaşın yerini politikanın başka biçimlerinin alacağı anlamına gelmiyor. Ama yine de hem Türkiye, hem Irak ekseninde tartışılan şeyler "**Kürdistan sorunu**"nun uluslararası gündemde çözüm tartışmalarının kendini dayattığı bir dönemece girdi.

Dublin'de, Güney Kürdistan'a yeni statü kazandırılma çabaları, Bağdat'ta "Damat Krizi" ile birlikte ele alındığında Irak bütünlüğü içinde Kürt Federasyonuna gidişin arzulandığı ortaya çıkıyor. Petrol Boru hatlarının TC sınırlarından geçmesi, Azerbaycan-Ermenistan çatışmasının çözümü ve Türkiye'nin bu güzergâhtaki rolünün öne çıkmasıyla, Bayan Çiller'in bir dizi anlaşma yapmak üzere Azerbaycan, Türkmenistan ve Kazakistan'a ziyarete gitmesi de bu bütünlüklü diplomasi sürecinin bir parçası. Ermenistan'a "barış" ve "iyi niyet" güvercinleri gönderilmesi de..

Ve..TOBB Raporu ile TC içinde Kürt sorununun "çözümü" konusundaki yeni politikaların tartışılması. Balkanlardan Kafkasya'ya kadar uzanan bu hareketlilik kesinlikle tesadüfi değil, birbiriyle son derece ilintilidir. Özellikle Kürdistan sorununun çözümü, Petrol Boru Hattı, Irak'a ambargo, Gümrük Birliği gibi bir dizi sorunda belirleyici bir etkiye sahip. İstikrar istendiğinde, **ilk çözülmesi gereken düğüm, kanlı ve ağır bir sömürge savaşı da burada yürüyor.**

Belki de ABD, artık foyası iyice meydana çıkan "Yeni Dünya Düzenine" borbardımanlar, havuçlar ve sopalarla desteklenmiş yeni bir çeki düzen verme kararına varmıştır. Ne ki, her şey planlandığı gibi yürümeyecek. Belki de planların sadece amaçları var, ama biçimlenmeleri yerel etkenlerle birlikte sağlanacaktır. Balkanlar-Ortadoğu ve Kafkasya gibi tarihin düğümlendiği bunalım alanlarını, sihirbaz formülasyonlarıyla bir anda çözenin olanağı olmadığı gibi, emperyalist-kapitalist sistemin doğası, bir sorunu "çözerken" daha başka ve büyükçe bir sorun yaratmaya uygun..

Sayfalarımızda, TOBB Raporu ve DUBLİN görüşmelerinin yansımaları hakkında yorumlar bulacaksınız. Kürtlerin, tam da bu noktada stratejik duyarlılıklarını öne alan, ortak diplomasi ve politik temsil sorunlarına bir an önce çözümler getirmesi gereği de kendini dayatıyor.

Sosyalist Basın üzerindeki toplatma, kapatma ve cezalandırma kılıcı durmadan kesmeye devam ediyor.

Geçen sayımız da toplatıldı. Genel Yayın Yönetmenimiz **Recep Maraşlı** hakkındaki davalar 30'u buldu.. İstanbul Komal sorumlusu **Kadir Satık**, dergimizin İzmir sorumlusu **Songül Diribaş** halen tutuklu. Tutuklular kervanına, dergimizin İzmir Yöneticisi **Mine Sağnıç** ile Komal Yayınevi sahiplerinden ve HADEP PM üyesi **Nevzat Sağnıç** da katıldı. 28 Eylül günü Adana şubemiz yine polis baskınına uğradı ve yine onlarca kitap-dergi alındı, temsilci arkadaşımız tehdit edildi..

MGK'nin "Yeni Politika" gazetesine sabrı beş ay bile sürmedi.

8. Madde üzerindeki tartışmalar tam bir trajedi-komediye dönüşürken, aydınlar topluca "düşünce suçu" işleyerek zaten pratikte anlamsız hale gelen bu maddeyi biraz daha teşhir ettiler.

8. Maddenin yerini tutacak daha nice yasa maddesi varken, bunun sembolik hale getirilmesinde iki taraflı bir oyunbazlık da sezilenmiyor değil. Bir yandan, 8. maddeyi "değiştirmek" bu kadar çok ayak direyerek, sırf bununla görüntüyü kurtarmak istiyorlar. Böylece "ne büyük bir taviz vermiş ve iş başarmış" görünerek herkes memnun olacak, diğer yandan da işler yine bilindiği minval üzere gidecek.

Öte yandan haksız ve kirli sömürge savaşının en önemli boyutu "psikolojik savaş" olduğu düşünülürse, 8. madde de simgelenen şeyin "psikolojik bir sendeleme" yaratarak, Türkiye'de Kürdistan sorunu artık serbestçe tartışılabilir gibi bir havanın doğmasını istemiyorlar..

Dergimizin elinize ulaşmadığı dönem içerisinde en önemli gelişmelerden biri de 14-15 Temmuz'da Onbini aşkın PKK'li tutsağın başlattığı Açlık Grevi dalgasının yarattığı eylemliliklerdi. Biz, daha başından dile getiren demokratik taleplerin haklılığı ve meşruluğu temelinde bu eylemlilikleri desteklemek için elimizden gelen çabayı gösterdik. Elbette herşey çok daha iyi gelişebilir ve daha olumlu sonuçlar alınabilirdi. Nitekim, Açlık Grevleri ve ona bağlı olarak geliştirilen eylemlilikler kitlesel yankısını buldu ve özellikle metropollerdeki yurtsever kitlenin kendi gücünü görme, siyasal mücadeleye katılım konusunda daha duyarlılaşmasını sağladı. "Barış" ve "demokratik siyasal çözüm" konularında bir dizi tartışma yaşandı.

Gelecek sayımızda buluşmak umuduyla..

Stêrka rizgarî

Federasyon-K
kültürel Özerk-
lik-Kürt Kimli-
ğinin tanınması
Özerklik-Köy-Ko-
ruculuğunun kaldı-
rılması-Kimlik so-
rumu-Savaşa son ve-
rilmesi-Kendi kado-
rini yayın hakkı fe-
derasyon-kültürel Ö-
zerklik-Kürt kimliği
nin tanınması-Olagan
üstü hak
dırılması
Savaşa son
Özerklik
Kürt Kim-
tanınması-

kaldırılması - Anadilde
eğitim - Kürtçe radyo-TV-
Federasyon-kültürel
hak
ven
günlükler-Gü-
lik-koruculu-
ğun kaldırıl-
ması-federasyo-
on-özerklik-
Kürt Kültü-
rünün gelişi-
tirilmesi ve
koruculuğun
kaldırılma-
Özerklik-
Kültürel-h-
aklar-Kürt Özer-
çe yayın-özerklik-
radyo-TV kültürel-
haklar-federasyon an-
üstü hak

özerklik-f
derasyon-k
ültürel hak-
lacin-tanım-
ası-Olaganüstü
hal ve koruculu-
ğun kaldırılması
Kültüre l-özerklik
Federas-yon-İdari
özerklik Kürt kim-
liğinin tanınması
Anadilde eğitim.A
nadilde TV-radyo-Özerk-
lik-federasyon-kültürel
haklar-fe-
Özerklik
liğinin
koruculu-
an üstü hak

Kürt kimliğinin tanın-
ması-federasyon-kültü-
rel özerkl
eğitim-Ra-
ki-özerkli
rasyon-Kür-
nin tanınma-
osyon-özerk-
türel özerk-
dilde eğiti-
çe yayın ko-
un kaldırıl-
agamüstü ha-
dırılması-fe-
onl özerkli-
özerklik-A
eğitim-kürt
ğinin tanın-
zerklik konfederas-
yon-Anadilde eğitim

özerkli
Kültü-
rel hak-
Anadilde-
dye TV hak
klik-fede-
t kimliği
sı-federa-
lik-kül-
lik-Ana-
tim-kürt
ruculuğ-
ması-ol-
lin kal-
deras-yo
kültürel
nadiide
kimli-
ması-Ö-
konfederas-
yon-özerklik-K

1267 Deneklik TOBB Raporuna göre halkın "federasyon" ve "özerklik" istediği açıklandı...

**300 BİN İŞÇİ GREVDE
1 MİLYON KAMU ÇALIŞANI SIRADA**

BÜYÜK GREV

**TC devletinin
Kürdistan'daki sömürge
savaşına ayırdığı 400
trilyonluk bütçe Kamu
işçileri ve emekçilerinin
boğazından, geleceğinden
kesiliyor. Kürt halkının
başına bomba yağdırmak
için trilyonlar harcanıyor,
tanker uçak için milyon-
lara dolar döviz veren
devlet, işçinin alınterini
çalmakta direniyor!
Büyük Grevin
arkasındaki çekişme:
Paralar Nereye?
SAVAŞA MI?
EMEĞE Mİ?**

Devlete ait fabrika ve işletmelerde çalışan 300 bin işçi grevde. Bu sayı, gün geçtikçe kabarcak. Çünkü, KİT'lerde yaklaşık 600 bin işçiyi ilgilendiren ve dokuz aydır sürüncemede kalan toplu iş sözleşmelerine çözüm bulunamıyor... Türk-ış yönetiminin ve sendika bürokrasinin tüm "niyetlerine" rağmen, büyük grev dalgası kaçınılmaz oldu.

Bir milyonu aşkın "kamu çalışanı" ise sırasını bekliyor. Asıl korkulana da "işçi"lerle "kamu çalışanları"nın birleşerek devleti felç etmeleri. Devletin sadece ordu-polis ve bir avuç bürokratik sırtında değil, emekçilerin sırtında durduğu gerçeği, egemenlere korkulu anlar yaşıyor.

Bu nedenle, herkes "grevci işçilerden yana" imiş gibi görünüyor.

Oysa, hem ekonomik krizin hem de hükümet-emekçi anlaşmazlığının arka planında devletin savaş bütçesinin toplumun üzerine kabus gibi çökmesi yatıyor. Savaş bütçesinden nasıplenen "savaş rantierleri", militarist -bürokrasi yanında, işbirlikçi-korucular, savaş ağalıkları, silah tacirleri, savaş mafyası gibi bir yığın asalaktan, kan emiciden başkası değil. Kürt ulusunun demokratik

hak ve özgürlüklerini gasbetmek uğruna savaşa harcanan trilyonlarca liralık bütçe; hem korkunç bir yıkım ve sefaleti, kanı üretiyor hem de beri yanda, emekçilerin sofrasındaki ekmekten, alınterinden, geleceğinden alıyor.

Bu makasın sapını ise, sömürgeci burjuvazi, militarist-bürokrasi tutuyor elbette...

Eğer işçilerin talep ettikleri ücret -ki 55 trilyon ile 118 trilyon arasında değişiyor- kabul edilecek olursa, bunu karşılayacak devlet geliri bulunmuyor. Ya sahte para basarak, ya iç borçlanmaya giderek bu açığı kapatabilirler. Zaten açık veren bütçenin daha büyük bir delikle karşılaşması ekonomik krizi daha da derinleştirecek. Sahte para basmak mümkün gözüküyor. Çünkü, bu IMF ve Dünya Bankası'nın gözlemi altında kredi musluklarının kapanması ve enflasyonun daha da azması demek olacak. İç borçlanma ise zaten, geçen yapılan tahvil satışlarının, faiz ödemelerinin yapılacak olması bu yolu da kapamakta. Kağıtları yeni değersiz kağıtlarla değiştirerek "palyatif" çözümler ise çare değil.

El atacak başka gelir de yok. Zaten hiçbir devlet yatırımı yok ki durdurulsun?

Geriyeye bir tek netameli ve ağızından ateşler ve kanlar saçarak her şeyi yutan "savaş bütçesi" kalmaktadır. "Terörle Mücadele" adı altında yutturulan bu bütçeye el atmak ise kimsenin haddine değil.

Bir farkla ki, artık emekçiler de isyan ettiler. Ve ne için olursa olsun daha fazla fedakârlık etmek istemiyorlar. "**Varlık ve Gelir Vergisi**" konusunda TÜSİAD ve TOBB zaten "**bir sefere mahsustur, artık bizden beklemeyin**" diye restlerini çoktan çekmiş bulunuyorlar. Açıkca "**bize güvenerek sağa sola savaş açmayın, Kürt sorununa akılcı çözümler üretin**" diyerek savaş bütçesini daha fazla yüklenmek istemediklerini ilan ediyorlar.

Hamasi nutuklar ve "şovenizm gösterileri" ile savaşa kitle desteği sağlamaya çalışan iktidar, artık bu demagojisinde yeterince başarılı olamıyor. Gücü sadece emekçilere yeten devlet, "grevleri erteleme", zorla bastırma gibi yollara yönelmek niyetinde. Fakat, işçi oldukça kararlı gözüküyor. Onları barajlamakla görevli Türk-İş bürokrasisi bile bu nedenle manevra yapmakta güçlük çekiyor.

İktidar ya, Kürdistan'daki kirli savaş bütçesine el atıp savaş rantiyelerinin "tatlı ve kanlı" kârlarını biraz olsun kısacak, ya da şiddeti ve toplumsal çatışmaları kendi odacısı da dahil olmak üzere tüm alanlarda azgınlaştıracak.

Bu nedenle grevlerin büyük bir önemi var. Garip olan, henüz hiçbir sendikacı tarafından ve işçi gösterilerin de "savaş bütçesine ayrılan kaynaklardan" söz edilmemiş olmasıdır. Bu da ekonomik talepleri bakımından savaş bütçesiyle objektif olarak çelişen Türkiye'li emekçilerin, henüz politik bilinç olarak bu savaş ve sömürgeci politikayla çelişme noktasına gelmemiş olduklarını gösteriyor.

Temeldeki çelişmeyi de etkileyen bu faktör, Türk bayrakları ve yer yer şöven sloganlarla yürütülen sınıfın tutarlı bir **politik özne** olarak gücünü gösterememesi sonucunu veriyor.

Bu grevlerin ve yaşanmakta olan somut gerçeklerin gösterdiği trajik başka bir olgu, Türkiye'de "**işçi sınıfı hareketi**", "**sosyalist hareket**" ve "**ezilen ulusun kurtuluş hareketi**"nin halen ayrı ayrı mecralarda yürümekte olduklarıdır. Devletin gösterdiği en büyük başarı bu bileşenleri birbirinden soyutlama ve organize olmalarını önlemek olmuştur.

Türkiye sosyalist hareketi büyük işçi hareketlerinin içinde çokda belirleyici bir yerde durmuyorlar. Dursalar da oraya anti-sömürgeci, anti-kapitalist bilinci taşımaktan uzaklar.

Türkiye işçi sınıfı hareketi, halen sendika bürokrasisinin vesayetine ve ücret talepleri ile sınırlanmış bir perspektifte mahkûm edilmiş. Sınıf bilinçli proletarya ne Kürdistan ulusal Kurtuluş mücadelesiyle ne de sosyalist hareketle olan bağların can alıcı önemini kavramış değil.

Dağdaki gerillaya, Kürt köylüsüne, aydınlarına kan kusturan silahların, emekçileri de biçeceği gerçeğini sınıfa taşımak "Türkiye sosyalist hareketinin" görevidir. Oysa ne anti-kapitalist, ne de anti-sömürgeci propaganda ve ajitasyonu bu grevler vesiyesiyle görmek mümkün olmuyor.

Bu nedenle sınıf hareketi "demokrasi", "özgürlük", "insan hakları", "Kürt ulusunun özgürlüğü" gibi talepleri dile getirmiyor.

KUKM ise, en büyük müttefiği olması gereken Türkiye işçi sınıfı hareketi ve sosyalist hareketle aralarındaki bu engellere, kendi yetersizlikleri ile birlikte ulaşmakta güçlük çekiyor. Bu da UKM'nin de güçlenmesine engel oluyor.

Sorun bilinçli ve örgütlü müdahalenin çözeceği bir sorun olarak hayati önemini koruyor. **Ne olursa olsun, kamu emekçilerinin bu "kendiliğinden kabaran ücret talepleri ve ekonomik istemleri", kaçınılmaz olarak sömürgeciliğin şah damarına, savaş bütçesine ve onun beslediği militarist-bürokrasiyle keskin bir karşıtlığa dönüşmüştür.**

Kürt ulusuna saldırının Türk emekçilerine saldırı olduğu gerçeği, polisin ve askerinin namularının grevci işçilere de yöneldiğinde daha somut ve trajik olarak ortaya çıkacaktır.

Dağdaki gerillaya, Kürt köylüsüne, aydınlarına kan kusturan silahların, emekçileri de biçeceği gerçeğini sınıfa taşımak "Türkiye sosyalist hareketinin" görevidir. Oysa ne anti-kapitalist, ne de anti-sömürgeci propaganda ve ajitasyonu bu grevler vesiyesiyle görmek mümkün olmuyor.

Neyseni, mücadele kendi kadrolarını üretmekte ve kendi doğrularını bulmakta güçlük çekmeyecektir. Herşeyeye rağmen ve mutlaka..

Sermayedarların -Sabancı'ların vb'-lerin- bile Kürdistan sorunu ile ekonomik kriz arasındaki kurdukları bu temel ilişkiyi, işçi sınıfının görmemesi onu büyük değişim ve dönüşümün aktörü olmaktan ve siyaseti belirlemekten de alıkoymuyor.

KÜRT BARIŞININ TEMELLERİ

Dublin protokolünün ardından, 1992'den sonra bir kez daha PKK ve KDP arasında şiddetli çatışmaların meydana geldiği bu günlerde, **KÜRT BARIŞININ TEMELLERİ**'ni tartışmak anlamlı ve yararlı olacaktır.

"Brakujî", "Xwekujî", "Kurdkujî"... Ne isim verilirse verilsin, derin toplumsal ve siyasal çelişmeleri bağrında taşıyarak ilerleyen Kürdistan devriminde bu gerilimlerin kolayca şiddete dönüşmesi, siyasette aşılmanın sorunların güç kullanılarak çözümü gündemleştirebilmektedir.

Bu çelişme ve çatışmaların çoğu kez yerel iktidar kavgaları, çıkar çatışmaları, dış müdahaleler ve kışkırtmalar, hatta aşiret hesaplaşmaları ve kan davalarına dayalı olarak çıktığı gibi, devrim sürecinin taktik ve stratejik sorunlarının, siyasal alanda yaşanan tıkanmaların aşılması noktasında da yaşandığı bir gerçek.

Bu çatışmalar Kürtlerin özgün niteliklerinden, siyaset bilmeyişlerinden, birbirleriyle çatışmaktan hoşlanıyor oluşlarından vb. kaynaklanmıyor. Her devrim, hangi düzeyde olursa olsun iç çatışmalar, savaşlar yaşamıştır. Bu, tarihsel bir zorunluluk olmasa bile, anlaşılabilir, kavranabilir bir şeydir.

Ulusal demokratik güçler arasındaki siyasal anlaşmazlıkların şiddete başvurmadan barışçıl yöntemlerle, siyasal olarak çözülmesi ilkesel bir tutumdur. Bu zemindeki sorunların çözülmesinde şiddet kullanımını kınamak, karşı çıkmak gerekir.

Bir diğer olumsuz yanda Kürdistanlı örgütlerin kendi meşruiyet ve varlık alanlarını, diğerlerinin varlık ve meşruiyetlerini reddetme, onların dışlanması üzerine inşa etmeye çalışmalarıdır. Böylece, "tek parti", "tek örgüt", "tek ideoloji", "tek lider" kültürünün

daha muhalefetleyen bile dayatıldığı bir monolitik iktidar hesaplaşması yaşanmaktadır. Geçmişten günümüze Kürdistan'ın yakın tarihi "sol içi" ya da "ulusal güçler arasındaki" bu çatışmaların tahribatları ile doludur.

Daha da vahim olanı, bu iç iktidar hesaplaşması ve çelişmelerde, sömürgeci bölge devletleriyle kurulan bağlaşıklıklardır. Çünkü, sömürgeci bölge devletlerinin Kürdistan üzerindeki hegemonyaları sürdürmek üzere geliştirdikleri ilişkiler tam da bu noktada "karşılıklı çıkar"la, "taktik"le izah edilemeyecek bir stratejik bağımlılığa, "ulusal örgütleri birbirleri aleyhine" kullanılan aparatlar biçimine dönüştürmektedir. Bu anlamda Türkiye, Irak, İran ve Suriye gibi sömürgeci devletler arasında siyasal bir ayrım gözetmek KUKM'nin ölümcül paradoksu olur.

Geçen yıl boyunca KDP ve YNK arasında çatışmaların, politik egemenlik alanlarını birbirleri aleyhine genişletme, Gümrük gelirlerinin paylaşımı üzerinde şekillendiği, fakat bağımsız ve meşru bir **Kürt Yönetimi**'ni ortadan kaldırmak için sömürgeci devletlerce provoke edildiğini biliyoruz. KDP ve YNK'nin Güney Kürdistan Parlamentosu ve Ortak Hükümet'in iç ve dış meşruiyetine kendi elleriyle son verdikleri, bu çatışmalara "brakujî" adı vermek, yeterli ve açıklayıcı değildir.

Bütün ulusal Kurtuluş Güçlerinin ve demokratik sivil örgütlerin "barış", "arabuluculuk" çağrılarına rağmen bu sorunu, Kürt ulusunun çıkarları doğrultusunda **ulusal demokratik bir uzlaşma** yaratarak çözme basireti gösteremeyen KDP ve YNK'nin ABD'nin hakemliğine daha çok değer vermeleri; TC'nin gözlemciliği altında bir barışı benimsemeleri de manidardır.

Bu çatışmaları sadece "brakujî", "xwekujî" diye açıklamak yeterli değildir. Bu nitelermeler

daha çok, her iki tarafı da kendini eşit uzaklık veya yakınlıkta hissedilen bir duygusallığı ve iyi niyeti ifade ediyor ama, siyasal olarak olguları açıklamıyor. Giderek naifleşiyoruz. Zaten Marksist terminolojiden iyice uzaklaşıldığı, sosyo/ekonomik, toplumsal çözümlemeler, sınıf analizleri yerine bol bol kompto teorileri ile ajans yorumculuğu düzeyinde politika yapmaya kalkışıldığı "tarafsızlık"da politik bir erdem haline geliyor.

Elbette, "kardeş kavgası" istemiyoruz. Elbette, ulusal demokratik ve sosyalist zemindeki tüm anlaşmazlıkların şiddete başvurmadan, güç kullanmadan politik yöntemlerle çözülmesi gerekir. Bu noktada **"BARIŞ"**ı savunuyoruz.

Ama her iki durumda da **"BARIŞ"** soyut bir istem, temelleri olmayan ve varolan koşullara **"TESLİM OLMAYI"**, **"UZLAŞMAYI"** içeren bir kavram değildir. Belki böyle algılayarak ifade eden ve savunanlar vardır. Fakat, **"BARIŞ"** bizim için tıpkı **"SAVAŞ"** gibi politik temelleri olan, içeriği ve oturduğu zeminle anlam kazanan kavramlardır.

Güney'deki çatışmaların nedeni, kaynakları, doğruları ve yanlışları ortaya konmadan sadece soyut bir "barış" ve "brakujî karşıtlığı" söylemi, kötü bir tarafsızlık örneğinden başka bir şey olmayacaktır.

Tıpkı "haksız, kirli sömürgeci savaş" karşısında "demokratik siyasal çözüm" talep ederken söz konusu barış temelleri, kendi kaderini tayin hakkına, eşitlik, hakkaniyet, özgürlük gibi ilkeler olacaksa, **İÇ BARIŞ**'ında politik temelleri olmak durumundadır.

Kardeş kavgasına karşı olup olmamayı tartışmak bizim için anlamsız olacağına göre; gerekli ve anlamlı olan politik doğrularımızı ve **KÜRT BARIŞININ TEMELLERİNİ** tartışmak olmalıdır.

Bir "HAKSIZ BARIŞ"

Denemesi: Dublin Protokolü

Emperyalizm, "haksız savaşlar" kadar, "haksız barışlar"da dayatıyor halklara. Gerici statükolara boyun eğme karşılığında sadece "silahların sustuğu" ama, adaletsizlik ve siyasal gerilimlerin korunduğu bir "barış" !

Dublin protokolü de böyle bir "haksız barış" girişimlerinden biridir.

Güney Kürdistan'da iki yıla yakındır çatışan KDP ve YNK güçleri arasında anlaşmazlıklara son veren, "barışı sağlayan" bir protokol gibi sunuluyor. Oysa gerçekte bu anlaşma, bölge devletlerinin sürekli kışkırtıkları iç iktidar mücadelesi ve çıkar çatışmalarının sonuçlarının hukukileştirilmesidir. Kardeş kavgasının nedenleri ortadan kaldırılmış olmuyor ama, kardeş kavgasını yaratıp kışkırtmakla kim neyi kazanmışsa o kazanımlar masada "güvence" altına alınmış oluyor.

Hiç kuşku yok ki, Kürdistanlıların iç barışı emperyalistlerin hakemliğinde, sömürgecilerin denetimi ve onların çıkarları gözetilerek sağlanamaz. Bu barış ancak, Kürdistan Ulusal Demokratik Güçlerinin ortak platformlarında, devrimin ve halkların çıkarları etrafında sağlanabilir.

Diğer yandan, Dublin protokolü oldukça önemli sonuçları olan anlaşmadır. Her şeyden önce Kürdistan sorununun artık uluslararası platformlarda, uluslararası güvenceler içinde görüşülmeye başlamasının ilk adımlarından biridir. Kürdistan sorununun enternasyonalize olduğu kabul ve ilan edilmiş olmaktadır. Bu olumludur.

Bu anlaşma ile Güney Kürdistan'daki Kürt yönetimi yeniden uluslararası bir meşruiyet kazanmaktadır. Yine, ilk kez politik temsil düzeyinde Kürt örgütleri KDP ve YNK uluslararası anlaşma ve görüşme düzeyinde bir TARAF olarak yer almaktadırlar. Gerek, Güney Kürt yönetiminin, gerekse bu örgütlerin uluslararası meşruiyet kazanmaları da önemli bir ilerlemedir. Çünkü, model ve emsal oluşturacaklardır.

Kürdistan'lı politik örgütlerin ve ulusal kurumların temsil düzeyinde meşruiyet kazanmaları kendi kaderini tayin hakkını kullanmasının ilk ve önemli adımdır.

Öte yandan Dublin protokolü, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin yıllardır yaratmış olduğu politik ve fiili kazanımların diplomasi alanındaki bir yansıması olarak oldukça geri ve sınırlayıcıdır. Emperyalist ve sömürgeciler bazı kazanımları hukukileştirmek zorunda kalırken, asıl olarak da Kürdistan devrimini bölmeyi, sınırlandırmayı, ateşini düşürmeyi, sistem içine çekmeyi denemektedirler. Dublin protokolünde bu anlam da üç önemli gerileme ve düşüm vardır:

- Politik radikalizm şahsında PKK'nın dışlanması, tecrit ve tasfiye edilmesi,
- Kürt Federe Yönetiminin, Saddam'dan sonrası için hazırlanan INC-Irak Ulusal Konseyi'nin otoritesini onaylaması, böylece Bağdat rejimi ile yeniden eklenmeyi kabul etmesi,
- TC'nin garantörlüğü ve güvenceler tanınması ile sınır güvenliği için işbir

liği anlaşmaları ve Kuzey/Güney Kürdistan ayrımının Kürt örgütlerince tanınip garanti altına alınması.

Anlaşıldığı kadariyle KDP-PKK çatışmalarının gündemleşmesinin nedeninde Dublin protokolüyle hem PKK'nın tecrit ve tasfiyesinin amaçlanması, hem de Güney/Kuzey bölünmüşlüğü ile devrimin sınırlandırılmasıdır.

PKK'nın bu anlaşma ardından sınır karakollarını ele geçirerek KDP ile çatışmaya başlaması, aslında Dublin protokolünde öngörülen bu tecrit ve tasfiye planına bir cevap vermedir. Bu politik bir refleksdir ve ancak eli ayağı her iki parçadaki silahlı

Güneyiyle, Kuzeyiyle, Doğusu ve Batısıyla Kürdistan coğrafyası, onu bölen sömürgeci sınırların meşruluğu kabul edilerek parçalara göre modelleme yapılamaz. Her iki parçada aynı anda gelişmekte olan ve birbirini besleyerek, büyüüp ayakta kalan devrimci süreçleri yaşadığımız bir anda bölgeci, parçacı teori ve yaklaşımların yalnız Kürdistan'ı değil, devrimi de bölmekte olduğunu, sınırlandırmakta olduğunu iyi kavramak gerekiyor.

Emperyalist sömürgeciler açısından sorun, Kürdistan devriminin gelişimini, etkime alanlarını, iç dinamiklerini mümkün olduğunca kırarak sistem içine çekmektir.

mücadelede olan, uluslararası diplomatik duyarlılıkları bulunan bir hareketten beklenebilir. Yoksa, durup dururken ve sırf "iş olsun" diye, ya da sıradan iç iktidar mücadelesine dayalı olarak geliştiği değerlendirilmeleri sağlıklı değildir.

Dublin protokolü ile aynı aylarda yayınlanan TOBB Raporu, bir yandan TC'ye Kürt muhalefetini sistem içine çekip ehliştirmeyi önerirken, bir yandan da PKK'nın tasfiyesini, tecritini esas alan bir "çözüm" modeli sunmaktaydı. Tüm bu gelişmeler, Ortadoğu'da Kürdistan sorununun çözümü için geliştirilmek istenen modelde PKK'siz çözüm dayatması olduğunu gösteriyor.

Yalnız Kuzey Kürdistan'da değil, Güney'de ve metropollerde, diğer parçalarda ve Kürt diasporası içinde etkin bir role, kitle desteğine sahip olan bir gücün dışlanması, aslında politik radikalizmin ve Kürt ulusunun meşru politik temsilcilerinin dışlanmasıdır. Böyle bir politik güç dışlanarak Kürdistan sorununa adil, kalıcı ve barışçı bir çözüm bulmak hem gerçekçi değildir, hem de politik ahlâkın toplumsal gerçekliğinin kabul edemeyeceği bir tutumdur.

Güneyiyle, Kuzeyiyle, Doğusu ve Batısıyla

Kürdistan coğrafyası, onu bölen sömürgeci sınırların meşruluğu kabul edilerek parçalara göre modelleme yapılamaz. Hele tarihimize ender görülen bir fırsat olarak her iki parçada aynı anda gelişmekte olan ve birbirini besleyerek, büyüüp ayakta kalan devrimci süreçleri yaşadığımız bir anda bölgeci, parçacı teori ve yaklaşımların yalnız Kürdistan'ı değil, devrimi de bölmekte olduğunu, sınırlandırmakta olduğunu iyi kavramak gerekiyor. Belki, başkalarını ilgilendirmiyordur ama, Kürdistan Ulusal Demokratik Güçleri için acil ve belirleyici bir öneme sahiptir. Dublin protokolünün muhtevası, Türkiye'de TOBB raporu ile açıklanan program ve diğer uluslararası gelişmelerle aynı hedefe işaret ediyor: Emperyalist sömürgeciler açısından sorun, Kürdistan devriminin gelişimini, etkime alanlarını, iç dinamiklerini mümkün olduğunca kırarak sistem içine çekmektir.

Emperyalist-sömürgeciler açısından Kürdistan devriminin sınırlandırılması sorunu, sadece mevcut sınırlarının ve üner yapılarının korunmasıyla belirlenmiyor. Uluslararası sermayenin istikrarlı alanlar isteği aynı zamanda, bununla birlikte daha çok devrimin taşıdığı toplumsal kurtuluş dinamiklerinin kötürümleştirilmesi, devrimci radikalizmin kırılarak onun reformlarla söndürülmüş cılız bir isyan atesine çevrilmesidir.

Genel olarak gelenekselci ulusal örgütlerdeki "otonomcu" anlayış, birkez daha tutucu-gerici bir işlev görmeye başlamıştır. Aslında Kuzey Kürdistan'daki gerilla mücadelesinin Güney Kürdistan'daki kazanımların güvencesi ve destekleyicisi olduğunu çok iyi bilmelerine, farketmelerine rağmen, Kürdistanî Cephe örgütlenmelerinin, Güney'in statüsüne ilişkin ABD'nin garantisi ve TC'nin onayı karşısında, çok geri bir "otonomcu" anlayışa sarılarak, PKK'yi tasfiye hareketine olur demeleri gerçek bir gaflet ve aymazlıktır. Çünkü, burada asıl tecrit edilen, bütün bir Kuzey Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesidir, kendi bindiği dalı kesmektir.

"Burası bize aittir", "Kuzeye gitsinler" vb. türünden belirlemelerin bu örgütlerin otoritesini tanıma adına "doğru" ve "haklı" kabul edilmesi de yadrganacak bir tutumdur. Kürdistan, toplumsal gerçekliğini ve yürüyen devrimin karakterini, dinamiklerini niteliğini hiç anlamamaktır.

İşte bu manzara içinde, PKK-KDP çatışmasının geliştiği siyasal ve toplumsal zeminin, bugünkü gelişmelerin uluslararası konjonktürün çok iyi analiz edilerek birşeyler söylenmesi, tavir alınması gerekiyor. Yoksa, "bırakın şu kardeş kavgasını" demek, bunu söyleyenlerin "kardeş kavgasını istemedikleri"ni anlatmak dışında bir değer taşıyor.

Tüm bu sorunlar karşısında ne diyorsunuz: Birleşik devrim mi, parçalara ayrılmış isyan ateşleri mi? Bütün Kürdistan toplumunun çıkarlarının tem ilili mi? Yoksa, "otonom bölgeler" ve "metropollere bağımlı çözümler" mi? Kuzey ve Güney güçlerinin büyümesi, tecriti mi yoksa birleşikliği, ortaklığı mı? PKK'nın hem Güney'den hem de uluslararası platformlardan dışlanması mı, desteklenmesi mi? PKK'nın şahsında siyasal radikalizmin tasfiyesi, sistem içine çekilmek mi, yoksa kendi

koşullarımızın sonuna kadar emperyalist ve sömürgecilere dayatılması mı? İşbirlikçilik ve feodalizmin onurlandırılması mı, yoksa politik mücadele mi?

Sorular bir hayli uzun ve kapsamlı. Her birinin cevabı, Kürdistan devriminin ihtiyaç duyduğu **İÇ BARIŞIMIZIN** da temellerini açıklayacaktır. Barış isteyen herkes bu sorularada tutarlı cevaplar verebilmelidir ki, "barış"ı istiyor, yoksa "kardeş kanı görmekten içi bayılan seyirci" tavrıyla vicdanını mı rahatlatıyor belli olsun...

Bizim cevaplarımız var. Gelin tartışalım.

Kürdistan Devrimi Birleşik Bir Süreçtir, Çözüm de Ortak Gelecektir

Kürdistan'ın uluslararası bir sömürge olduğu gerçeğini anlamak, aslında günümüzdeki bir çok siyasal gelişmenin de

açıklayıcı anahtarına sahip olmak demektir. Çünkü bu, aynı zamanda Kürdistan devriminin bölge düzeyindeki devrimci etkisini, enternasyonalist karakterinin de anlaşılmasını sağlar.

Kimileri ideolojik saplantıları ve siyasal eğilimleri nedeniyle bu gerçeği reddetme düşüncesinde olsalar bile, sığağı sığağına hergün yaşamakta olduğumuz gelişmeler, devrimin birleşik bir süreç olarak geliştiğini, her bir parçaya ait "çözüm"ün aslında birbirlerine bağlı olduğunu, olacağını gösteriyor. Biz buna, **ÇÖZÜMÜN BİRLEŞİKLİĞİ KURALI** diyoruz.

Tıpkı fizikteki bileşik kaplar gibi, parçalar aslında birbirine temelden bağlı olduğundan, bir yerdeki statü değişikliği diğerlerine de yansıtacaktır. Parçalar arasında farklı statüler ortak bir paydaya doğru süratle çekilmek zorunda kalacaktır.

Sömürgeci devletler "Kürt sorununun" kendi "iç sorunları" olduğunda ne denli ısrar etselerde, aslında uluslararası niteliğini en iyi onlar bilir yine de. Bunun için "ortak güvenlik doktrini"nin temeli; "kendi egemenliğinin altındaki parçaya sahip olmak istiyorsan, diğer parçaların da aynı biçimde denetlenmesi zorunludur."

Bu yüzden sömürgecilerin Kürdistan politikaları ortaktır. Heryeni duruma karşı ortak pozisyonlar almak için ayarlamalar yapmakta gecikmezler. Bir sömürgeci güç, kendi egemenliği altındaki Kürdistan coğrafyasında denetimi kaçırmasa bile, doğacak boşluğu diğeri hemen doldurmaya "komşu hakkı"ni korumaya hazırdır.

Kürdistan devriminin bütünsel ilerleyişi ve ihtiyaçları ile, otonomcu bakış ve yerel darlık şiddetli biçimde çelişmektedirler. Bu çelişmede "otonom", "parçacı" anlayışlar değil, "bütüncül" ve "birleşik" tezler desteklenmeli, savunulmalıdır.

Evet, Sömürgecilerin Ortak Politikaları Var. Ya Bizim !

Aynı şeyi Kürdistanı güçler için söylemek mümkün değildir. Geleneksel ulusal demokratik hareketlerde, Kürdistan'ı bölen, sömürgeci sınırları tanıyan "parçacı" ve "otonomici" anlayışlar egemendir. Ütopya düzeyinde "Bağımsız-Birleşik Kürdistan"ı düşleseler bile, politik bilinç ve eylemlerinde Kürdistan'ın bölünmüşlüğü sürer. Öyle ki, kafalardaki bu sınırların, coğrafya üzerindeki gerçek sınırlardan daha sağlam olduğu bile söylenebilir. Lozan'da, Kürt ulusunun iradesine rağmen zorla çizilmiş bu yapay sınırlar ne yazık ki, kimi aydın ve politikacılarımızın da beyinlerini bölmüş gibidir.

Türkiye, Irak, İran, Suriye metropollerindeki demokratik ve sol hareketler de, sömürgeci devletin "toprak bütünlüğü" ve "sınırların değişmezliği"ni ulusal demokratik harekete durmadan empoze etmekten geri durmazlar.

Nasıl ki, sömürge insanının özgürleşmesi için önce kafasındaki sömürgeci korkusunu yenmesi, içindeki köleyi öldürmesi gerekiyorsa; ulusal demokratik hareketinde birleşmesi için beyinleri bölüp ipotek altına alan bu sınırları yıkması kaçınılmazdır. Yoksa, sömürgecilerin ortak politikaları karşısında ortak politikalar geliştirilemez. Oysa, Kürdistan'ın reel politikası bu düzlemde matematiksel derecede hassas bir denkleme oturmuştur:

Kürdistan'ın sömürge kilidi onun **bölünmüşlüğü** üzerine vuruldu, özgürlük ve bağımsızlığı ise, **birliğine** bağlı olacaktır. Bu kilidi açacak olan anahtar **BİRLİK**'tir. "Birlik"ten kastettiğimiz şey ise, gelecekte tasaralanan ütopyik bir yönetim tarzı değil, tersine bugün süregelen mücadelemizin dinamizmine dayanan **ORTAK ÖRGÜTLENME, ORTAK MÜCADELE, ORTAK ULUSAL DEMOKRATİK KURUMLAR, ORTAK DİPLOMASİ ve ORTAK TEMSİL**'dir.

Kürdistan tarihini, toplumunu, coğrafyasını ve dolayısıyla **mücadelesini** parçalı ve otonom olarak algılayan anormal kavrayış, bölge devletlerinin ortak sömürgeyi denetim altında tutmak için yararlandıkları en büyük zaafardan biri olmaya devam ediyor.

Geleneksel ulusalcı hareketler ve otonomcu örgütler, her bir parçanın diğeri ile ilgisi olmadığını savunmayı, diğer sömürgeci devletleri karşıya almamak bazında çok "akıllı bir taktik" olduğunu sanmaya halen devam ediyorlar. Saniyorlar ki, "Bağımsız ve Birleşik Kürdistan"ı savunmadıkları "vallah billah sadece özerklik istediklerini", diğer parçalara yemin billah karışmayacaklarını söyledik

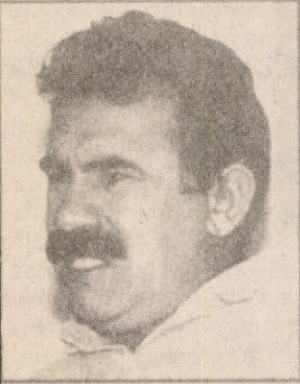

lerinde sömürgeciler de temel politikaları değiştirecekler!

"Bağımsız Birleşik Kürdistan" tezinin "gerçekçi" olmadığını söylemek kadar gerçek dışı, akıl dışı bir kavrayış daha olamaz. Bu teze "Pan Kürdizm" diye saldırılarda bilirler ki anlatılmak istenen şey; "**öncelikle ortak mücadele ve topyekûn savaşımdır.**" Bunun nesnel koşulları vardır. Gelişmeler siyasal olarak da zorunlu olduğunu göstermektedir.

Dört parçada merkezi örgüt tezi, yalnız bir "idealin" değil, Kürdistan devriminin bir ihtiyacına denk düşer. Otonom anlayışlar ise, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin "parçacı" çıkarlarının bir-biri aleyhine işlediğini, birbirinin zararına olduğunu sanırlar veya böyle iddia ederler. Güney Kürdistan'da KDP ve PKK arasında yaşanan çatışmanın siyasal arka planında da bu dar kavrayış bu tutucu bakış vardır. Aslında otonomcu ve parçacı anlayışlar bakımından KDP ve YNK arasında özünde bir fark yoktur.

Kürdistan devriminin bütünsel ilerleyişi

ve ihtiyaçları ile, otonomcu bakış ve yerel darlık şiddetli biçimde çelişmektedirler. Bu çelişmede "otonom", "parçacı" anlayışlar değil, "bütüncül" ve "birleşik"

tezler desteklenmeli, savunulmalıdır.

Kürdistan devrimi ilk kez iki ayağı üzerine birden dikilmiştir. Hem Kuzey de, hem de Güney'de zamandaş olarak gelişip ilerleyen devrimci süreçler görülmüştür ki, birbirlerinin aleyhine değil, tersine birbirlerini besleyerek, büyüterek yürümektedirler. Üstelik bu tarafların "iradi" davranmasından çok, devrimci sürecin kendini dayatması ve ihtiyaçları ile onun doğasının ortaya koyduğu bir gerçekliktir. Kürdistan devrimine kafa yoran herkes bilir ki, bu statünün parçalanmasında büyük parça'nın/Kuzey'in belirleyici bir önemi vardır. Türk sömürgeci militarizminin geriletmesi, diğer parçalar içinde belirleyici bir öneme sahiptir.

Beri yandan ulusal hareketlilik ve mücadele geleneği açısından sönmeyen bir ocak olan Güney Kürdistan, tüm parçalar için en dar zamanlarda bile bir nefes borusu, bir cephe gerisi olarak hep KUKM'yi besleyen bir alan olmuştur. Bugün her iki parçada birden uluslararasılaşmıştır. Kendini dayatan bir süreç vardır.

Eğer Güney Kürdistan'da "De facto" bir durum ve yanı sıra Parlamento, Hükümet ve temsil düzeyinde kazanılmış bir çok mevzi varsa bunların en büyük garantisi ve güvencesi Kuzey'deki gerilla mücadelesidir. Güney'deki statü sadece ABD'nin Saddam rejimine karşı ambargosu ve Çekiş Güç sayesinde ayakta kalmıyor. Bu konjonktürel durumla beraber, kendi yetmiş yıllık mücadele geleneğine dayanıyor ve tam da bu

esnada Kuzey'de gelişkin bir UKM'nin varlığı onun kendi ayakları üzerine durma koşullarını daha çok güçlendiriyor.

Eğer TC, kendi başında böyle büyük bir Kürdistan belası olmasaydı, ne "Çekiş Güç"ün kendi sınırlarında konumlanmasına izin verir, ne Güneyli güçlerin varlığını bir gün olsun tanıır, ne de yaşamasına müsahama gösterirdi. Bugünkü tavrında hem kendi başındaki sorunu sınırlamak gibi bir endişe, hem de sorunu daha fazla yaymamak için tarafları birbiri aleyhine kullanma isteği yatar. Beri yanda PKK'nin sadece politik değil, fiilen de TC'yi sınırlandırdığına, caydırdığına kuşku yoktur.

Yine Kürdistan devriminin doğası ve ihtiyaçları, başlangıçta böyle bir öngörüyle yola çıkmamış olsa bile PKK'yi bütün parçalarda örgütlenmeye, faaliyet göstermeye itmiştir. Böylece, Kürdistan devriminde rol oynayan bir hareketin, hem tüm parçalardan güç alacağı, hem de ortak bir örgütlenmeye gitmesinin zorunlu olduğu teorik tez olmaktan çıkıp politik bir gerçeklik haline gelmiştir.

Bu anlamda PKK bugün aynı zamanda Güney Kürdistan'lı bir güçtür. Bu olguyu inkar etmek, onu misafir saymak onlamsızdır. Hele, dişiyle tırnağıyla bu topraklara yapışmış olan gerillayı, yine bu topraklardan çıkarmaya çalışmak mümkün değildir. Sömürgeciler için mümkün olmayan bir şeyi, ulusal güçlerin yapmaya çalışması ise gaflet ve aymazlıktan başka birşey olamaz.

O halde bizim tezimiz, Kuzey ve Güney hareketlerinin iradi olarak birbirlerini dışlayan değil, birbirlerini bütünleyen, **POLİTİK PLATFORMLAR, ORTAK KURUMLAR ve ORTAK DİPLOMASİ**'ye geçmelerinin zorunlu olduğudur. **KÜRT BARIŞININ TEMELLERİNDEN BİRİ BUDUR.**

Ulusal Demokratik Devrim ve Feodal Güç Alanları

Son gelişmeler Kürdistan ulusal demokratik ve sosyalist hareketlerinin, özellikle de Marksistlerin önüne canlı bir siyaset bilimi tartışmasını da getirecektir.

Son on yılda savaş, zorunlu göçettirme, ekonomik ve siyasal krizler nedeniyle gerek toplumsal sınıfların mevzilenişi ve gerekse siyasal talepler bakımından Kürdistan'da hızlı bir alt-üst oluş yaşanmaktadır. Bunun sonuçlarını değerlendirmek gerekiyor. Bu bağlamda Kürdistan devriminin üzerinde geliştiği toplumsal dinamizmin, güç alanlarının, olanak ve gereksinimlerinin sık sık masaya yatırılması, deyim yerindeyse toplumun tomografisini çekmek gerekiyor.

Adını doğru koyarak tartışmak gerekiyor: Kürdistan'da ulusal demokratik bir devrim süreci yaşanmaktadır. Güçlü toplumsal kurtuluş dinamikleriyle yürüyen bir devrimdir bu.

Kimileri "devrim" in adından korksa, allerji duysa da yaşanan budur. Devrimi salt "hükümet darbesi" sananlar da yanılıyor. Tarihin bir NESNE'si olmaktan **POLİTİK BİR ÖZNE** haline gelmiş olan Kürt ulusu, ulusal ve toplumsal başkaldırısıyla devrimin en görkemli sonucudur. Kuşkusuz devrim "iktidar sorununu" da çözecektir.

Kürdistan devrimi kendisiyle birlikte Kürdistan toplumunu da hızla değiştirmekte

dir. Toplumun geleneksel bağlarından, sömürge ilişkilerinden çıkması Ortadoğu'daki statüleri de değiştirmiştir daha da değiştirecektir.

Emperyalist-sömürgeciler açısından Kürdistan toplumunun eski sömürge statüsü içinde tutulması, yönetilmesi, istikrarın sağlanması, m ü m k ü n olmadığı kesinleşmiştir. Bu da, son klasik sömürge Kürdistan'la birlikte bir devrin de kapanması anlamına gelmektedir.

Sorun, devrimin toplumsal kurtuluşçu dinamiklerini kırmak, sistem içine çekmek, etkisini sınırlamak, uluslararası güç dengelerinde en az bozunmayı yaratacak formüllerle durumu kurtarabilmektir.

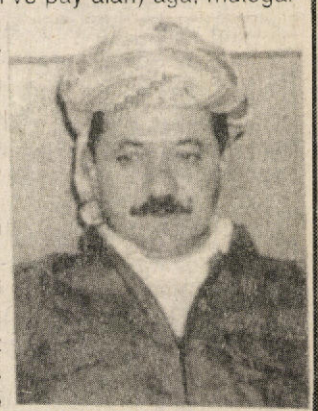
Devrimin bu dış etki-tepki bağlamında çözmesi gereken birçok problemi olduğu gibi, çözmesi gereken İÇ sorunları da vardır. Sadece toplumsal kurtuluş yolunun açılması için değil, ulusal kurtuluşun hedeflerine varabilmesi de bu sorunların doğru biçimde çözülmesine bağlıdır.

Ulusal demokratik devrim, doğası gereği feodalizmi tasfiye ederek ilerler. Güney Kürdistan'da elverişli yerel ve uluslararası devletleşmenin bir türlü sağlanamaması, nihayet sık sık Güney/Kuzey çelişmesinin gündeme gelmesinin temelinde de feodal güç alanlarının ulusal kurtuluş programıyla çelişen muhtevası yatmaktadır.

Yeniden Başa Dönüyoruz: Hedef mi Engel mi?

1975 yılında KOMAL, "Koçgiri Halk Hareketi" kitabının önsözünde yaptığı tesbitte, "Merkezi otoritenin -sömürgeci devletin- ekonomik sömürün aracı ve siyasal baskı mihrakları olarak oluşturulan uydu-aracı (sömürüye katılan ve pay alan) ağa, mütegalibe, eşraf vb. gibi sınıf ve tabakalar (Kürt nitelikli olsalar bile) ile Kürt halkının geniş yığın ve ta b a k a l a r ı arasında ki

"ÇELİŞMENİN" İKİNCİL BİR ÇELİŞME olduğu ve "Kürt halkının geniş yığın ve ta b a k a l a r ı arasında ki

arasında ortaya çıkan ikincil çelişkili kutupları BAŞ ÇELİŞKİ'nin çözümünde HEDEF değil, ENGEL'dirler" dənmişti... BAŞ ÇELİŞKİ'nin ise, "Kürt halkının varlığını ve demokratik haklarını gasbederek bütün doğal zenginliklerine el koyan MERKEZİ OTORİTE ile" olduğu vurgulanmıştı.

O yıllarda "Hedef-Engel meselesi" olarak

çok tartışılan bu konuda **KOMAL**, daha sonra bir "**ÖZELEŞTİRİ**" yayınlamak ihtiyacı hissederek, "uydu-aracı sınıflar ağa, eşraf, mütegalibenin Kürt nitelikli olsalar bile yalnızca "engel" değil, "**anti-sömürgeci ulusal demokratik mücadelenin karşısında somut siyasal ve toplumsal karşı-devrimci güçler**" olduğunu ilan etti.

Aradan yirmi yıl geçti. Şimdi 1995'deyiz. Çok şey değişti. Ama kimi sosyalistler yirmi yıl önce "hedefe" koydukları "ağa, mütegalibe ve feodal" sınıfları ve onların uzantılarını artık nedereyse "engel" bile görmüyorlar. Acaba bu sınıflar güç ve etkinliklerini yitirip tasfiye oldukları için mi, yoksa Kürdistan devrimi mantığından uzaklaşıp sosyalizm görüşleri tasfiye olduğu için mi?

O günlerin, "temel çelişki", "baş çelişki", "ikincil çelişki", "uzlaşan-uzlaşmayan çelişki" kargaşası içindeki kavram karışıklığına kurban giden bu sorun yani, "feodal sınıfların ulusal demokratik devrim karşısındaki" yerleri sorunu, artık teorik olmaktan çıkıp pratik bir sorun haline gelmiştir.

Kürdistan'lı Marksistler geçen zaman içerisinde birçok kavram ve sorunda kendilerine dayatılan çarpık anlayışları dışladılar. Özgül ve evrensel diyalektiğini yakalamayı başardılar.

Bu anlamda Kürdistan devrimini salt bir "ulusal isyan" ve Kürt burjuvazisinin "ulusal pazar kavgası" biçiminde şematize etmeye çalışsan, devrimimizdeki toplumsal kurtuluş dinamiklerini görmeyen klasik "sol" görüşlerin hiçbir anlamı yoktur. Kürdistan devrimi gerçekliğinden hiç birşey anlamaktır.

Kürdistan devriminin tayin edici çelişkisi, emperyalizme bağımlı sömürgeci militarizmle, Kürdistan emekçi yığınları arasındadır. Kürt ulusal burjuvazisinin devrimdeki rolü (eğer varsa) son derece cılız ve sınırlıdır. Kürdistan devriminin asıl gücü, yoksul emekçi yığınları, Kürdistan'ın kır ve kent yoksullarına, aydınlara dayanır. Hızla parçalanan, ufalan orta tabaka az topraklı köylüler, esnaflar, diğer küçük-burjuva tabakalar ise, geleceklerini devrimde gördükleri için ulusal harekete katılmakta, fakat bir yandan da muhtevalarındaki ikircilikle "düzen içi arayışlar" ve "dinsel fanatizm" temelindeki yönelimlere de kayabilmektedirler.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş örgütlerinde ağırlıklı olan yan sosyalizmdir. KUKM, halen dünyada Marksizm-Leninizmin en yüksek prestijini koruduğu ulusal kurtuluş hareketidir. Ulusal örgütlenmelerin en "sağda" olanı bile sosyal-demokrat ya da liberal niteliklidir. Bütün bunlar temelsiz değildir. Öncü örgütlenmelerin niteliğinden ve sınıf karakterinden yansımaktadır.

Kürdistan toplumunun sınıfsal dinamiklerinde meydana gelen en önemli değişiklik, **Stërka Rizgarî**'nin önceki sayılarında da işaret edildiği gibi sömürgeci savaş sırasında hızla köy boşaltma, göçettirme, ekonomik ve siyasal baskılar sonucu Kürdistan köylülüğünün hızla şehir ve kasaba merkezlerine sömürgeci metropollere akmasıdır.

Bu değişim gerilla hareketinin kaynakları ve hareket alanı, stratejik yönelimleri bakımından yakın ve orta vadede etkiler yaratacak düzeydedir. Demografik yapıyla oynanarak ulusal hareketin çözülmesi ile mümkün değildir. Aksine daha derin ve sancılı bir boyuta "mülteci uluslar" boyutuna yükselmesine yol açacaktır.

Göç kitlesi, metropol merkezlerde şehir

yaşamına sisteme entegre olmak bir yana, daha da atomize oluyor ve daha çok radikalleşiyorlar. Bu da, ulusal anlamda erimeye kaynaşmaya değil, tersine ayrışma ve kopuşmanın daha derin biçimde yaşanmasına da neden oluyor. Metropoller hem ulusal toplumsal, hem dinsel/mezhep gerginlikleri üzerindeki saatli bombalar gibi kurulu bekliyorlar.

Feodal sınıflar toprak ağalığı, aşiret yapıları ise, Kuzey Kürdistan'daki bu büyük alt-üst oluştta nisbeten net bir saflaşmada yer buldular. Geleneksel egemenlik alanlarını, çıkarlarını korumak isteyen feodaller, "Köy koruculuğu" örgütlenmesiyle, sömürgeciler yanında yer almaktadırlar. Böylece bir kez daha sömürgecilerin, sömürgeci-feodal ilişkiler üzerinde oturmakta oldukları gerçeği ortaya çıkıyor. Abdülhamid döneminde

Ülkemizin gerçeği ve devrimimizin ihtiyaçları bütünlüklü ve KÜRDİSTANİ POLİTİK TEMSİL'i dayatmaktadır.

ORTAK POLİTİK TEMSİL

kurumlarının, biçim ve muhtevalarını konuşup kararlaştırmak üzere, bütün parçaları kapsayan, bütün siyasal örgütlenmeler ve kurumlarımızın yer alacakları ULUSAL BİR KONFERANS toplamalıyız.

Bu konferans, Kürdistan'ın bütün uluslararası diplomatik zeminlerde ortak duruşunu saptayacak danışma organları, üst kurullara donatılmasını sağlamalıdır.

otuşturulan dinsel tarikatlar ve bir nevi "dinsel ağalık"da ulusal hareketin karşısında saf tutmaktadır.

Koruculukla çatışma, aslında ulusal hareketle feodalizmin çeliştiği alanlardan biridir. Kuşkusuz sistemin "antikası" olan bu yapıların sıkıştıklarında ulusal hareketle uzlaşma aramaları da kaçınılmazdır.

Kuzey/Güney Çelişmesinin Sınıfsal Temelleri

Kuzey'deki bu saflaşmaya karşılık, Güney'deki sınıfsal yapılanmalar geleneksel yapılarını nisbeten korumakta ve daha başka özgünlükler barındırmaktadır. Bunların en önemlisi de aşiretçi feodal yapıların Güney'de ulusal hareketin karşısında değil, içinde yer almalarıdır.

Örneğin, hem KDP hem de YNK'de aşiret yapıları blok halinde otonom varlığını sürdürebiliyor. İnsanlar birey ya da küme olarak değil, aşiret bağı ve otoritesi ile herhangi bir partinin içinde yer alabiliyor veya toptan ayrılabilirler. Parti yönetimleri aşiret beylerinin bir nevi siyasal koalisyonu biçiminde yürüyor. Bu da modern sınıflarla, aşiretçi yapıların ulusal partilere karmaşık bir renk vermelerine, otonomcu, yerel, dar bir bakış tarzı edinmelerine yetiyor.

Aşiretler, yerel çıkar taleplerini, anlayışlarını ulusal harekete bir koz olarak kolaylıkla dayatabiliyorlar. Bu da ulusal bütünleşmenin, ulusal kurumlaşmaların, devletleşmenin önündeki en önemli engellerden birini oluşturuyor.

Kuzey'de de aşiretlerin tümünden ulusal harekete destek vermeleri, katılmaları söz konusu olsa bile onlar, hiçbir zaman örgüt-

lerin içinde blok olarak yer alamıyor ve parti politikalarını otonom biçimde belirlemeleri söz konusu olamıyor.

Güney'in bu özgün yapısına son yıllarda başka bir feodal-aşiretçi egemenlik alanı daha katıldı. Daha önce Saddam rejiminin yanında yer alan "Cahş"ların hepsi, toplu olarak Körfez Savaşından sonra yaşanan ulusal başkaldırıya katıldılar. Fakat eski ayrıcalık ve otonom statülerini olduğu gibi bu alana taşıdılar. "Müsteşarlar" adı verilen bu aşiretçi yapılar, Güney'de zaten etkin olan feodal otonomculuğu daha da güçlendirdi. Yerel hesaplaşmalar, basit çıkar kavgaları, brakuji hep bu toplumsal taban üzerinde gelişti.

İşin ilginç yanı aslında hızla parçalanan ve varlık nedenini yitirmelerine rağmen bu feodal yapılar sadece yerine yeni tip üretim ilişkileri konamadığı için "savaş" koşullarına uyarlı bir biçimlenme geçirdiler. Aşiret reisleri artık "savaş ağaları" ya da uluslararası yardım veya gümrük gelirlerini paylaştıran "üretim dışı" rant paylaşımıcılığı üzerine oturuyorlar.

Hem Güney Kürdistan'daki kurumlaşmanın, gelişmenin önünü tıkayan gerici ve tutuculuk, hem de Kuzey/Güney çelişmesini sık sık gündeme getiren bu sosyal siyasal yapıdır. Güney Kürdistan'daki örgütler

yurtsever demokratik nitelikleriyle beraber, bünyelerindeki bu geleneksel ve yeni feodal otoritelerin çıkarlarını da yansıttıklarından çelişki daha da karmaşıklaşıyor. Çünkü, devreye girift koalisyonlar, çıkar ve güç ilişkiler giriyor.

Bu yapısal özelliklerin, kolaylıkla birbirlerine karşı sömürgeci güçlerle işbirliğine girme, bölge devletlerinin politikalarına alet olma durumu yarattığı açıktır. Yakın tarihimiz, bunun sayısız acı örnekleriyle doludur.

Kürdistan devriminin gidişi ve çıkarları önünde bir engel haline gelen bu yapıların ayıklanması, hem Güneyli örgütlerin sağlığa kavuşması ve devletleşme bakımından, hem de **İÇ BARIŞIN** kurulması açısından önemli hale gelmiştir.

Ulusal Kurumlar ve Politik Temsil

Soruna böyle bakıldığında, bütün bunları "Güney'in kendi bileceği iç sorunları" diye dışlamak, bu konuda tavır geliştirmeyi "Güneyli örgütlerin insiyatiflerine müdahale" saymak Kürdistan devriminin bugünkü ve gelecekteki çıkarlarına ters bir kavrayış olur. Bu, Güney'e ABD'den TC'ye, İngiltere'den Suriye'ye kadar herkesin karıştığı, ama bu gelişmelerin sahibi olması gereken KUK örgütlerinin ise kendilerini sınırlandırarak meydana egemen sömürgeci bölge devletlerini bu çarpık otonom tutuculuğa bırakmalarından başka bir anlama gelmez.

Güney'e devrimci müdahale gereklidir. **Bu devrimci müdahalenin araçları, yöntemleri; feodal tutucu ve gericiliğin, devrimci gelişmeyi sınırlayan, ulusal kurumlaşma ve devletleşmeyi parçalar**

arasındaki ortak örgütlenme ve mücadeleyi parçalayan **SİYASAL ETKİLERİNİ KIRMAK, SINIRLAMAK, CAYDIRMAK** olmalıdır. Bunun için politik çalışma esastır. Sorunu sadece PKK ile KDP çatışması biçiminde görmek ve arabuluculuğa soyunmak yerine, yurtsever-demokratik bir **KUZAY-GÜNEY BİRLİĞİNİN** politik zeminin zorlamak gerekiyor. Özellikle Kuzey Kürdistanlı örgütlenmeler ve diasporadaki bütün ulusal kurumlaşmalar Güneyli örgütleri **KÜRDİSTANİ** temeldeki bir çözüm ve **PROGRAM** için ellerindeki tüm olanaklarla ikna etmeye, zorlamaya çalışmalıdırlar.

Çünkü, Güney Kürdistan'daki çözüm sadece Güney'i, TC'yi, ABD'yi ilgilendiren bir sorun değil. Bütün bir Kürt ulusunu, özgürlük ve bağımsızlık mücadelemizin, toplumsal kurtuluş programımızın hayat memat meselesidir. Bu soruna duyarsız kalamayız. Program, çözüm üretmek ve bunun hayata geçirilmesini sağlamak zorundayız. Bu da **ULUSAL KONSENSUZ** gerektiriyor.

Bu konsensusun koşullarının başında birbirinin meşruiyet zeminini kabul etmek gelir. Ulusal demokratik devrim geniş bir **SİYASAL DEMOKRASİ** ortamından güç alır. Sınıflı bir toplum olan Kürdistan'da da çok çeşitli sınıf ve tabakaların kendi örgütlenmeleriyle, özgün programlarıyla, kurumlarıyla bu mücadele içinde yer alabilirler. Bu nedenle, **öncelikle bütün Kürdistan'da tüm Kürdistanî örgütlerin varlığı ve meşruiyetini kabul etmek gerekiyor.**

Coğrafi alanla sınırlayarak değil, ulusal demokratik siyasal alanla belirleyerek yapılmalı bu.

Ulusal devrim, aynı zamanda kendi meşru kurum ve örgütlenmelerini hızla yaratmaktadır yaratmak zorundadır. Politikada **ÖZNE** olabilmenin, Kürt ulusunun kendi geleceğini kendisinin kullanabilmesinin koşulu da **ULUSALKURULUŞUNA, KURUMLAŞMASINA** dayanır. Bu da politik temsil sorununun, politik kazanımların uluslararası güvencelere kavuşturulması sorununu gündeme getirir.

Bugün kuşkusuz kendi başlarına veya cepheler biçiminde, ya da yarattıkları kurumlar aracılığıyla politik temsil kabiliyetini kazanmış örgütlenmelerimiz vardır. Fakat, ülke-mizin gerçeği ve devrimimizin ihtiyaçları sadece bunu değil, bütünlüklü ve **KÜRDİSTANİ POLİTİK TEMSİL**'i dayatmaktadır.

Bu amaçla, gerek iç çelişme ve çatışmaların çözümü, gerekse ortak politikaların saptanması ve gerekse **ORTAK POLİTİK TEMSİL** kurumlarının, biçim ve muhtevasını konuşup kararlaştırmak üzere, bütün parçaları kapsayan, bütün siyasal örgütlenmeler ve kurumlarımızın yer alacakları **ULUSAL BİR KONFERANS** toplamalıyız.

Bu konferans, Kürdistan'ın bütün uluslararası diplomatik zeminlerde ortak duruşunu saptayacak, danışma organları, üst kurullara donatılmasını sağlamalıdır. En başta da Kuzey ve Güney Kürdistan'ın aslında bütünlüklü olan çıkar ve mücadele alanlarının ortak politika haline getirilmesi yer almalıdır. Bunun en önemli iki koşulundan **Birincisi;**

- Emperyalist ve sömürgecilerin "PKK'siz çözüm" dayatmalarını kesinlikle reddetmek, "PKK'nin terörist bir örgüt" olarak dışlanması, Kuzey Kürdistan'da ve diğer alanda silahlı mücadele ve siyasal radikalizmin tasfiye

edilmesine karşı tavır almak,

- Sömürgecilerle askeri ve siyasal işbirliği içinde diğer ulusal demokratik güçlere karşı yürütülen "tasfiye" eylemlerine karşı çıkmak ve teşhir etmek zorunludur. Özellikle TC'nin bugün gündemde olan dayatma ve kuşatmaların, işbirliği içinde geliştirdiği saldırganlıklarına karşı çıkmak hayati bir önem taşımaktadır.

İkincisi;

- Güney Kürdistan'daki her türlü iç çatışmanın durdurularak, özellikle parlamento egemenliğine dayalı, hükümet otoritesinin tesisi, toplumun yeniden yapılandırılması ile Kürt Federe Devletinin uluslararası meşruiyet kazanması için mücadele etmek gerekiyor.

Bu iki önemli çizgiye bağlı olarak da;

- Güney Kürdistan Parlamentosu seçiminin yapılması, Kuzey ve diğer parçalardaki Kürt örgütlenmelerinin de bu parlamentoda nisbi bir temsiline sağlanması,

- Sürgünde Kürdistan Parlamentosunun, bir ortaklık konseyi ya da başka tür anlaşmalarla çalışma ve egemenlik alanlarını birleştirmeleri için Güney Parlamentosu ile ortak çalışma yürütmesi.

- Gümrük gelirleri ve çatışmalı alanlarda tarafsız güç konumlanması yönündeki Dublin'deki çözümsüzlüklerde INC veya başka yabancı güçlerin değil, Kürdistan'lı ulusal güçlerin kontrolüne bırakabilir. Bu güç Kürdistan Cephesi neden olmasın?

- Dondurulmuş olan Kuzey Kürdistan Cephesi'nin karşılıklı güvensizlik ve tereddütleri giderilerek bir an önce yaşama geçirilmesi, bu cephe içerisinde PKK'nın ağırlığını ve insiyatifinin tanınması da aklın gereğidir.

Sonuç Olarak

Bölünmüş, iç dinamiklerikırılarak sömürgeleştirilmiş bir toplumun, bir ülkenin birliğini **S A V U N M A K T A N KÜRDİSTANLILARIN KARDEŞLİĞİ** ve iç

BARIŞINI savunmaktan daha doğal ne olabilir? Kendine dayatılmış haksız bir savaş karşısında bile özgürlük, eşitlik temelinde onurlu bir **BARIŞ** isteyen Kürt ulusu, kendi iç çelişme ve çatışmaları için neden **BARIŞ** istemesin.

Ama bu barışın içeriğini, temellerini ortaya koymak ve gereklerini de yürekli savunmak gerekiyor. Unutmamak gerekir ki, her devrim bir **SINIF SAVAŞIMI**'dir. Devrim, iç çelişmelerini siyasette çözmezse, **siyasal zor** kaçınılmaz hale gelir. Siyasal zoru gündemden çıkarmak isteyenler, bu çözümleri güçlendirmeli ve alternatif hale getirmelidir ki, "brakujî istemiyoruz" çağırılarının bir anlamı olsun...

PKK ve KDP arasındaki

çatışmalara derhal son verilmelidir. Ortada siyasal bir anlaşmazlık vardır ve çözülmesi gerekir. Ama bu anlaşmazlık siyasaal yollardan ve şiddete başvurmadan çözümlenmelidir. Çözüm yollarını ve bizce doğru olan biçimlerini yukarıda belirttik. Ne KDP'nin tasfiyesi, ne PKK'nın tasfiyesi mümkün değildir. Yanlış ve tutucu bir konumda olan otonomcu, işbirlikçi anlayışların karşısında öncelikle politik çalışmayı derinleştirerek durmak gerekir. Silahlı çatışma ve araya giren her damla kan, kemikleşmeyi, şartlanmayı artırmaktan, sorunun politik zemininden kaydırıp kan davası haline getirmekten başka bir işe yaramaz.

Kürt BARIŞI -AŞİTİYA KURDA- asla teslimiyet ve uzlaşma demek değildir. **Ülkemizin bağımsızlığı, ulusumuzun özgürlüğü, sömürgeci boyunduruktan kurtuluş demektir. Nihayet gerçek barış ulusal değil, EVRENSEL'dir ve ancak toplumsal kurtuluşla gelecektir. Kürt Barışı, bu sürecin yapı taşlarından biri olabilir ancak...**

SAVAŞ VE BARİŞ İLİŞKİSİ

Günlük yaşamda sıkça "insan insanın kurdudur", "savaş insani bir iç güdüdür" türünden idealist değerlendirmelerle karşılaşırız.

Oysa ki, ne insan insanın kurdudur ne de savaş -saldırganlık-insani bir iç güdüdür. Bütün toplumsal olaylar gibi savaşta tarihsel bir olgudur. Yani, onun belli bir başlangıcı ve maddi varoluş koşulları vardır. İnsanlık tarihi incelendiğinde ilk insan toplumunun ilkel komünal düzende yaşadığı, uzunca dönemi kapsayan bu süreçte insanların devlet, ordu, hukuk, özel mülkiyet gibi oluşumlarından uzak olarak yaşadığına tanık olmaktadır. İşte farklı sınıfların, dolayısıyla da devletin olmadığı bu koşullarda insanların tek savaşının doğayla olduğu görülüyor. Yani, bu tarihsel aşamada insanın insanla savaşı söz konusu değildir. Ne zamanki kolektif yaşam çözülüp yerini özel mülkiyetçi yaşama bıraktı, işle o aşamada insanlar karşıt sınıflar temelinde ku-tuplaşarak birbirleriyle savaşmaya başladılar. Dönemin temel üretim aracı olan toprağın toplumun ortak sahipliğinden çıkıp bireylerin özel mülkiyeti haline gelmesi aynı zamanda bu topraklarda çalıştırılacak köle emeğini de gereksinimdi. Köleciler tarafından köle emeği edinilmesi ise zor kullanılarak gerçekleştirildi. Demek ki, savaş insanlığın başlangıcında ve onun doğasında yoktur. Köleci toplum düzeniyle birlikte oluşmuştur. Ve işte o gün bu gündür var olmaktadır. Şu da varki, günümüze gelinceye dek çok çeşitli biçimler göstermiştir. -Teknik ve kapsam itibarıyla- Köle ile köleci, feodal ile köylü, kapitalist ile proleter bu savaşın başlıca aktörleri olmuşlardır.

Çağımızda ezenlerle ezilenlerin savaşı esas olarak burjuvaziyle proletarya ezilen sömürge halklarla emperyalist-sömürgeciler arasında geçmektedir.

Savaşı, sözcüğün en dar anlamıyla ele alırsak: Karşıt güçlerin silahlı çatışması olarak tanımlayabiliriz. Geniş anlamda ise, yine bu karşıt çıkarılara sahip güçlerin ekonomik, siyasal, kültürel, ideolojik ve askeri alandaki total çatışması olarak ifade edilebiliriz. Ezenlerle ezilenlerin savaşı bütün bu cephelerde çok çeşitli araç ve yöntemlerle sürdürülmektedir. Zaten silahlı çatışmanın kendi başına bir anlamı yoktur. O, politik mücadelenin yoğunlaşmış bir biçimi, uzantısı olarak yürütülmektedir. Sömürücü kapitalist güçler kendi sınıf egemenliklerini ayakta tutmak üzere işçi sınıfı ve ezilen halklara karşı bunu gündemleştirmektedirler. Ezilen halklar ve proletarya ise, kendilerini korumak ve sömürücü zorba yönetimlere son vermek üzere savaşım içinde yer alıyorlar. Silahlı çatışmanın taraflarından biri olan ezilen halklar ve proletarya için savaş tam bir dayatma olurken burjuvalar için bir tercih olarak gündemleşmektedir. Bu ayrıncı noktayı biraz açacak olursak;

Çağımızda burjuva diktatörlükleri, emekçi sınıf ve tabakalar için normal demokratik yollardan haklarını aramalarına ancak bir yere kadar izin vermektedirler. Kesin düzen değişikliği isteyen herhangi bir devrimci güç bunu parlamenter yoldan ve barışçıl yöntemlerle gerçekleştirmek istese dahi, sonuçta burjuva devletin kesin saldırganlığıyla karşılaşarak bastırılmaya çalışılır. Yani, burjuva her ne pahasına olursa olsun iktidarını koruma kararında olup, halka rağmen halkı yönetmeye çalışmaktadır. Tarih, demokratik seçimlerle halkın ezici oyları ile iktidara gelmiş ve fakat burjuvazinin yerel ve uluslararası komplo ve açık askeri saldırılarıyla iktidardan aşağı edilmiş çokça devrimci hareketin varlığına tanıklık etmektedir. Yakın tarihte Şili, İspanya, Yunanistan'da olanlar hafızalarımızda capcanlı olarak durmaktadır. Yine, burjuvazinin Nikaragua'da, Polonya'da geliştirdiği bir dizi operasyon söz konusudur. Gerçekte İspanya'da faşist Franko'ya

yapılan uluslararası emperyalist destek olmasaydı Cumhuriyetçiler iktidardan atılabilirler miydi? Şili'de Pinoşe, CIA ve ABD'nin yardımıyla Allende yönetimine açık askeri müdahaleyle son vermedi mi? Nikaragua'da Sandinistlere karşı, kontraları örgütleyip iktidar koltuğuna oturtanlar da aynı güçler değil midir? Yalnız bu kadarda değil, koca bir "sosyalist" dünyanın çökertilmesinde ve bugün aynı komponun bir devamı olarak Küba'nın abluka altına alınmasında da aynı güçlerin açık savaşımına tanık olmaktadır. İşte bütün bunlardan burjuvazinin demokrasilik oynadığını anlıyoruz. Böyle olunca da **ezilenler için savaş zorunlu olmaktadır.**

Bizler, genel stratejik anlayış olarak barışı savunuyoruz. Amaçlarımıza kan dökmeksizin ulaşmayı, demokratik yöntemlere sonuna kadar bağlı kalmayı istiyoruz. Fakat yukarıda da belirttiğimiz üzere, nesnel koşullar bize barışçı yolları kullanarak amacımıza varmaya ancak bir yere kadar izin veriyor. Böyle olduğu içinde burjuvazinin örgütlü terörüne karşı ezilenlerin devrimci şiddetle yanıt vermeleri, bu meşru direnme haklarını kullanmaları zorunlu oluyor. Şunun altını da çizmek gerekir ki, **Sosyalistlerin savaşı yalnızca burjuvazinin saldırganlığına cevap vermek, güncel hakları kazanmak değil, bunun ötesinde savaşı nihai olarak yeryüzünden kaldırmayı hedeflemektedir.** Bu anlamda savaş zorunlu ve ama geçici bir durumdur. Yani, onun sonsuza kadar devam etmesi olanaksızdır.

Tıpkı bir gün sınıfların ortadan kalkmasıyla devlet denen baskı aygıtının söner ek ortadan kalkması gibi...

Günümüzde burjuvazinin devrim güçlerini savaş çıkırtkanı, kana susayan caniler vb. biçimindeki suçlamaları kendi canlığını ve barbarlığını örtbas etmekten başka bir şey değildir.

İşte despot ve tepeden tırnağa silahlı bir devlete karşı özgürlük ve varoluş mücadelesi veren Kürt halkı da benzer suçlamalarla

karşı karşıya bulunmaktadır. TC tarafından "terörist" ve "eşkiya" olarak suçlanmaktadır. Oysa ki, gerçek tam tersidir. Devlet, Kürt halkının tüm ulusal demokratik haklarını gasp etmekten başka, yarım mil-yonluk ordu gücünü kullanarak Kürdistan'ı yakıp yıkmakta ve kitle katliamlarına girişmektedir. Devletin bu saldırgan ve demagojik tavrına karşın bizim yanıtımız: Halkımıza karşı savaşmayı bırakınız, ülkemizdeki askeri varlığınıza son veriniz ve Kürdistan'ı Kürdistanlılara bırakınız yönündedir. Bizler, bu savaşın bir tarafı durumuna gelmişsek bu tamamen sizin uygulamalarınız, dayatmalarınız sonucudur. Aslında bütün dünya kimin saldırgan olduğunu biliyor. Kürt devrimcileri yıllardır "Ateşkes", "diyalog" vb. çağrılarda bulunmaktadır. Devletin bu çağrılara verdiği yanıt ise, her defasında saldırganlığını biraz daha artırmak oluyor. Öte yandan, bazı "sol"larda bu yönlü çağrıları "teslimiyet", "sağa çark etme" vb. biçiminde yorumlayarak farklı bir yönden olumsuzlamaktadırlar. Bunun nesnel bir değerlendirme olmadığı açıktır. Savaşın bir tarafın barış arama çabasını daha baştan "teslimiyet" biçiminde nitelendirip mahkum etmek büyük bir haksızlık olmaktadır. Savaşın sürdüğü her yerde barış istemleri de oluşabilir. Savaş ve barış her ne kadar birbirlerine zıt iki kavramsalar da, dolayimsız olarak diyalektik bağları vardır. Gün gelirken, savaşın yoğunluğu kendi zıddını da gün ışığına çıkarır. Ona varlık tanır. Hem anlamayacak ne var, savaşın güçler barışta yapabilirler. Savaşın şiddeti öyle durumlara yol açar ki, savaşın tarafları buna mecbur eder. Savaşın devrimci güç açısından silahını elden bırakmaksızın barış, diyalog ve konuşma isteminde bulunması niçin teslimiyet anlamına gelsin ki? Yanmış, yıkılmış bir ülke, halkının milyonlarca sürgün ellerine savrulmuş, yine binlerce evladı zindanlara atılmış bir ulus düşünün ve bu ulusun silahlı direnişi güçleri eğer ADİL bir barışla, savaşın açtığı yaraları -geçici bir süre için bile olsa- sarmayı önlerine koymuşlarsa bunu iyi anlamak gerekmektedir. Mücadele, dümdüz bir hafta ve salt coşkularla, öznel niyetlerle yürütülecek kadar basit olmamaktadır. Savaşın bir güç anın koşullarına ve dönemin özelliklerine bağlı olarak barışında taktiksel adımlardan biri olarak devreye sokabilir. Bizim için önemli olan barışın kimin tarafından ve ne amaçla istendiğidir. Eger, birileri

kölelik statüsünün devamı temeline barış isterse, hiç şüphesiz ki bu asla kabul edilemez. Gerçek şudur ki, Kürt devrimcilerinin barışçı çözüm istekleri, TC'yi bir çok yönüyle köşeye sıkıştırdığı gibi Türk kamuoyunu da belirli ölçülerde sarsmaktadır. Bu halka gözardı edilmemelidir.

Sonuç olarak; Bizler Kürt halkının kurtuluşunun gerçekleşeceği güne kadar, ateşkes, diyalog, barış görüşmeleri, geri çekilme, savaşın boyutunun genişletilerek sürdürülmesi dahil olmak üzere çok çeşitli taktik adımların atılabileceğini varsaymak durumundayız. Üzerine pazarlık yapamayacağımız ve oynanmasına onay vermeyeceğimiz şey; Meşru direnme hakkından, bağımsızlık ve özgürlük isteminden vazgeçilmesidir...

Bu bağlamda, savaşın en keskin anında bile savaşırsız bir dünya düşü kurmaya devam edeceğiz. Düşmanın olanca barbarlığına ve aymazlığına rağmen.....

S.Cibran

Türkan ALKAN
(Çiçek)

"Saçının her telinde bir
Halepçe
Kalbinin her köşe
taşında
şehit bir yoldaşın andı
ve gencecik ömrün
gonca açmamış bir
fidandın
Kerboran'da kahraman
bir kız
gelin giderse toprağına
ellerine kına yakarlar
kızıl saçlarına güler
takarlar."

**Kürt halkının Bağımsızlığı ve
Özgürlüğü için şehit düştün.
Seni ve tüm şehitleri saygıyla anıyoruz.**

**Bursa Cezaevi
Abbas ALKAN-Nedim BARAN**

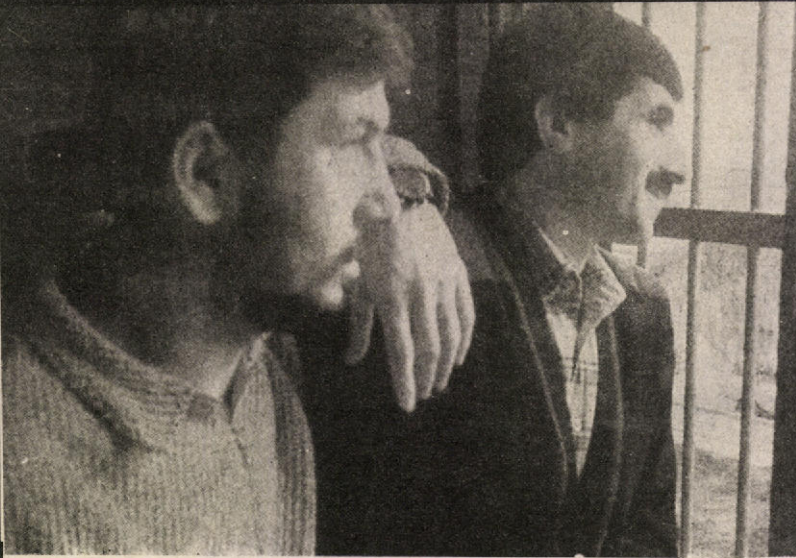
**DDKO Kurucularından
Yurtsever Demokrat insan
YÜMNÜ BUDAK' ı yitirdik.**

**Ailesine ve halkımıza
başsağlığı diliyoruz.**

**KOMAL YAYINEVİ ve
STERKA RIZGARİ DERGİSİ**

İKİ SİYAH / BEYAZ VAKASI.... TANJU ÇOLAK VE TOMRİS ÖZDEN

Kürt Sorunu iki "beyaz"ı nasıl "zenci"leştirdi ?

TANJU ÇOLAK:Türkiye'nin en popüler ve sevilen futbolcusuydu. Galatasaray ve Fenerbahçe takımlarındaki oyunculuğu kadar "aşkları" ve skandallarıyla da ünlenmişti. Bütün futbolculara tanınan o ilgi ve hoşgörünün ortasında, bu avantajdan gönlünce yararlanmakta sakınca görmüyordu. O Türkiye'nin en büyük futbolcusuydu. Milli takımın en gözde golcüsü.. Her şeye hakkı vardı.

Herkesin yolu yordamıyla yaptığı o ünlü "araba kaçakçılığında" o ününe çok güvenme ve şımarıklığı başına bir sürü bela açtı. Mahkemelere düştü. Ama bütün kamuoyu arkasındaydı. Olurdu böyle şeyler, bir çaresi bulunurdu. Bir futbolcu harcanacak değildi ya. Ama işler ters gitti ve ne yapıyca Tanju ceza almaktan kurtulamadı. Ağlamalar, kaçmalar, kovalamalar, derken cezaevi.

Ama yine de kamuoyu arkasındaydı. Milletvekilleri "Tanju'yu kurtarma kampanyası" başlattılar. Koca Meclis Başkanı bile desteğini esirgemedi. Ve meclis bu ünlü büyük futbolcunun popülaritesi uğruna "özel" sayılabilecek bir yasa çıkardı, Tanju'ya tahliye yolu göründü...

Ama..

Herşey buraya kadar iyi de bundan sonra işler biraz bozuldu. Tanju bütün ünü ve ihtişamına rağmen cezaevine girince, birden bire çevresi boşaldı ve kendi kendisiyle kalma fırsatı buldu. Yanı başında Petro-İş Sendikası başkanı duruyordu. Ve garip şey! Adam hiçbir yüz kızartıcı işe, hiçbir yolsuzluğa bulaşmamış sırf gazeteye yazdığı ve "barış" isteyen bir yazısı yüzünden cezalandırılmıştı. Ne tuhaf işler oluyordu şu Türkiye'de.. Üstelik şu "Münir Abi" ne de iyi bir adamdı. Tanju, okumaya ve daha önce farkında olmadığı bazı şeyleri anlamaya başladı.

İçerdayken "düzen karşıtı" mesajlar verdi, Hakkındaki kampanyalar sonuç verip tahliye olduktan sonra Münir Abisi'yle çok içten bir vedalaşma yaşadı. Verdiği mesajlar politiktir ve yukarıdakilerin hoşuna hiç gitmemişti. Fakat Tanju bunu bilmiyordu. Kaçakçılıktan bile daha büyük bir belaya çattığını anlamamıştı. "Barış zinciri" dedi "Kardéşlik" dedi.. Kürtlerin toplantılarına katıldı..

Ve her şımarıklığı, her skandalı, hatta mercedes skandalı bile hoşgörülen ünlü futbolcu Tanju, bunun üzerine aniden "zenci"leşti. Hıncal Abisi de artık ondan bahsetmiyordu. Eski çevreleri onu terketmiş, yeni çevreler konuşuyordu.

Nihayet Tanju, "zencileşmesinin" cezasını gördü ve Yargıtay garip bir kararla Tanju'yu tekrar cezaevine gönderdi.

Bunun nedeni kuşkusuz ünlü futbolcunun bilerek-bilmeyerek iyi saatte olsunların "savaş ve şiddet politikası"na zarar vermesiydi..

Acaba Tanju, beyazken nasıl ve neden "zencileştiğinin" farkına vardı mı?

TOMRİS ÖZDEN : Mardin Jandarma Alay Komutanıyken "PKK ile bir çatışmada şehit düştüğü" öne sürülen Rıdvan Özden'in eşi.. Uzun süreden beri ilk kez yüksek rütbeli bir subay, bir Albay vuruluy-

ordu. Basın "teröre lanet" yağdırmak için Albay'ın eşinden "hamaset ve gözyaşlarıyla dolu" bir söyleşi kapmak için mikrofonu uzattıklarında, Tomris hanım beklenenin aksine çok ilginç şeyler söyledi.

"Kocam şehit olmadı, öldürüldü" dedi. "Güneydoğu sorunu, ölmekle öldürmekle çözülmez" dedi. Devletin Kürt politikasını, savaş mantığını eleştiren bir yığın şey daha ekledikten sonra "kocasının da aynı şeyleri düşündüğü ve sürekli huzursuz ve tedirgin" olduğunu açıkladı.

TC'nin Kürdistan'daki yürüttüğü bu kirli ve vahşi savaş süresince "savaş cephesi"nden çıkan ilk insani sestir bu. Kadın, kocasının ölümünden "vatan sağolsun" diyerek gurur duymuyor, bu savaşın "anlamsız ve çözümsüz" olduğunu haykırıyordu. Üstelik bir Albay'ın basında çıktığı gibi kahramanca ön saflara atılan asker profilinin ardında, yürütülen savaşın mantığına inanmayan, bunalımlar yaşayan biri olduğu ortaya çıkıyordu.

Bu tablo "savaş blokunu" şok eden bir gelişme oldu. İkinci gün, şahinler hemen harekete geçerek Tomris hanıma "eşinin şehit" olduğu yolunda geri adım attırdılar. Ama kadın diğer söylediklerinde ısrar etti. Cenaze töreni büyük bir "terör karşıtı" gösteriye dönüşebilecekken, alalacele kaldırılan gergin ve mahsunsun bir son göreve dönüştü.

"Şehit albayın eşi" bununla da yetinmedi. Çıktı İHD'nin hazırladığı Barış toplantısında, PKK'li bir gerillanın ablasıyla sarılarak "kirli savaşın son bulması için" çağrılarda bulundu.

Daha bunun "şok"u bitmemişken Tomris Hanım'ın o günlerdeki CHP bütünleşme kurultayında PM adayı olduğu açıklandı. CHP delegeleri de Tomris hanım'a eski birçok politikacıdan daha fazla güvenerek en çok oyla PM üyeliğine seçtiler. Böylece Tomris Hanım'ın verdiği mesajı yerini bulduğu CHP delegelerinin bile "savaş politikalarının değişim isteğini" dile getirmesine vesile oldu.

Fakat, Tomris Hanım bütün bunları yaparken aslında "zenci"leştiğini farketmemişti. Veya halen "beyaz" avantajlarından yararlanabileceğini düşünmüştü, olmadı. Kontr-gerilla cumhuriyeti'nin tüm üniteleriyle beraber "Minik kuş kara karga"da harekâta geçti ve Tomris hanım'ın aile sırları birden bire manşetlere çıktı. Daha dün, gazete manşetlerinde övülen kadın neredeyse "skandaller kraliçesi" ilan edildi.

Ardından seçildiği PM üyeliğinden "istifası" istendi ve hicranlı açıklamalar yapan Baykal, kadını yalnız bırakarak savaş çığırtkanlarına her halükârda boyun eğeceğini daha başından ilan etmiş oldu.

Tanju Çolak ünlü bir futbolcu olarak, Tomris Özden ise "şehit albayın dul eşi" olarak göreceklere ayrıcalıklı ve saygın yerlerini "Kürt sorunu" bilerek bilmeyerek bulaşmakla kaybetmek sorunda kaldılar. Bilerek bilmeyerek diyoruz, çünkü bu sorunda koyacakları demokrat tavırlarla profesörlüğünden, makamından, servetinden, saygınlığından, rahatından olacağını ve bu yüzden de sesini çıkarmamayı "bilen" çok sayıda "beyaz" var Türkiye de..

Artık Tanju Çolak ve Tomris Özden için tekrar "beyazlaşma" ihtimali yok. Ama onlar aslında kendileri için gerçek aydınlanmanın yolunu da açtılar. Toplumda oynadıkları rolün bilincine varırlarsa, kimbilir daha cesaretli ve kararlı adımlar atacaktırlar. Veya "biz meğerse ne

KÜRT ULUSUNUN "MAKUS" TALİHİ VE AÇMAZI : BİRLİK

Kürt ulusunun dört parçada sömürgecilere karşı verdiği, amansız mücadele ve direnme tarihine bakıldığı zaman, bir ulusun yapabileceği en onurlu direnişi sergilediği görülür. Kaba bir biçimde Kürdistan tarihinin son ikiyüzyıl içinde belli başlı direnmeleri sayarsak: Abdurahman Paşa, Bedirhan Bey, Şeyh Ubeydullah Nehri, Yezdan Şer milli hareketi, Simko, Koçgiri, Şex Mehmed Berzenci, Beytuşşebab, Şex Said, Sason, Ağrı, Mutki, Zilan, Dersim ve daha niceleri Osmanlı ve daha sonrası sömürgeci rejimlerin cenderesi altında direnenek yuzbinlere varan şehidiyle Kürdistan topraklarını kendi kanlarıyla suladılar. Bütün bu acımasız katliamlara rağmen, Kürtler hiç bir zaman anti-sömürgeci mücadeleye ara vermedi. Ülkesi üzerindeki sömürgeci tahakkümü kırmak için ellerinden ne geldiye fazlasıyla yaptılar. Her sayfası kanla yazılmış tarihine bakıldığına bazen kısa vadeli kazanımlar, bazen de acımasız yenilgilere sahne olmuştur.

Kürdistan'ın Kuzey parçasında Kürt Ulusunun Ulusal Bağımsızlık Mücadelesi 20 yüzyılın ortalarında bir suskunluk dönemi yaşamışsa da, Kürdistan'ın diğer parçalarında peşmergelerin sömürgecilere karşı mücadelesi devam etmiş ve belli düzeylerde kazanımlar sağlamıştır.

Dersim jenosidinden sonra Kuzey Kürdistan'da içine girilen suskunluk dönemi; ilk Kürt Gençlik Örgütü olan DDKO'nun oluşmasıyla aşılması, sömürgecilerin ülkemiz üzerine oluşturduğu tabular ve asimilasyon politikaları, yavaş yavaş parçalanmaya başlamıştır. Bu dönem Kürt Ulusunun aydınlanma, çağdaş örgütlenme ve Sosyalizm anlayışıyla da tanışma dönemidir. DDKO'lar Kuzey Kürdistan'da bir çığırдыr. Bu olgu ve yapılanma, sömürgecilerin dikkatinden kaçmamıştır. Sömürgeciler, gelişen bu tehlikeli hareketi doğmadan ve serpilmeden bastırmaya çalışmış, bütün yönetici kadro ve üyelerini zindanlara kapatmıştır. DDKO'lar, ancak sekiz aylık kısa bir dönem çalışmalarını sürdürebilmişlerdir.

Daha sonraları Komal Yayınları, Özgürlük Yolu Yayınları, Kawa Yayınları, Devrimci Demokrat Gençlik Yayınları ve beraberinde DDKD-DHKD-ASDK-DER vb. gibi kurum ve kuruluş, dergi ve yayınlar bir bir ortaya çıkmaya başlamıştır.

Kürtler bu süreçte, Kemalizm'in etkine alanında bulunan Türk Sol'unun hegemonyasından kurtulma çabasıyla birlikte, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin bağımsızlık dinamiklerinin varolduğunu saptamış, ülke zemininde örgütlenip Kürt Ulusu'nu özgürlük ve bağımsızlığa ulaştırma araçlarını da oluşturma çabası içine girmiştir. Kuzey Kürdistan'daki direnmeler 60'lı yılların sonunda DDKO'lar ile yeni bir sürece girerken, DDKO'lar da kendi içinden bir çoğu sosyalist nitelikli örgüt ve partilerin -TKDP, PPKK, KUK, PKK, PSK, PRK/rizgarî, KAWA, Tekoşina Sosyalist, TSK, Ala rizgarî, KKP ve PIK- oluşmasını sağlamıştı.

70'li-80'li yıllar çok uzun süreçler olmakta beraber yoğun bir biçimde teorik ve ideolojik inşa süreci dönemi olmuştur. KUKM'nin pragmatik-ideolojik ve stratejik hedefleri belirlenmiştir. Bu örgüt ve partiler kuruluş programlarının birinci maddesini BİRLİK olarak açıklamışlardır. Dikkat çekilmesi gereken bir diğer olgu da, bu örgüt ve partilerin hemen hemen tümüne yakını sosyalizmi benimsediklerini programlarına koymalarıdır. Kürt hareketi, tüm bu olumlu olumlara rağmen, Kürt ulusunun taleplerini programlarken ve birlik sorununu partilerin birinci sorunu olarak açıklarken, yer yer birbirleriyle çatışmak gibi bir olumsuzlukta ne yazık ki hiç elden bırakmamışlardır. Yine bu örgütlenmeler enerjilerinin çoğunu birbirlerini alt etmeye ayırmış, hatta bu çatışmalar yer yer onlarca militan kadronun katledilmesiyle sonuçlanmıştır. 12 Eylül militanist-bürokratik cuntası gelip çatığında bu örgütler tuzla buz olmuş, kimisi Avrupa varoşlarında iş ve işçi bulma kurumları önünde beklemeye çekilirken, kimisi de mülteciğin dayattığı kötü koşullara dayanmamış, Avrupa'nın yarattığı rehabilitasyon ortamında erimeye mahkûm olmuştur.

Ülkede kalmaya direnenler ise, sömürgecilerin çeşitli operasyonlarıyla

kısa bir süre sonra darmadağın olmuşlardır. 1970'lerde olduğu gibi bir türlü bir araya gelmeyen Kürt örgüt, parti, yönetici ve kadroları bir defa daha "düşman eliyle" ikinci kez zindanlarda biraraya getirildiler. Cezaevlerinde birbirlerine yakınlaşan örgütler, birlik tartışmalarını burada da sürdürmüş, Cezaevlerinden çıkan yönetici kadroların birliği yakalama çabaları devam etmiştir. Ancak 70 ve 80'li yıllar arasında çıkan çatışmalardan ders çıkarılmamış, bir başka boyutuyla 1990'lara kadar taşınmıştır. Yine Avrupa'da kimi kadro ve militanlar, bu ve benzeri çatışmalar yüzünden hayatını kaybetmiştir. Hareketler bu tür olumsuzluklarını "Birlik" veya "Birliğin" korumak açıklamalarıyla hatalarını meşrulaştırmaya çalışmışlardır.

1984'te PKK'nin Erzurum Şemdinli baskınıyla ortaya çıkışı, Kürt ulusunun meşru silahlı direnme geleneğine uygun düşmüş. Kürt ulusu her zaman olduğu gibi silaha sarılıp, örgütü ve ülkesi için ölmeyi ve ölebileceğini bir kez daha göstermiştir. Ve yine Kürt ulusu her zaman olduğu gibi evini, barkını, ekmeğini-aşını, varsa kazını-oglunu gözünü kırpmadan, ülkesinin özgürlüğü ve bağımsızlığı uğruna vermesini bilmiştir. Kürt kadını, binlerce şehidine rağmen bıkmadan-usanmadan KUKM'nin isimsiz nefer ve kahramanları olmaya devam etmiş, mücadelenin kızılığı içinde durmasını bilmiştir.

- Hangi ulus, bu kadar zulüm, barbarlık, katliam, jenosid, açlık ve yoksullukta karşı karşıya kalmıştır?

- Hangi ulus, ikiyüzyıldır yaşadıkları bu vahşete rağmen, vahşi sömürgeci devletler karşısında direnmiş ve durabilmiştir?

- Hangi ulus, bu kadar fedakarlık yapmasına rağmen, talep ve özlentilerini örgütleyecek programlaştıracak, özgürlük ve bağımsızlıkla taçlandırarak parti ve örgütlerine bütün olumsuzluklarına rağmen güvenmiş ve bağlı kalmıştır?

- Hangi ulus, özgürlüğüne ve bağımsızlığına bu kadar tutkundur?

- Hangi ulus, bütün yaşadıklarına rağmen "Kürtlerden adam olmaz" dedirtebilecek örgütlere sahiptir?

- Ve hangi örgüt ve parti, Kürt ulusuna bu acıları ve vahşeti yaşatma hakkına sahiptir.

Evet; Kürt Ulusu'nun bağrından çıkan parti, örgüt ve önder kadrolar, bu sorulara cevap verecek durumda değildir. Birakin Kürt ulusunun özlem ve taleplerini programlaştırıp başarıya ulaştırmayı, kendi önerilerine koydukları ve birinci maddeleri olan birlik programında bile anlayamayan, onu hayata geçiremeyen bir duruma karşı karşıyadırlar.

Son yirmi altı yıldır, birlik sorununu birinci sorun olarak önerilerine koyan bu örgütlenmeler, Kürt ulusunun kendilerine olan güvenlerini yitirmeden, içinde buldukları birlik açmazını bilince çıkarıp, çözmek zorundadırlar. Kürt ulusunun yıllardır içinde bulunduğu ateş çemberini görmek ve onu bu durumdan çıkarmak zorundadırlar.

Açık yüreklilikle belirtmek gerekiyor ki **Cephe, Güç Birliği, Siyasi Birlik** gibi kavramlar, Kuzeyli güçlerin elinde neredeyse hurdaya çıkmış paslanmıştır. Bu anlamda altını kalınca çizerek belirtmek gerekiyor ki, **Ulusal Birlik** gibi yüce bir kavramı da lütfen hurdaya çevirip, içeriğini boşaltmayalım. Bu kavramı da tıpkı diğer kavramlar gibi ajitasyon malzemesi haline dönüştürmek, sadece ve sadece haklı ve meşru bir zeminde yükselen ve boyutlanarak yoluna devam eden ulusal isyanı ve öfkayı barajlayacaktır. Kuşkusuz, her örgütün kendine özgü birlik programı vardır. Ama hiç bir örgütün, Kürt ulusunun içinde bulunduğu durumu gözönünde bulundurmaksızın kendi birlik programını bir başka örgüte dayatma hakkı yoktur. Burada önemli olan, ayrı ayrı programlara sahip olunulsa bile, mutlaka ortak yanlar öne çıkartılarak birlik sorununu çözebilecektir.

Diğer bir konu da KUKM'nin ana-özgü hedeflerinin ve stratejik hedeflerinin saptanmasıdır. Bu devrimi örgütleyecek olan Ulusal Birlik Ortadoğu'nun ortasında dev bir mayın gibi duran Kürdistan gerçekliğinden hareket etmelidir. En azından TC'nin ve emperyalistlerin çizmiş olduğu Misak-ı Milli sınırlarının içinde yaşayan onbeşmilyon Kürt'e program hedefi yapabilmelidir. Bunu yaparken, mümkün olandan değil, gerçek olandan hareket etmelidir.

80'li yıllar, temelini paslı demirlerin döşendiği, "haikların umudu" reel sosyalizmin çöküşüne neden oldu. Bu durum, dünya emperyalist-kapitalist sistemin dünya işçi-emekçi ve sömürge uluslar üzerinde egemenliğini git-tikçe daha sistemli hale getirmesine neden oldu. Umudunu reel sosyalizmine bağlayan dünya işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş mücadeleleri bir sarsıntıya uğradı ve daha nice yıllar yaşayacağı benziyor. Emperyalist sistemin "Yeni Dünya Düzeni" teraneleri ile "Demokrasî" palavraları karşısında Kürt hareketlerinin bir çoğunun tı dümene süvuna atmasının altında duran neden ideolojik sakatlıklardan kaynaklanıyor. Kendine sosyalistim diyen nice örgüt ve partiler, ideolojik mevzileri hemencecik terk edip kendilerini de Kürt milliyetçileri olarak ilan etmeleri ilginçtir. Milliyetçiliğin kendisi de bağımsız Kürdistan talebini öne çıkarması gerekirken, Misak-ı Milli sınırları içinde çözüm aramaları anlaşılır değildir. Bu da, Kürdistan gerçekliğinde farkı bir akımı öne çıkarıyor. Sosyalizm bunların beyninde iflas ettiğinden, bağımsızlık da onlar için hayal oluyor. Emperyalist politikalar karşısında bir çok örgüt daha da esnemeye ideolojik, stratejik, değişimlere uğramaya devam etmektedir. Bu, öncelikle sosyalist hareketlerin üzerinde durması gereken bir olgudur. Ideolojik farklılıkları, birliğin önüne koyan örgütlenmeler sapkalarını önerilerine koyup

düşünmelidirler.

Emperyalit-kapitalist sistemin dünyayı yeniden paylaşma talebiyle ortaya çıktığı bu dönemlerde bile, onu ayakta tutan sömürü sistemi azalmamış kat be kat artmış ve artıkça da sömürü, baskı daha da yoğunlaşmıştır. Bazı Kürt hareketleri ise, emperyalizmin "Demokrasi" hayalleri karşısında diz çöküp, onun "büyüklüğü" propagandasını yaparak "o herşeye kadirdir, bütün sorunları çözdüğü gibi Kürt sorunu da çözer, bağımsızlık, silahlı mücadele, birleşik Kürdistan hayaldir. Emperyalizm istemezse olmaz" cırtlılı sesleri çıkarıyor. Yavaş yavaş emperyalizme ve sömürgeci sistemin değirmenine su taşımaya, gittikçe reformizmin çukurunda değerleri sarsılmış, inançları paramparça olmuş bir biçimde Kürt ulusunun meşru mücadelesine, emperyalist sistemin "çözüm" önerilerini dayatmaya başlıyor. Bu sesler, Kürt ulusunun özlem ve taleplerine denk düşmeyince, bu kez farklılaşarak "özgür kimlikli yurttaş" gibi mücadelelerin gerçekliğinden ve sıcaklığından uzak teorilere dönüşüyor.

Bu süreçte dikkat etmemiz gereken diğer bir konu da; bu hayallerin ulusal kurtuluşa yansması sorunudur. Biliyoruz ki emperyalizmin yöntemi, böl ve yönet politikasıdır. Günümüz koşullarında modernize edilerek böl-yönet ama yönetirken de **terbiye et, ehilleştir** biçiminde ulusal kurtuluş mücadelesine dayatmaktadır. Kürt hareketleri bu dayatmalara karşı duyarlı olmak zorundadır. Kendi öz gücümüzle topraklarımızı ayak basmayı, her türlü vesayeti ve kurtuluşumuzu gölgeleyecek engelleri birer birer ayıklamak çizgimizde tutarlı olmak zorundayız. Unutmamak gerekir ki sivri sloganlar, silahlı şiddet ve benzerleri radikalizmi belirlemiyor. Radikal ve sonuç alıcı girişimleri belirleyen, bizlerin burjuva ideolojisi ile ilişki biçimimizde durmaktadır. Burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde onun rasyonellerine uygun tavırlar geliştirilebilir, belki bunların teorisi de yapılabılır. Ama bu, bir devrimin örgütlenmesinin değil, imhasının teorisi olur.

Peki bu durumda radikal hareketlerin ve örgütlerin durumu nedir? Kürt ulusunun feryatlarını ve içinde bulunduğu durumu görenler ve anlayanlar ne yapıyor? Bu durum, kapitalist-sömürgeci sistemin tekerine çomak mı sokuyor, yoksa topyekün bir ulusun özlem ve taleplerini ve birliğe olan ihtiyaçlarını programlaştırmadığı için o değirmene su mu taşıyor?

- **Kürt ulusu'nun acil ve hayati sorunlarının başında gelen birliğin oluşturulmaması, son tahlilde emperyalist sistemin değirmenine su taşımak anlamına gelmez ve yukarıda sözünü ettiğimiz reformist çevrelerin güçlenmelerine neden olmaz mı?**

- **Bir çok ulusal ve sosyalist hareketlerin katılımının sağlandığı ve oluştuğu gibi dağılan birlikler aynı işlevi görmez mi?**

- **Bütün bunları hesaba kattığımızda Kürt hareketinin dipsiz ama çıkışını bildiği bir kuyuya düştüğü anlaşılmalıdır.**

Ve böyle devam ederse bu kuyudan çıkılmayacaktır. **Tarih bize, Kürt ulusunun özgürlük ve bağımsızlığının Birlik olmadan başarıya ulaşmayacağını defalarca göstermiştir.** Kürt hareketinin bu dağınıklığı, sömürgeci devletleri biraz daha azgınlaştırdığı ve katliamlarını arttırdığını göstermektedir. 1800'lerden 1995'lere kadar görülmemiş vahşetler yaşanan bu ulusun yenilgilerinin önemli bir nedeni birliklerin sağlanmamasının olduğuda bilinmektedir. Kürt hareketi, Kürt ulusuna dayatılan rasyonelleri ve politikaları boşa çıkaracak kitlelere politika üretecek aydınatacak ve duyarlı kılacak bir yapının oluşması sağlanmalıdır. Her alanda kurum ve kuruluşların bir birleriyle dayanışma içerisinde olması, birine gelen zararın topyekün bir ulusa mal olduğu bilincıyla hareket etmek zorundadır ve unutulmamalıdır ki, burjuvazinin aşamayacağı buhran ve bunalım yoktur.

Güney Kürdistan'da gelişen BRAKUJİ olayları karşısında Kuzeyli güçlerin çaresiz kalması akıllardan çıkmamalıdır. Tek tek örgütlerin Güney Kürdistan'da yaşanan kardeş kavgasına karşı "kardeş kavgasına son verin" ültimatoları bu ve benzeri sorunları çözmez. Böylesi açıklamalar **olumlu, fakat yetersizdir.** Kürdistan'ın her parçası bu ve benzeri sömürgeci oyunlarla her zaman karşı karşıyadır. Ama, Kuzey Kürdistan'da oluşturulacak bir **birlik**, Güney'de yaşanan BRAKUJİ ve benzeri sorunlara fiili müdahalede bulunarak sorunun çözümünde daha etkili olabilir. Yoksa, abartarak "orada kampı var, çalışmaları var" demekle sorun çözülmez. **Güney Kürdistan, ülkemizin bir parçasıdır ve bizler orada misafir olamayız. Elbette, Kuzey Kürdistan'lı güçler ülkemizin bir diğer parçasında örgütlenme çalışmasını aktif olarak yürütmeli ve temsilciliklerini oluşturmalıdır. Kuzeyli güçler, yaşanan olayların yanı sıra başında olup, varlığını Güney hareketlerine hissettirebilmelidir.** İşte o zaman bu olumsuzluklara müdahale etme gücünü kendinde bulur. Kürdistan, ne KDP'nin ne de YNK'nin ve ne de bir başka hareketin ipoteğinde bir çiftlik değildir. "İstediyimi yaparım, istediğim güçlerle ilişkiye girerim" anlayışı, gün gelir hem bunu yapanlar, hem de seyredenler Kürdistan tarihine kara bir leke ile utanç sayfalarına yazılır. Yaşanan olaylara müdahaleyi "bekle gör" politikalarına angaje eden Kuzey Kürdistan'lı hareketler, alanı CIA, MIT-TIT, SAVAK ve EL MUHABERAT gibi benzeri ajan örgütlerine bırakmak zorunda kalırlar. Son dönemlerde çalışması başlatılan **Ulusal Demokratik Cephe'**ye kısaca değinmekte fayda var.

Cephe çalışması, yıllardır Kürt Ulusunun özlem duyduğu ve beklediği bir çalışmaydı, bir umudu. Ama **birlik çalışması, "şimdilik bunun koşulları yok"** denilerek donduruldu. Ve böylece Kürt Ulusunun birlik umudu bir kez daha sekteye uğratıldı. Bu umudu sekteye uğratmakla

ne yapılmak istenmiştir? Birliğin koşulu yok da neyin koşulu var? sorularını sormak gerekir.

Evet söyleyelim...

Sömürgecilerin Kürdistan üzerinde istedikleri gibi at oynatmalarının koşulu var. Köylerin yakılıp-yıkılma ve yok edilme koşulu var; Köyleri yakarak, boşaltarak gerillaların lojistik desteğini kesip Kürt köylüsünden izole etme koşulları var; Dört sömürgeci devletin **KUKM** karşısında mutabakata varma ve Kürdistan'ı kan gölüne çevirme koşulları var; Kürt Ulusu üzerinde katliamlar, faili belli cinayetler, göç ettirme ve göç sonucu metropollerde oluşan Kürt kolonilerini asimile etme ülkelerine karşı umutlarını söndürme koşulları var; Güney'de oluşan "Kürt Federe Devleti"ne müdahale edip, hayat damarlarını kesme koşulları var; Sömürgeci o y u n l a r l a kardeş kardeş k i r d i r i m a koşulları var; Kürt Ulusunun Bağımsızlık ve Özgürlük özlem ve taleplerini kırma koşulları var; Cezaevlerini y u r t s e v e r devrimci insanlarla doldurup ve kamuoyunu buna karşı duyarsızlaştırma koşulları var; Kürt-Türk, Kürt-Arap, Kürt-Fars ulusları arasında düşmanlık tohumları ekme koşulları var; Dünya kamuoyunu, sömürgecilğe karşı verilen ve binlerce şehide neden olan **KUKM**'i "terörist" ilan ederek dünya demokratik kamuoyunda izole etme koşulları var; **Peki Kürt Hareketi için ne var?**

Kürdistan'ın Ortadoğu'daki hassas yapısını ve konjoktürel durumunu hesaba katmanın ve çözümünü yönünde BİRLİK adımlarının atılmasının zamanı gelmiş, hatta geçmektedir. Kürdistan'daki sömürgeci uygulamalar, normal sömürge sistemlerini bile aratırken, birliğin önünde durmak ve sorunu aşamamak politik körlükten başka birşey değildir.

Birliğin Koşulları Yok.

21.yy'da, Kürt hareketi bu onulmaz durumu çoktan aşmış olmalıydı. Bir kez daha söylüyoruz; Kürt Hareketi şapkasını önüne koymalı ve yüzünü ülkesine dönmelidir. Kuru ajitasyonlar Kürt Ulusu'nun içinde bulunduğu duruma çare değildir. Kürt Ulusu yaşanan bu vahşetli hak etmemiştir yaşamadığı bir şeyde kalmamıştır. Bu yaşananlar ona reva görülmemelidir. Kürdistan'ın Ortadoğu'daki hassas yapısını ve konjoktürel durumunu hesaba katmanın ve çözümünü yönünde **birlik adımlarının atılmasının zamanı gelmiş, hatta geçmektedir.** Kürdistan'daki sömürgeci uygulamalar normal sömürge sistemlerini bile aratırken, birliğin önünde durmak ve sorunu aşamamak politik körlükten başka birşey değildir. Beş milyarı aşkın insanın gözleri önünde bir ulus topyekün imha edilmektedir. Her gün onlarca insan "terörist" diye katledilmektedir. Doksanlık dedelerimiz, onbeşlik gençlerimiz ve kadınlarımız işkence tezgâhlarından geçirilmektedir. Bütün bunların karşısında "**BİRLİĞİN İŞİLLERİ YOK**" diyebilmek hangi akla hizmet etmektedir. Kürt hareketi, birlik sorunu karşısında neden bu kadar acizdir. Böyle giderse, Kürt Hareketi bir bütün olarak politik körlüğe, bilincinin kararmasına ve varoluş koşullarının ortadan kalkmasına neden olacaktır. **Bu sorunu kabul etmek, ideolojik farklılıkları en demokratik biçimde ortaya koyarak netleştirmek ve ortak noktalarda daha fazla zaman geçmeden anlaşmak ve çözmek gerekiyor.** Aksi durum yeterli kadar yıpranan Kürt hareketinin birlik açmasını daha da derinleştirecek ve **KUKM**'nin hak ettiği yere gelmesini zorlaştıracaktır. Eskiden olduğu gibi bir-kaç örgütün bir araya gelerek nasıl oluştuğu ve nasıl dağıldığı belli olmayan birlikler oluşturulmaya gidilecek; Kürt Ulusu'nun özgürlük ve bağımsızlık talebi sekteye uğrayacak, bu durum uzun vadede de Kürt Ulusu'nun umutlarını kırmaya kadar götürecektir. Bu nedenle, yolun ağzını tıkamadan "uzlaşma, taviz" gibi ürktücü, fakat ortak etele bir kaderi paylaşabilmenin zorunlu ön şartları olan kavramları iyice sindirilmek gerekir.

Evet, Kürt Ulusunun içinde bulunduğu durumu anlamak o kadar zor olmasa gerek. Kürt hareketleri bu mazlum ulusa karşı sorumluluğunu ne pahasına olursa olsun yerine getirerek üstüne düşeni yapabilmelidir.

Kürt Ulusu'nun, aşı-ekmeğe, suya ihtiyacı olduğu kadar **BİRLİK'e** ihtiyacı olduğu akıllarından çıkartılmamalıdır.

K. Dilgeç

ZIMANÊ XWE BI FÊZBÛNÎ BIKARBÎNE

"GELI KURDANI

Heke hun naxwazin ji hev taromar û winda bibin, berî her ti ti, zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin. Lê heke dixwazin xwe nas bikin û xwe bidin naskirin û hezkirin; û bi hevvaltî û dostanî ya milletên din pê ve herin; û bi rûmet û serbilind bijn, dîsa zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin."

Dr. NURETTIN ZAZA

salvegera sêsedemîn a nivisandina berhemanezîr û bêhempa Mem û Zînê ye û hemî dorhêlên welatparêz û şoreşger vê salê wekî sala Ahmedê Xanî îlankirine; nivisandina Mem û Zînê û welatparezîya niviskarê wî yê nemir Ahmedê Xanî bi çalekî û civînên bi wate pîrozdikin. Ahmedê Xanî berhema xwe a nemir Mem û Zînê li ser destena Memê Alan ava kiribû û bi zimanê zikmakî nivisandibû. Mirov bi hesanî dikare bêje ku ji nivisandina Mem û Zînê vir ve pirtûkek din a wek Mem û Zînê, bi wate, naverok û zimanê xwe yê zeledî nav klasîkên edebiyata dinê tê hesabkirin. Ev yek jî, di warê bikaranîna zimanê Kurdî de rol û giringîya Ahmedê Xanî derdixe holê.

Ahmedê Xanî ji niha 300 sal berê, bi hîsên welatparezî jî bû û qedir û qîmeta zimanê Kurdî pir baş zanibû. Wî berhemaxwe ya bê hempa bi Kurdî nivisandibû kû :

**"Da xelk nebêjin ekrad
bê merîfet in bê esl û binyad
enwayî millet xwedan kitêp in
Kurmanç tenê di bê hesab in"**

Li gel vî, Ahmedê Xanî tê gihîştibû ku ji bo pêşveçûn û pêşketina gelekî bikaranîna zimanê zikmakî pêwîst e. Ji ber vî yekê, wî ji bo zarokan medrese vekiribû û bi zimanê Kurdî dersê dida wan. Dîsa jî bo zarokên Kurd bi hesanî hîni xwendin û nivisandina zimanê xwe bibin, ferhenga Kurdî-Erebî "Nubara biçûkan" amede kir. Ahmedê Xanî, di Nubara biçûkan de armanca xwe ya amedekirina ferhengokê wisa sirove dike:

**"Ji paş hemd û selawatan
Ew çend kilme ji lûxetan
Vêk êstine Ahmedê xanî,
Navê lê Nûbara Biçûkan danî,
Ne ji bo sehîb û rewacan,
Belkî ji bo biçûkên Kurmancan,
Ku ew ji quranê xlasbin,
Lazime sewad û çav nas bin."**

Belê Ahmedê Xanî 300 sal berê, ji bo nayê gotin ku bi zimanê Kurdî pirtûk tunê; zimanê Kurdî qels e, ne zimanê edebiyatê ye û pê nivîsîn ne mumkûn e, berhemên xwe bi zimanê Kurdî nivisand. Divê her Kurd bizanibe kû têgihîştin û femkirina Ahmedê Xanî, encax bi xwedî li mîrasa wî derketinê mimkûn e. Îro ji her demê pêwîstî e ku her welatparêz, şoreşger û rewşenbîrê Kurd xwedî li zimanê xwe derkeve û ji bo pêşxistina wî vatanîyê xwe békêmasî bine cî. Ji ber kû îro tesîra pêşavtinê (Asîmilasyonê) ji her demê bêtir li ser civata Kurd heye; bi milyonan Kurd jî cî û warên xwe tîn nefikirin û li dîyarên biyanî dikevin nav çerxa pêşavtinê; û mifte ku pê zimanê Kurdî hatiye kilitkirin, her diçe dişide. Ji bo vekirina vê kilitê divê her Kurd di hemî

qadên jiyane de; di malên xwe de, di danustandinê de, di xwendin û nivisandinê de, bi kurtasî di jiyana xweyênrojanê de zimanê Kurdî bikarbînin.

Hezên kolonyalist ji destpêka dagirkirina Kurdistan'e vi ve, ji bo armanca domandina serdestiyên xwe siyaseta rûxîn li ser rûyê erdê mîneka wî tuneye, bikartînin. Yek ji metodên ev siyaseta rûxîn jî, pêşavtina zimanê Kurdî ye. Deme gel bindest be, ziman, çand û nîrxên wî yê netewî jî pê re dil dikevin. siyaseta pêşavtinê tesîrek mezin li zimanê Kurdî kiriye û li ber pêşveçûna wî bûye asteng.

Mixabîn hinek rewşenbîrên Kurd vê rastiyê nabinin û bi metodek ne zanyarî, ne rast, bi peş, behsa pêşveçûna zimanê Kurdî dikin. Li gor wan zimanê Kurdî jî, zimanhe Tirkî jî, ji ya Îngilîzî jî pêşve çûye û bi hêztir e. Dema mirov difikire û çend pirsên wek:

"Gelo bi zimanê Kurdî çend pirtûkên zanyarî hatine nivîsîn?", "Di nav edebiyeta dinê de çiyê edebiyet û zimanê Kurdî çiyê?", "Zimanê Kurdî di jiyana rojanê de çiqas bikartê?", Ji xwe dipirse, bi hesanî dibîne ku naveroka tezên jorîn pûç û vale ye. Zimanê ki 70 sal kilitkirîbe; pê peyivîn, xwendin, nivîsîn û hizirîn qedexe be, gelo wê çawa pêşve here? Ger zimanê civatekî hatibe diltirîn, pê re pêşveçûna civatê, xwe ifedekirina civatê, kesane û nasnemeya civatê jî nayê diltirîn?

Helbet gelê Kurd li gor hêza xwe, li hemberî zilma dijmin bi berxwedanên bêhempa jiyana xwe domandî ye. Ger zimanê Kurdî îro bi tememî winda nebûye, hebûna xwe domandiye, bê şik saya berxwedanên netewî ye. Parastina zimanê me ji bo hebûna me wek divitiya nan û avê pêwîst e. Lewra ziman bîngeha hebûn û jiyana gel e. Ji ber vî yekê divê em di derheqê pêşveçûna zimanê Kurdî dev ji ajitasyonên vala berdînin û bi metodên zanyarî xwedî li zimanê xwe yê şîrîn derkevin, jibo pêşvebirina wî vatanîyên xwe binin cî.

Îro dewleta kolonyalist bi hemî pergala û mezinîyên xwe siyaseta pêşavtinê bikartîne. Ji bo bandura pêşavtinê bişkinin û rê li ber pêşveçûna zimanê Kurdî vekin. Çareyek me tenê heye; divê em bi fêzbûnî û bi biryarî li dijî pêşavtinê rawestînin. Ger em vî yekê nekin, emê tu car nikaribin siyaseta pêşavtinê kud (Fêlç) bikin. Divê em pergala pêşavtinê bê tesîr bikin. Tê zanîn kû heta do telewîzyon ji bo bikaranîna siyasete pêşavtinê di destên hêzên kolonyalist de pergalek pir bi tesîr bû. Rêvebirên şerê taybetî bi armanca ji her gundê Kurdistanê re telewîzyonek peydarandin wê redbikin.

bikin, kampanya vedikirin. Telewîzyonan bi dirav dişandin gundan. Lewra telewîzyon ji bo zarok û jinan wek listokek bû. Ji sibê heta êvarê wan li henber xwe dil digirt û hêdî hêdî wan jî zimanê Kurdî dîr ve dixist; zimanê Tirkî wek dilopên jehrê dilopand mejiyên wan. Lê bi despêka weşana telewîzyona **MED**'ê ev çeka pêşavtinê li hêzên kolonyalist vegeziya. Do telewîzyonan bê dirav belav dikirin, lê îro antênan topdikin û telewîzyonan dişkinin.

Ez dixwazim vî nivîsarê bi pêşniyarek biqedînim. Îro di girtîgehê de nêzîkî deh hezar diltirîn şer hene. Pirê wan jî girtîne û dadgekirina wan jî didome. Diltirîn şer dikarin bi biryara parastina bi zimanê Kurdî, Sistema dadî ya dewleta kolonyalist kud bikin. Bawerîya me ew e ku li dijî zordestiya dada kolonyalist bikaranîna zimanê Kurdî, wê li ser civata Kurd jî tesîra erênî bihêle. Dîsa, kiriyarek wisa bi watê û erênî, wê ji hêzên rizgarîxwazên netewî re jî bibe, mesaja xwedî li zimanê Kurdî derketinê.

Wekî tê zanîn dadgehên kolonyalist de, parastina nîrxên netewî bi doza **DDKO**'yê destpêkir. Endamên **DDKO**'yê (ên ocak komünü) gavekî gelek giring avêtin, bi metoda zanyarî hebûna zimanê Kurdî parastin. Dîsa di sala 1987'an de li dadgeha Diyarbekirê, girtiyên doza **Rizgarî** xwedî li vî mîrasê derketin; kevneşopî parastina zimanê Kurdî domandin. Him jî bi zimanê xwe yê zikmakî. Girtiyên doza **PKK**'ê û yê dozên din jî beşdarî raveja (tavir) parastina bi zimanê Kurdî bûn. Divê îro jî girtiyên azadiyê, xwe bi zimanê xwe biparêzin û bi raveja parastina bi zimanê Kurdî beşdarî kampanyaya zimanê Kurdî bibin. Bi vî gavê jî hêlekî de jî, nîrxên ku hêzên kolonyalist dixwazin bi wan bidin peji-randin wê redbikin.

N. Bengîn

AYIN DOSYASI

OSLO SEMİNERİ :

Kürdistan Sorununun uluslararasılaşması da yeni bir aşama

PKK ve KDP güçleri Güney Kürdistan'da çatışıyor

Yeni bir "Braküji" mi TC-KDP işbirliği ile PKK'yi tasfiye mi?

TC'nin 7 Ekim'de Güney'e Birlik çıkarılması ve bir aydır çatışmaların içinde olduğunu açıklaması "Braküji" tartışmalarını geride bıraktı....

İlk Sorun: Kardeş Kavgası Bitti mi?

Son iki yıl içerisinde Güney Kürdistan'da KDP ve YNK, birbirleriyle kıyasıya çatıştılar. Çok sayıda can kaybının yanı sıra, Güney Kürdistan'da fiili durumdan yararlanılarak oluşturulan Kürdistan Parlamentosu, Hükümeti ve Devleti de sahipleri tarafından "fiilen öldürülmüş" oldu.

"Braküji" bölgedeki ekonomik ve toplumsal sefaleti daha da çoğalttı. Devletleşme ve toplumun yeniden imar ve inşası için olumsuz bir ortam yarattı. Sömürgecilerin askeri saldırılarından bir süre olsun korunmuş oldukları bu dönemi toplumsal sorunların çözümü, kurumların yapılandırılması yönünde kullanılmadı. Tersine Soran ve Behdinan bölgesi fiilen ve psikolojik olarak bölünmüş oldular.

Büyük ayaklanmadan sonra, eskiden Irak yönetiminin yanında yer alırken sonradan ulusal güçlere katılan "müsteşar"ların statüleri

ve etkinlikleri daha da pekişti. Gümrük gelirlerinin paylaşımı ve yerel iktidar kavgası, çok sık ele geçirilemeyen bir dönemin ne kadar kötü kullanılabileceğine, nasıl harcanabileceğine acı bir örnek oluşturdu.

Güney'de KDP ve YNK arasındaki "Braküji" aynı zamanda, Kürt ulusunun kendi geleceğine sahip çıkma kararlılığı, becerisi ile, kendi kendini yönetme ve Ortadoğu'nun bu en yeni "demokrasisi" için de kötü bir sınav oldu.

"Bağımsız bir Kürt Devleti" hatta "Federasyon"un bile bölgede istikrarsızlık yaratacağını, Kürtlerin kendi kendilerini yönetemeyeceklerini, bu birikim ve kültürlerinin bulunmadığı, mutlaka sömürgeci devletlere "bağlı yönetilmeleri gerektiğini" iddia eden çevrelerin seslerini yükseltmelerine, "Bakın biz demedik mi?" demelerine neden oldu. İki iktidar ortağı arasındaki bu kıyasıya savaş, sık sık "ateş kes"lerle kesilse bile, bunların ömrü birkaç günden fazla olmadı ve akabinde hemen yeni ve daha büyük çatışmalara gidildi. Bu çatışmaların içsel nedenleri olduğu gibi, Kürt yönetimini de stabilize etmek isteyen bölge devletlerince kışkırtıldığının çok belirgin kanıtları bulunmaktaydı.

Çatışmalara yer yer İran yanlısı "dinci" grupların karışması, daha önce örneğine hiç rastlanmayan biçimlerde suikast ve sabotajlar "provokasyon"un kapsamını göstermekteydi.

Bütün Kürt yurtsever, demokrat ve sosyalist grupları, partiler Braküji'nin sona erdirilmesi, ortak yönetim ve iktidar kurumlarının güçlendirilmesi, toplumun yeniden inşası için taraflara çağrılarda bulundu ve kardeş kavgasını kınadılar. Hatta protesto gösterileri bile düzenlendi. Basın organları konu üzerinde genişçe durarak eleştirdiler.

İşin ilginç yanı Barzani ve Talabani'den hep olumlu yanıtlar geldi. Onlar da kardeş kavgasına karşı olduklarını ve sorunun barışçı biçimde çözülmesi arzusunu dile getiriyorlardı. Fakat nedense çatışmalar da bir türlü sona ermiyordu. Bu daha da kötü iki olasılığı gündeme getiriyordu. **Birincisi;** Liderlerin, örgütlerini kontrol edemedikleri, **İkincisi;** Eğer kontrol edebiliyorsa da samimi ve güvenilir olmadıkları.

Son birkaç yıllık pratik, Güney Kürdistan'daki bu iki etkin örgütün ve önderliğin yönetim basireti gösteremeyişleri, ulus-

DUBLİN AN DÜĞÜM MÜ?

lararası hukuksal meşruiyet savaşımı verildiği ve toplumun yeniden inşasının en çok olanaklı ve en çok gerekli olduğu anda, "iç çatışma" ve "küçük çıkar hesapları"na dalmaları, onların daha yakından sorgulanmalarına neden oldu.

Önderlikler büyük bir güven ve itibar kaybına uğradılar.

Nihayet beklemediği gibi TC, bölgenin "istikrarsızlığı" sonucu PKK'nin sınırdan yuvalandığını bahane ederek Mart ayında büyük bir askeri harekât düzenledi. 50 bini aşkın büyük bir güçle Güney Kürdistan'a girdi. Birbirleriyle çatışma halinde olan gruplar, pek memnun olmasalar bile "seslerini" yükseltmediler. Türkiye "sınır güvenliği" ve "anti-PKK" koalisyonu bir kez daha dayattı. Bölgenin kendi askeri ve fiili denetiminde olduğunu, istediği zaman girip çıkabileceği ve kendi istemleri dışında gelişebilecek oluşumlara gözyummayacağı mesajını vermiş oldu.

Böylece Güney yönetimi ağır bir darbe daha almış oldu. Kışkırtılan braküjinin bir hedefinin de bölgenin yeniden Irak'ın denetimine verilmesini zorlamak olduğu sık sık yapılan yorumlardandı. "Güney'e çözüm" tartışmaları yapılırken üzerinde en çok duru-

UZLAŞMASI ÇÖZÜM MÜ?

lan ve TC tarafından savunulan bu görüşe göre, Irak'ın toprak bütünlüğü garanti edilmeli ve taraflar Saddam yönetimi ile görüşmelere oturmaliydılar.

Dublin: Çözüm mü, Düğüm mü?

TC, "PKK'yi temizlemek" bahanesiyle gittiği bölgeden eliboş biçimde geri döndü. Direniş karşısında hantal ordu gücünün parlak bir zafer kazanması zaten düşünülüyordu. Aynı zamanda uluslararası tepkilerin boyutlanmasıyla geri çekilme kaçınılmaz oldu.

TC'nin Güney'i işgali, istikrarsızlığın çözüme kavuşturulması yönünde KDP-YNK temsilcileriyle yapılan görüşmelerde "sınır güvenliği" sorunu yeniden masaya yatırıldı. YNK, sınır güvenliğinden KDP'nin sorumlu olduğunu bildirerek kendini bu tartışmanın dışında tutmaya gayret etti. KDP ise, boşaltılan köylerin imarı ve yerleşime açılmasının güvenlik için en uygun çözüm olacağını savunarak TC'ye yüklü bir fatura önerdi.

Kuzey Kürdistan'daki bütün köyleri boşaltmak ve yakmakla meşgul olan TC'nin, Güney Kürdistan dağlarındaki köylerin inşasına para

yatırması beklenemeyeceği gibi, kendi deneylerine göre köylerin gerillaya lojistik destek olmaktan başka bir yararı da olmayacaktı. Onun için sınır karakollarının yeniden ihya edilmesi ve ödenmeyen peşmerge maaşlarının ödenmesi, Güneye "İnsani yardım" projesinin hızlandırılması gibi palyatif çözümlerde karar kılındı. Yapılacak başka bir şey yoktu.

Geçen yıl Güney Kürdistan'a ilişkin bir konferans toplanması için Mitterand'ın koruyuculuğundaki girişimin engellenmesi ardından, kimsenin elini ateşe sokmakta pek niyetli olmadığı, koşulların "kıvamına" geldiği bir noktada Washington devreye girdi.

Güney'e istikrar getirmek ve kabul edilebilir çözüm sağlamak amacıyla bir toplantı düzenlendi. Elbette toplantıda "istikrar"ın sağlanması için öncelikle İÇ BARİŞ'in sağlanması, KDP ve YNK arasındaki anlaşmazlığın giderilmesi gerekiyordu.

Washington'u birden bire hareketlendiren olguların içerisinde, örgütlerin Tahran ve Bağdat'a yaklaşma eğilimleri gösterilmeleri de gelmekteydi. Bu iki başkentten Kürtler üzerinde yeniden egemenlik, prestij ve etkinlik sağlamaları ihtimaline karşı ABD, öncelikle Dışişleri yetkilileri aracılığı ile Barzani ve Talabani'ye "İranda uzak durmaları" uyarısında bulundu.

Ardından "barış için" ABD'nin hamiliği, TC'nin gözlemciliğine geldi.

KDP ve YNK'nin "barış için" ABD'nin hamiliği, TC'nin gözlemciliğine ihtiyaç duymaları bir yana, iki yıldır kardeş kavgasından kim ne istiyorsa koparmış olarak oturduğu bir "barış" toplantısı olacaktı. Bu görüşmelerden bekleneneği gibi öncelikle "sürekli bir ateşkes" çıktı. İlk Dublin toplantısına KDP- YNK ve ABD'nin temsilcilerinin yanı sıra INC -Irak Ulusal Konseyi-de taraf olarak katılırken, TC'de "gözlemci" sıfatıyla katıldı.

Toplantının en önemli gelişmelerinden biri; Irak Ulusal Konseyi-INC-ın Bağdat'daki Saddam rejimi yerine hazırlandığının kanıtı oldu. KDP ve YNK bütün muhalif Irak örgütlerini içinde barındıran INC'in otoritesini kabul ederek, yeni Irak yapılanması içinde "ipuçları" verilmiş oldu.

Aynı günlerde Bağdat'ta meydana gelen "Damat krizi" ile birlikte düşünüldüğünde, ABD'nin Saddamı tasfiye için harekete geçtiği yorumlarını güçlendiren bir işaret bu.

Dublin anlaşması bir anlamda Güney

Kürdistan'ın ikiye bölünmesini de pekiştirdi YNK kontrolündeki Soran bölgesi ile KDP kontrolündeki Behdinan arasında/ INC'nin denetiminde

1200 kişilik bir "barış gücü"nü konumlandırılması, bu gücün içerisinde TC askerlerinin de bulunması iki bölgeyi birbirinden ayırmış oluyordu.

İki taraf arasındaki anlaşmazlıklardan en önemlisi olan "Gümrük gelirlerinin paylaşımı" konusunda da ABD'nin ve TC'nin gözlemci olarak katılacağı komisyonlar kurularak gelirleri bu komisyonun denetlemesi noktasında uzlaştılar.

Başkent Hewler'in silahtan arındırılarak, tarafsız bölge haline getirilmesi kabul ediliyor.

Toplantının en önemli denge kararı ise, "PKK'nin dışlanması" konusunda TC'nin dayattığı bütün istemlerin kabul edilmiş olması. Buna göre sınırın 25 km kadar içerisine kurulan peşmerge karakollarının TC subaylarının

Dublin toplantısının en kritik yanı, "Güney Kürdistan'da taraftarları uzlaştırma toplantısı" gibi görünsede, aslında ABD'nin devreye girmesi ile Kürt Sorununun bölge devletlerinin insiyatifleri dışına çıkararak artık uluslararası bir sorun olarak çözülmesine doğru bir adım oluşturmasıydı.

denetiminde olması ve yine bölgede ileri gözetleme noktalarının bulunması, Türk askeri varlığının ve denetiminin biraz daha pekiştirilmesini öneriyordu.

Dublin toplantısının en kritik yanı, "Güney Kürdistan'da taraftarları uzlaştırma toplantısı" gibi görünsede, aslında ABD'nin devreye girmesi ile Kürt Sorununun bölge devletlerinin insiyatifleri dışına çıkararak artık uluslararası bir sorun olarak çözülmesine doğru bir adım oluşturmasıydı.

ABD hamiliği, Güney Kürdistan için yeni bir durum sayılmasa bile bölgenin geleceğini belirlemede, dört sömürgeci devlet ekseninden çıkıldığını gösterdi. KDP ve YNK'nin giderek daha çok uluslararası meşruiyet kazanmasında buna eklenebilir. Fakat Dublin toplantısı, anlaşmazlıkları kalıcı statüler haline dönüştürmekten ve silahların susmasından "ileri" bir adım atmadı. Parlamento ve ortak hükümete yönelik vurgular azalırken, bölge devletleri ve emperyalistlerin belirleyicikleri Jaha da pekiştirildi.

PKK Dublin Anlaşmasına Meydan Okudu

Dublin görüşmeleri, Kürdistanlı güçler arasındaki çatışmaların giderek anlaşma sağlanması ve Kürdistan sorununun uluslararası platformlara taşınması bakımından iyim-

DOSYA MEHİ

serlikle karşılanırken; PKK'ye karşı güvenlik önlemlerinin artırılması, TC ve Irak toprak bütünlüklerinin korunması taahhüdü, INC'in bir otorite olarak kabul edilmesi gibi vurgular ise tedirginlik

yaratmıştı.

Genel yaklaşım, Güney yönetiminin yeniden ihyası ile uluslararası güvencelere kavuşturulmasının olumlu olduğu, diğer belirlemelerin ise, bölge devletlerinin duyarlılıklarını tatmin etmek üzere verilmiş diplomatik mesajlar olduğu yönündeydi. Türk basını, Dublin'de oyuna getirildikleri, Amerikan planının kendilerine dayatıldığı ve hatta arka planda daha kapsamlı senaryolar hazırlığından bahsediyordu. Dışişleri Bakanlığı ise, Dublin zirvesinde istedikleri koşulları onaylattıklarını öne sürüyorlardı. Bunlardan birinin de, Irak Milli Türkmen Partisinin görüşmelere katılımının sağlanması ile yeniden yapılanmada hesaplanması olduğunu ileri sürdüler. Sosyalist Basın

genellikle, Dublin toplantısının "Kuzey Irak'ta Amerikan güdümlü Kürt devletçliği kurulmasının" bir uzantısı olduğunu vurguladı.

PKK ise, Dublin sonrasında rahatsızlıklarını bizzat Genel Başkan Abdullah Öcalan ağzından dile getirerek, toplantıların kendilerini "tasfiye amaçlı olduğunu ve buna seyirci kalmayacaklarını" bildirdi. Ama bunun özellikle KDP'ye yönelik askeri ve siyasi bir kampanyaya başlangıç olabileceği tahmin edilmiyordu. 1992 yılında Kürdistan Cephe ve TC'nin ortak hareketle PKK'yi alandan çıkarmaları ardından varılan "uzlaşma" bu dönem boyunca bozulmamıştı. Hatta, askeri olarak kaybeden PKK güçlerini yeniden toplamış, siyasi olarak güçlenmişti. YNK ve PKK'nin kardeş kavgasıyla birbirlerinin yıpratıkları evrede ise PKK, Güneydeki siyasal prestijini artırmıştı. Hatta Mart ayındaki TC işgal operasyonunun başarısızlıkla sonuçlanması bu etkiyi daha güçlendirdi.

Öte yandan yine aynı işgal günlerinde hem KDP hem YNK önderlikleri PKK aleyhtarı demeçler vermekten kaçındıkları gibi, fiili olmasa bile siyasi olarak işgalin kaldırılması yönünde tavır geliştirdiler. PKK'nin 5. kongre

kararlarında Güney Kürdistan'daki Parlamento ve iktidar oluşumlarını mevzi olarak tanıması, destekleme eğilimi belirtmesi, Güneyli güçlere ilişkin politik yaklaşımını belli koşullara bağlı olmak üzere yumuşatması da böyle bir çatışma olasılığını düşündürmüyordu.

3 Eylül günü PKK'nin sınırdaki 25 KDP karakolunu ele geçirdiği ve kapsamlı bir harekât başlattığı haberi tam bir sürpriz oldu. Böylece hem PKK'nin bütün karakolları birden ele geçirecek kadar bölgeye egemen olduğunu hem de bunun açıkca Dublin zirvesinin sonuçlarına bir "meydan okuma" düzeyinde tavır takınmış olduğunu ortaya koyuyordu.

PKK'nin verdiği açık mesaj, "İster Güney Kürdistan'da, ister Kuzey Kürdistan'da bizi askeri ve siyasal olarak dışlamamız mümkün değildir. Bizsiz çözüm hesapları tutmaz. Buna izin vermeyeceğiz"di.

Yeni bir Kardeş kavgası mı?

Hepsi, PKK'nin geçişlerini engellemek üzere TC tarafından inşa ettirilmiş ve giderleri yine askeri birimlerce karşılanan bu kadroların ele geçirilmesi, Dublin toplantısındaki bu yöreye ilişkin alınan kararların da nasıl geçersiz olacağını ispatlamaktaydı.

Yaratıldığı ikinci bir paradoks ise, geçen mart ayında "PKK'nin bölgedeki etkinliğini artırma gerekçesi ile büyük bir askeri operasyon düzenleyen TC'nin, PKK'nin bu tavır karşısında "kontüryade" kalmasıydı. Eğer bu gerekçeyle askeri harekât düzenleyecek olsa Dublin sürecine ters düşmüş olacak ve Martta yaşanan handikapa, bu kez daha da derinlemesine düşmüş olacaktı.

Karşılık verdiğinde ise, mart ayının gerekçelerinin "haklılığı" sorgulanacak ve PKK'nin meydan okuması karşısında prestij kaybetmiş olacaktı. Bu nedenle TC, PKK ile KDP arasında başlayan bu çatışmalara yer yer hava bombardımanı vermekle yetinmek zorunda kaldı.

KDP ile PKK'nin bir kez daha karşı karşıya gelmeleri hem yeni bir "kardeş kavgası" sürecini, hem de Kuzey-Güney çatışmasını ortaya getirdi.

Bunun bir "Brakûji" olmayacağını savunan PKK ve yanlısı çevreler, KDP'nin son Dublin zirvesiyle de kanıtlandığı gibi "işbirlikçi ve ihanetçi" tavrını ortaya koyduğunu, bu savaşın aslında "15 Ağustosun sonra ikinci büyük atılım" olduğunu savundular.

KDP ise "saldırıları" "PKK'nin bölge halkının kazanımlarına karşı bir saldırısı" olarak tanımlıyor ve "tam da barış süreci sonrasında gündemleşmesine İran ve Suriye'nin kışkırtmasıyla" olduğunu açıklıyordu. Kapsamlı bir kardeş kavgası yaratmanın amaçlandığını öne sürüyordu. KDP ve PKK arasında başlayan çatışmalar, özellikle Kürdistanlı yurtsever ve demokratik güçler arasında endişeyle karşılandı. Tarafların söylemi ne olursa olsun bu çatışmanın galibinin olmayacağı, fakat yaşanan kayıpların ulusal güçlerin biraz daha yıpranması ve birbirine karşı kemikleşerek ulusal barışın güçleşeceğini dile getirdiler.

Çeşitli örgütler yayınladıkları bildirimlerde çatışmalara bir an önce son verilmesini isterken, bir çok yayın organı da "Brakûji"den duyduğu kaygıyı dile getirdi. İsveç'te 77 Kürt aydın ve politikacısının yayınladığı bildiriye "barış" talebi dile getirildi. Çatışmalara son verilmesi ve "Brakûji" istemeyen görüşler vur-

röportajlar...görüşler...röportajlar...görüşler..

- Hûn hevdiştinên ku di mejûya 9.-11 Tebax 1995 de li Îrlandayê bajara Drogheda bi navê "Diwana Dûblinê" hate çekirin çawa dinirxinin?
- Hûn nêrina PKK'ê ya ku li pey dawîya "Diwana Dûblinê" li hember PDK'ê bi çî awayî dinirxinin?

●● D îvê hay ji dek û dolabên Împeryalîstan hebe em dixwazin herdu pîrsên we bi hev re bibirsivînin, ji ber ku bi hev eleqedar in. Di serî de em vê bibêjin. Lihevrûniştin û civînên Dûblinê ku bi serkeşîya Amerikayê pêk hatin, bi tenê ne ji bo rawestandina lihevxiştin û şerên li navbera PDK û YNK'ê ne. Ev yek ji biryarên ku hatine standin ji xuya ye. Heke bi rastî ji mebest lihevvanîna herdu aliyên bo wê gavê karê Tirkîyeyê li wê çî ye û çima tirkîye mijara "parastin û ewletîya sînor" ên xwe tîne rojevê û heta bi wan dîde qebûlikirin? Gelo ev civîn ji bo diyarkirina statuya siyasî ya parçeyê Başûr e, an jî li hemberî PKK'ê, parastina hebûna Tirkîyeyê ye? Çima meselaya PKK'ê di civînan de tê rastê û Tirkîye bi çî rûyî hêzên Başûr dixwaze ku "sînorên wê" li hemberî êrişên gerî ayên PKK'ê biparêzin?

Tu car wekî niha Kurd çî li Bakur û çî jî li Başûr, nêzikî çareyêke siyasî nebûne û qedera wan ji ew qas neşibiyaye hev. Ewî herdu parçe rasterast bandor li hev dikin. Lewra divê ev yek di dema danûstandinên siyasî û diplomatîk de, li ber çavan bîne girtin. Ev destekî pîwîst e ku bi awayekî erzan neyêne xerêkirin. Herdu hêl jî, divê ku, ne di pratîkeke di eleniya hev de bin. Heta pîwîst e ku bi hev re tevgerin û Bakur û Başûr bikine yek.

Heke mirov ji armancên civîn û lihevrûniştinên Dûblinê baş tê negihîje. Sedemên operasyona bi navê "Welatê Rojê" ya PKK'ê, ya li hemberî PDK'ê tîm nake. Lewra lêkiliya êriş û rûdan û biryarên ku li Dûblinê hatine stantîn, bi hev re hene. Wisa dixuye ku dewletên Împeryalîst bi tevî Tirkîyeyê careke din dixwazin PDK'ê li heraberî PKK'ê bi kar binin. Jixwe hêzên Împeryalîstî gelek caran daxwazên xwe, yê li ser herêmê daxuyandine û ew naxwazîna sînorên heyî yê siyasî jî holê rabin. Bi kurtî mayîna sînor û lûxûbên li ser sînxaya welatê kurdan, ji dîl û can diparêzin.

Ev dewlet dixwazin wezîleyêke bidine PDK'ê. Ev jî ev e. Amerîka li gelek welatan, azîneyek (metodek) bi navê Counterinsurgency (.. unekirina Serhildana) didomeşandin. Bi vê azîneyê ev yek tê armancirin. Duxistîna gel jî gerîla, kontrolkirina gel, tengkirina herêma ku gerîla tê de livbezi çalakîyên xwe pêk tîne, bêbandorhiştina gerîla û jînavhilanîna wan û hwd....

Di vir de eşkere dibe ku jihevqetandina Bakur û Başûr tê xweştin. Vê çespendinê jî her wiha dikin ku bispêrin PDK'ê ji xwe tê gotin ku Samî Abdurrahman di civînên Dûblinê de ji rayedarê Tirk re gotiye ku heke Tirkîye bixwaze ew dikarin 20 hezar pêşmerge bikine bin kontrola wan, bi şertê ku meaşên wan jî aliya Tirkîyeyê ve bê dayîn. Di 1992'yan de bi dewleta Tirk re li hemberî PKK'ê şer kirin û li ser tankên Tirk jî hindik nav di xwe nedan.

Wekî gotina dawî, ev rûdan û qewmînan ku li Başûr di navbera PKK û PDK'ê de çêdibin, mîna gerê birakujîyê, kurdujîyê û xwekujîyê nikare were navandin. Li Bakur jî li seriya 50 hezarî çehş hene; ew jî kurd in divê wera bê fikirin ku, kî di xizmeta kê de ye, kî çî dinimîne (ternsîl dike) kî bi kirînan xwe jî bo gelê Kurd dibe sedemên desikeftiyên û kî bi kê re radibe-dûdine, dide û distîne.

Serokê Lijneya Weşanê yê Welatê Me
Zana Farqînî

gulanırken dikkat çeken bir nokta da, anlaşmazlığın nedenleri ve çıkış yolları üzerinde görüş bildirmekten kaçınılmasıydı. Oysa, Dublin süreci ile ilgili değerlendirmeler ile Kuzey-Güney ilişkileri noktasında tavırlar aslında son derece önemli. Çünkü, son çatışmalar bunun klasik anlamda bir "kardeş kavgası" olmanın ötesinde, neredeyse stratejik bir anlam kazanmaya başlayan siyasal bir hesaplaşma olduğunu gösteriyor.

Son çatışmalar bunun klasik anlamda bir "kardeş kavgası" olmanın ötesinde, neredeyse stratejik bir anlam kazanmaya başlayan siyasal bir hesaplaşma olduğunu gösteriyor.

PKK zaten askeri harekâtla yetinmeyip, KDP'ye karşı yoğun bir siyasi propaganda ve teşhir kampanyası yürütüyor. Güney Kürdistan'da yapılan yol denetimlerinde ve yolculara savaşın nedenleri anlatılıyor, haklılıkları kanıtlanmaya çalışılıyor.

KDP'liler de karşı atak olarak siyasal mücadele yollarını da kullanıyorlar. Çatışmaların başlamasından sonraki ilk haftada Duhok'ta büyük bir protesto gösterisi düzenlendi. KDP'lilerin tezi, PKK'nin mücadelesini Kuzeyde vermesi ve Güney'in işlerine karışmaması.

Çatışmaların Asıl Aktörleri Kimlerdir ..

PKK-KDP çatışmasının asıl aktörlerinden birinin TC olduğundan kuşku duyanlar, başlangıçtan beri bombardıman uçakları ve "özel hareket timleri" ile KDP ile birlikte çatışan Türk ordusunun, 7 ekim'den itibaren Güney'e asker sevkettiğini ve bir aydır da çatışmaların doğrudan işin içinde olduğunu açıklaması ile yanıldıklarını anladılar.

Gerek fillen ve gerekse lojistik olarak TC tarafından desteklenen ve kışkırtılan bu çatışmalara TC'nin "resmen" katılmaya başlaması "brakuji" tartışma ve eleştirilerini de anlamsız hale getirdi.

YNK'nin Tavrı

YNK, aslında ideolojik ve politik olarak KDP'den çok farklı bir yerde bulunmamasına rağmen bu çatışmaların dışında duruyor. Burada "otonom" ve parçacı anlayışlardan pek farklı olmadığı halde PKK-KDP çatışmasından kendi lehine "güç kazanma" düşüncesi yattığı düşünülebilir. Daha önce KDP-YNK çatışmasına karışmaktan özenle kaçınmış olan PKK'nin de bu kez sadece KDP'yi hedef tahtasına koyması da oldukça manidardır. Bunda YNK'nin daha Güney'de sınıra uzak bir coğrafyada konumlanışının askeri bir rolü olduğu düşünülebilir. Yoksa, İran'ın baskısıyla İran KDP'nin Güney'deki çalışmalarına ambargo koyan, Komela'nın Radyo yayınlarına son veren ve zaman zaman askeri operasyonlara katılmış olan YNK'nin yaklaşım ve mantığı aslında pek farklı bir yerde değil....

Yine de YNK, PKK'nin tasfiyesi konusunda, kararlı ve ilkesel olmasa da farklı bir tutum alarak, doğrudan muhatap olmak istemediğini gösterdi. İkinci Dublin görüşmelerinde de açık bir destek vermekten kaçındı.

Anlaşıldığı kadarıyla, PKK'nin Güney'de üslenmesini, KDP ve YNK'nin insiyatifleri dışında hareket etmesini doğru görmeyip, Güneyli güçlere "hak" veren bir hayli çevre var. Buna göre, "Güney Kürdistan'da olup biten buradaki örgütlere aittir. PKK'nin bölgede üslenerek TC'ye karşı eylem yapması, Güney'de politikalarla karışması doğru değil."

"Bağımsız-Birleşik Kürdistan" hedefinden çok, "otonomi"yi gerçekçi ve geçerli bulan grupların savundukları bu görüş; TC, Irak, İran, Suriye gibi devletlerin Kürdistan üzerindeki "bölücü" sınırlarını da, bir anlamda birbirine karşı savunmanın da "doğru" ve "haklı"lığına inanmış gibiler.

Ç ü n k ü b u n u n

bir politika olacağına, aksi halde bütün sömürgeci güçleri bir parçanın ya da bir hareketin üzerine çekeceğinden hareket ediyorlar. Bu nedenle de bütün parçalarda "ortak örgütlenme" tezlerini de yine "gerçekçi" bulmamışlardı. Zaten doğru talep de "Irak'a Demokrasi, Kürdistan'a Özerklik", "Türkiye'ye Demokrasi, Kürdistan'a Otonomi", "İran'a Demokrasi, Kürdistan'a Otonomi" olmalıydı. Sömürgeci sınırları zorlayan mücadele biçimleri ve anlayışlara ise, "Maceracı", "Solcu", "Hayalci", eleştirileri getiriyorlardı. Oysa, son on yılın ve özellikle Körfez Savaşının ardından değişen bölge dengeleri üzerinde haklılığı ve geçerliliği kanıtlanan tez; "Bağımsız-Birleşik Kürdistan", "Merkezi Örgüt, tüm parçalarda ortak örgütlenme ve politika" oldu.

Kuzey'de ve Güney'de yaşanan her devrimci süreç, sömürgeci ülkenin metropol-

DOSYA MEHİ

röportajlar...görüşler...röportajlar...görüşler..

RONAHI

● 9-11. Ağustos 1995 tarihinde, İrlanda'nın Drogheda kentinde yapılan "Dublin Zirvesi" görüşmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sonuçları üzerindeki düşünceleriniz nelerdir?

● "Dublin zirvesi" görüşmelerinin hemen ardından PKK-KDP çatışmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

●● Dublin görüşmelerini, en basit ifadeyle, Kürtlerin kendi aralarında başlatılıkları ve bir türlü bitiremedikleri anlamsız "kardeş kavgasının" bir sonucu olarak değerlendiriyoruz.

KDP ve KYB arasında Mayıs 1994'te başlayan çatışmalar, tüm iyi niyetli girişimlere rağmen bir türlü durulmadı. Bu gelişimlerden sonuç alınsaydı; yani, Kürtler kendi iç sorunlarını diyalog yöntemi ile çözer ve başkalarının kendi içişlerine karışmasına fırsat vermeseydi, elbette Dublin'de olmazdı. Diğer bir deyimle Dublin, gelinen noktada bir sonuçtur. Kürtlerin bizzat kendilerinin yarattığı bir olumsuzluğun sonucudur.

Ote yandan, özellikle KDP ve KYB'nin yarattığı olumsuzluğun yanında, Dublin'in, olumlu yönlerinin de olduğu inancındayız. En azından Kürtler arasında süren anlamsız çatışmaların durmasına, diyalog yolunun açılmasına neden olmuştur.

Elbette, Dublin'de ABD'nin etkisi yadsınmaz. ABD'nin Dublin'de kendi çıkarlarını gözettiği de açıktır. Uluslararası ilişkilerin tümünde, günümüzün gelinen noktasında bir açıklık daha kendini gösteriyor. Kalıcı dosilükler yerine karşılıklı çıkarlar gözetiliyor ve Kürtler de, bize göre olaya bu temelde yaklaşabilme ustalığını göstermelidirlir. Hatta, Türkiye'nin Dublin toplantısına katılmasını bile bu temelde ele almalıdırlar. Öyle ya! Bugün Güney Kürdistan'da masaya yatırılan sorunun çözümüne gözlemci olarak katılım gösteren Türkiye'nin, yarın Türkiye'de masaya yatırılacak bir Kürt sorunda farklı tutum takınabileceği beklenebilir mi? Farklı tutum takinsa bile, sonuç yine de onun aleyhine olmaz mı?

Bir diğer sorunda, Dublin sürecinin yaratacağı olumsuzluklardır, ki, hemen bu süreçten sonra başlayan PKK-KDP çatışması bunun son örneğidir. Ancak bu olumsuzlukları, bize göre Kürtler ustaca davranmakta aşabilirler. Bu ustalığı göstermek de, Kürtlerin diplomatik becerisine, anlayış enginliğine kalmıştı.

Kürtler arasında başgösteren çatışmaların hiçbirini, nedenleri ne olursa olsun, olumlu görmemiz mümkün değil. PKK-KDP çatışmasına da, PKK'nin KDP'ye yönelik tavrına da böyle bakıyoruz. Burada, haklı-haksız ikilemine girmek istemiyoruz. Her iki tarafında kendine göre haklı veya haksız olduğu yönler vardır, olabilir. Örneğin KDP'nin özellikle Türkiye ile giriştiği ilişkilerin boyutu gerçekten düşündürücüdür. Öte yandan, ulusal kongre veya benzeri oluşumları ciddiye aldığı, Kürtler arasında başgösteren olumsuzluklara diyalog temeline çözüm aranması gerektiğini belirten PKK'nin saldıran ilk taraf olması da düşündürücüdür. Daha dün kadar KDP-KYB çatışmasının son bulması için diyalog çağırısı yapan PKK'nin, KDP'ye yönelik tavrına getirdiği gerekçeler bize göre inandırıcı değil.

Herşeye rağmen, giderek yoğunlaşan çatışmaların diyalog yöntemi denenerek çözülebileceği inancındayız. Henüz herşey için geç olmamıştır.

RONAHI GAZETESİ
MERKEZ YAYIN KURULU

**Şoreşa 17'ê
Çirîya Pêşîn Rêyame
Ronahî Dike**

AYIN DOSYASI

lerinde değil, bir diğer parçadan destek buldu. Birbirlerini güçlendirdi. Zaten Güney ve Kuzey Kürdistan arasındaki sömürgecilerin varsaydıkları sınır, fiilen anlamını yitirmiş durumda.

kararların ve nihayet KDP-PKK çatışmasının getirdiği bir siyasi tartışma konusu da, PKK'nin aynı zamanda Güneyli bir örgüt sayılıp sayılmayacağıdır.

Resmen kabul edilse de edilmese de, PKK bugün aynı zamanda Güney Kürdistan dağlarında da tutunan, kitle içerisinde belli bir etkinlik ve örgütlülük sağlamış bir örgüt haline gelmiş bulunuyor. Bunu çok fazla tartışmanın bir anlamı olmadığı açık. 50 bin kişilik modern bir ordu gücünün temizlemek iddiasıyla seferber edilmesinin ardından, iki üç ay içinde aynı örgüt 25 sınır karakolunu birden ele geçirebiliyor ve bir taraf olarak hem yerel güçlerle, hem de TC ile çatışabilecek bir alan bulabiliyorsa; uluslararası toplantılarda ve TC-

Kürdistanî Cephe toplantılarında da PKK'ye karşı önlemler birinci sırayı alıyorsa, o gücün aynı zamanda Güneyli, dahası Kürdistan'ın tümünde etkin olabilen bir örgüt olduğunun yadsınamayacağı ortaya çıkar.

Bütün bunlar aslında **Rizgarî'nin 1970'lerden beri savunageldiği bütün parçalarda merkezi örgüt öngörüsünün Kürdistan'ın devrimci dinamikleriyle ne derece uyumlu ve doğrulanmakta olduğunu gösteriyor.**

Kürdistan devriminin iç dinamikleri ve mücadelenin ihtiyaçları, kaçınılmaz olarak PKK'yi tüm Kürdistan'da sömürgeci sınırları gözetmeksizin örgütlenmek zorunda olan bir ulusal örgüt haline getirmiştir.

Bütün bunlar aslında Rizgarî'nin 1970'lerden beri savuna geldiği bütün parçalarda merkezi örgüt öngörüsünün Kürdistan'ın devrimci dinamikleriyle ne derece uyumlu ve doğrulanmakta olduğunu gösteriyor.

Artık burada söz konusu olan "bütüncül Kürdistan" anlayışlarıyla "otonomcu" yerel çizgilerin çatışması noktasına gelmektedir. Oysa burada, temelde çelişen çıkarlar sözkonusu değildir. Genelde beklenen ve istenen şey; **Bütün Kürdistanî örgütlerin, bütün Kürdistan coğrafyasında meşru örgütlenmeler olarak kabul edilmeleri ve faaliyet gösterebilmeleridir.**

KDP ve YNK'nin taktiksel planda "ayrırtedici" davranmaları anlaşılır olmakla beraber, örgütlerin Güney'deki varlığını meşru saymama ve giderek Kürdistan'ı bölen sömürgeci sınırları birbirine karşı savunup, sömürgecilerle işbirliği yapmaları elbetteki mahkum edilmesi gereken bir tutumdur.

Kuşkusuz, böyle düşünmeyen yapılanmalar da az değil. Aslında, **Güney Kürdistan kitleleri Kuzey Kürdistan'ın son derece belirleyici bir öneme sahip olduğunun bilincindedir. Irak'la birleşmek değil, Kürdistan'la birleşmek arzusundadır.** Fakat, önderliklerin empoze ettikleri görüş "bu istemlerin hayalci olduğu, bölge devletlerini kızdıracığı ve küçük hedefleri bile gerçekleştirmelerinin önünde engel olacağı korkusu"dur.

PKK'nin varlığını, eylemlerini ve TC ile çatışmasını da bu anlamda kendi kazanımları için hem bir güvence, hem bir tehdit olarak algılıyor ve ikircikli davranıyorlar.

Eksik Olan: Ortak Kürdistan Politikası

Aslında Güney'deki barış ve çözüm sürecine karşı olan PKK değil, TC'dir. Güney Kürdistan'da "çözüm" değil, istikrarsızlık istemekte. Çünkü, bölgede istikrar olması meşru ve kalıcı bir Kürt yönetiminin tesisi ve Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının -Self-determination- tanınması demektir. TC'de bunu engellemeye çalışıyor.

PKK Aynı Zamanda "Güneyli" Bir Örgüt mü?

Bu yılın Mart ayında gerçekleştirilen operasyonun, Dublin toplantısında alınan

röportajlar...görüşler...röportajlar...görüşler..

Özgür Halk

Yıl 4 Sayı: 28 15 Şubat 1995 Ayık ayışek-kültürel dergi 13.000 (KÖV abalı)

● 9- 11. Ağustos 1995 tarihinde, İrlanda'nın Drogheda kentinde yapılan "Dublin Zirvesi" görüşmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sonuçları üzerindeki düşünceleriniz nelerdir?

● "Dublin zirvesi" görüşmelerinin hemen ardından PKK-KDP çatışmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

●● Güney Kürdistan'daki son gelişmeler devrim ve karşı devrim açısından dengeleri sarsacak bir süreçtir.

PKK-KDP savaşı özde bir ulusal kurtuluş savaşımı, bir sınıf savaşımı, bir sömürge savaşımıdır.

Ulusal Birliğin önünde engel olan, feodal işbirlikçi yapıyı devrime dayatan bu temelde de TC ile girdikleri ilişki temelinde Güney Kürdistan'ı koruculaştıran ve sömürgeciliğin arka bahçesi haline getiren KDP, son üç yılda defalarca TC'nin emrinde gerillaya ve halka karşı uğursuz rolünü pratikte göstermiştir. Gerek Güney'de gerek Kuzey'de ve gerekse Kürdistan'ın diğer parçalarında gelişen anti-sömürgeci yapıların tasiye edilmesinde yine KDP kliğinin rolü büyüktür.

Bunu tarih yazmıştır. Emperyalist sömürgeciliğin Kuzey devrimini ezmeye yönelik politikalarını KDP eliyle Güney'de uygulaması ve açık askeri saldırılar da kullanması, en açık biçimde 1992'de görüldü. Dolayısıyla bugün Güney Kürdistan'da süren Özgürlük Hareketi'nin "**Güney Ülkesi Hareketi**" özde sömürgeciliğe ve emperyalizme karşıdır. Bu anlamıyla savaş aynı zamanda Anti-sömürgeci çerçevede dayatılmıştır.

Bazı çevrelerin iddia ettikleri gibi bir "Brakuji" savaşı değildir. Birleşik bir ülke yaratmak isteyen devrim ile, buna engel olmak isteyen sömürgeci sistemin savaşımıdır.

Tabiki, Dublin görüşmeleri de emperyalizmin özellikle ABD emperyalizminin Kürdistan devrimine müdahalesidir. Ortadoğu'nun mevcut dengesini sömürgecilerin lehine korumak ve çıkarlarını savunmaya yönelik politika izleyen ABD, bunu boşa çıkaracak Özgürlük Hareketinin önünü tıkama temelinde Güney Kürdistan'ın hamisi kesiliyor. Güney Kürdistan'da devrimci bir halk federasyonunu oluşturmak için Özgürlük Hareketi tarafından atılan bir adım, Dublin'de çizilen tasarı ve programları boşa çıkarmıştır. Emperyalizm de sömürgecilik de, işbirlikçileride bu saldırı karşısında çözümsüzlüklerini ilk günden bu yana iftihar ediyorlar.

Güney Halkı, iradesini hiçe sayan şu veya bu "büyük" devletin himayecini isteyen sözde önderlikleri bugün savaşa karşı koyduğu tavırla mahkum etmiştir. Dublin'de gerçekleşen zirve, halkımızın Ulusal-Demokratik mücadelesini boşa çıkarmaya yöneliktir. Halkın Kaderini kan emicilerin eline bırakmaktır. Buna dayatılan ise devrimci bir savaştır. Birleşik devrimin koşullarını olgunlaştıracak bir savaştır. Toplumsal devrimi hızlandıran sınıf savaşımıdır. Yaşanan gelişmeleri çarpıtmak, kılıflar uydurarak farklı tanımlamalarla izah etmek mümkün değildir.

ÖZGÜR HALK DERGİSİ

"Dublin Zirvesi" görüşmelerinin de bir kez daha kanıtlandığı gibi, Kürtler kendi aralarında savaştıkça, bırakın yeni kazanımlar elde etmeyi, gün geçtikçe daha kötü durumlara düşmekte ve Brakuji -Kardeşin kardeşi öldürmesi- öncesinde sahip oldukları konumu bile muhafaza etmekte güçlük çekmektedirler. Şu halde bizim "Dublin zirvesi"nden ziyade bu Brakuji üzerinde durmamız ve bunun doğurduğu sonuçları anlamaya çalışmamız bana çok daha anlamlı gelmektedir. Brakuji üzerine düşünürken aklıma o hep meşhur Kürt deyişi gelmektedir: Hani şu "Aş çüye, tu li pey çeqeçokê digeri" ("Degirmen elden gitmiş, sen hâlâ "Çeqeçok"unu arıyorsun") deyişi... Bilirsiniz "Çeqeçok" buğdayın değirmen taşının içine düzenli bir şekilde akmasını sağlayan tahta oluk anlamındadır, yani bence bu Brakuji, "olmayan değirmen" in hiç bir şeye yaramayacak "Çeqeçok"un için sürüp gitmektedir. Brakuji sayesinde durumumuz oldukça komik bir görüntüde olduğu için, konuyu her düşünüşüm de bir de "Temel fıkrası" gelir aklıma: Temelin olmayan define için arkadaşlarıyla paylaşım kavgasına tutuşması fıkrası var ya hani! halimiz aynen o!

Nûbihar

Mehmançya Çand û Humer û Edebiyat

Nûbihar Dergisi Genel Yayın yönetmeni
SABAN KARA

**Güney Kürdistan kitleleri
Kuzey Kürdistan'ın son
derece belirleyici bir öneme
sahip olduğunun bi-
lincindedir. Irak'la
birleşmek değil,
Kürdistan'la birleşmek
arzusundadır.**

**bugün uluslararası gün-
deme ikisi birden girmiş
olan Kuzey ve Güney
Kürdistan'daki ulusal
hareketin, ortak politika ve
diplomasi zemininde dur-
mayışlarının büyük bir
eksiklik yarattığını
söyleyebiliriz.**

Son iki yıl içerisindeki KDP-YNK çatışmasını kışkırtan ve körükleyen başlıca güç de TC'dir. Zaho'dan Duhok'a kadar elinin uzandığı yerde Türk MİT'inin cirit attığı biliniyor.

KDP ve YNK'yi, PKK aleyhine tavır almaya zorlayan ve dayatarak, yeni "kardeş kavgalarını" kışkırtan da kuşkusuz TC'den başkası değil.

TC'nin, Dublin'den de çok hoşnut olduğunu söylemek mümkün değil. Dışişlerinin bütün gayreti, "kendi dışımızda birşeyler olacağına, bizim de içinde olacağımız birşeyler olsun ki, aleyhimize gelişmeleri önleyebilelim" anlayışındır.

Yoksa, Dublin aslında Kürdistan sorununun uluslararası platformlara taşınması bakımından TC'yi son derece rahatsız etmiştir. Bunun dışında, örneğin 2.Dublin görüşmelerinde INC Başkanı Ahmet Çelebi, bu görüşmelere katılmakla TC'nin kendilerini resmen tanıdığı olduğunu ileri sürünce TC yetkilileri oldukça telaşlandılar.

Gerek 1. gerekse 2. Dublin görüşmelerinde TC, ortaya "çözüm" önerileri getirmek yerine, "PKK'ye karşı önlemler ve toprak bütünlüklerinin garanti edilmesi" yolunda "mızızlık" yapmaktan öteye gidemedi.

Dolayısıyla bu manzaraya bakıldığında bugün uluslararası gündeme ikisi birden girmiş olan Kuzey ve Güney Kürdistan'daki ulusal hareketin, ortak politika ve diplomasi zemininde durmayışlarının büyük bir eksiklik yarattığını söyleyebiliriz.

Güney'li örgütlerin -özellikle KDP'nin-PKK'nin meşruiyetini tanımayan ve TC'ye tarafgir tavrının hiçbir diplomatik başarı şansı yoktur.YNK ise, son Dublin görüşmelerinde açıkladığı üzere PKK'yi "zaman zaman terör eylemlerine başvursa da siyasi bir örgüt" olarak tanımladı. Bu görüş ayrılığı da, diğer konularda olduğu gibi ortak bir duruşu engelliyor. Oysa, PKK'nin ve diğer Kuzeyli Kürdistan örgütlenmelerinin meşruiyet kazanmasına karşı, Güney Kürdistan'da herhangi bir hareketin karşı durması kendi meşruiyetlerini de tartışmaktadır.

2. Dublin Zirvesi

Birincisinde çerçevesi belirlenip görüş birliği sağlandıktan sonra 2. Dublin görüşmelerinde

daha çok teknik ayrıntılar ile pürüzlü konuların gündeme gelmesi bekleniyordu. PKK tavrının, Dublin'e nasıl yansıtacağı da merak konusuydu. Ayrıca, toplantıda dışlanmış olan diğer sömürgeci devletlerden İran ve Suriye ile İsfahan'da yapılması düşünülen üçlü zirve gerçekleşmeyip, sadece TC Dışişleri Bakanı Erdal İnönü'nün İran ziyareti ile sınırlı kalınması bilinmeyen denklemleri çoğaltmıştı. Buna Talabani'nin Nusaybin'de Türk yetkililerle görüştüğünden sonra Saddam'ın Amman'a kaçan damadıyla görüşmek üzere Ürdün'e

gitmesi de birçok soruyu daha gündeme getirdi. H ü r r i y e t Gazetesinde E.Özkök'ün de açıkca ifade ettiği gibi, Talabani'nin bu trafik sırasında Öcalan'a mesajlar iletecek olması da muhtemel sayılıyordu. Bu hareketlilik içinde toplanan zirveden,

görüşler...röportajlar...görüşler...röportajlar...

ENSTİTUYA KURDI

● *Bi gor ditina we Dublin'e çiqe? Ango ew aştîya li navbera PDK û YNK êda ku li Dablina bajarê Îrlandê 9/11/8/1998'anda di hate li darxistin, Ji doza Kurdistanêra de çî banîya û çî bibira?*

●● *Ji bo bikarin dirist bersîva ve pîrsê bidin, diyê em pîrsêk li ser herdu partiyên başûrê Kurdistanêda hindik ji be*

ferqek heye Dikarin wê ferqê bi vê rewşa kurt bidin diyarkirin: PDK feodal û YNK navbera feodal û bûrjiwazîda rêxistinî. Her dukan ji karîne, xwe nezîkî hevdu miyara biguherînin û nû bikin. Ji ber vê yekê, ne karîne gelê xweji wandinîna kevînarê rizgar bikin. Bende aşîrtîyê li nav behdînan tam û li navberan ji qismî heye. Her dukanî sey (Ders) ek ji dil ne dane peşmergek xwe perwerde nekîrîne. Gava şer hebûye, peşmerge şer kirîne û gava şer rawestîye, ew ji li mala xwe runîştîne. Dekekê qasek dirêje ku li herema wan dewletek-federe hatiye danîn, lê heji peşmerge di fermîna partiyandanî û terazûn (bütçe) redestê dewletê nehatiye kirî. Gelek birên nîftê erdewandê hene, lê naxebîtinî. Gelek ji karxane (Fabrika) di herema wande hene û piraniya wan ji derî dadayîne. Hotêlên tûrîstîk ji wusan. Jo bo pêşgirtîna êrîşên biyanîyan tu amadîyên wan tune û amedêjî nakî. Piraniya aboriya wanî alîkarîya derveye. Ve çend saleke axa başûra Kurdistanê azadê. He mejîyan ji azad bibûya, de nîha pêşengîya Kurdistanîkîranajî wan hemîyan gîngîrtî rastîya ku bûye sedema van hemî bûyeran ewe ku çawan bawerîya wan bi wan û bixwe nayê wusan bawerîya wan bi hêza gelên wan ji nayê. Ji ber vê yekê ne karîna pêşber biyanîyan kesîtiya xwe danîn û biparêzî. Ew hêzên wê gelda heye ji ne karîna bexne xebatê û havîl ji bibînin. Gava rêxistinêk di hundîrê xwe de zînde nebe û kêmasîyên xwe ji hundîrê xwe pêkneyne. Bivê çavên xwe li derva bigerîne. xwezay ev yek ji wusanê. kes be, partî dibe û dewlet dibe, gava çavên wî bi alîkarîya darva be, edî ne kefa xwe ye. Û ne bi biryara xwe ye jî. Ewê alîkarî jê tê xastîneheger dedar be an ji dijîmîn be, ji bo alîkarîxêz rastbîrast mirîne.

Vaye çendîçend salin ku rêxistinê başûrê Kurdistanê, nemaze PDK vevê dikin û bi tu rewşê dev ji vê rêya çewtê nadîrîst bernedan. Piştî zereê giran ji dîsa aynî çewtîyê dikin. Ew dewletên dorê Kurdistanê hami ji Kurdan re dozdarî. her yek ji wan perçeyê Kurdistanê vegîrtîne. Û malê xwe ji havîl dibînin û tu maf ji ji Kurdan re nanasin. Yek ji wan naxwaze ku di goşekê Kurdistanê de Kurd bibînin dewlet an ji xwedî maf. Di van mercanda dewletek ji wan dozdarî û bi desteka emperyalîzmê xwe nezîkê yedî Kurdistanê bike, mebest jê çiqe? Ew aşîya bi destê yê wusan bêne pekanî, de çiqas fayda gelê goşa Kurdistanê têda hebe? Gelo ewê li navber PDK û YNKê li dar xistîye ew kiye? Bi kêjan sedaman şer derkeve wece ki têda hebû? Ji bo çî dostî û dijîmîniya sedamê kirin û parçekîrînerda wî naxwazî? Gelo ev ne xwestî daxwazekê masumaneyê? Heger masumanê bit, ji bo parçebûna erda Sovyetê çîra deng ne kirin? Ya parçekîrîna Kîbrîsê çî kare? Daxwaza wan di saraybosnayê de çiqe? Ev çalep pîrs gelekî. Lê emê bi vanê jorîn beş bibînin û bêne lîser mîjara xwe.

Di van salên dawîda, dewleta Tirk çend carek xwe ceribandku bikeve axa başûra Kurdistanê û mebestên xwe bîne çî serneket. Gara paşî isal bi artêşek gran bi alaza dagîrkîrîne ketê hundîre başûrê Kurdistanê û bi tu awayî roja derketîne kîfs nedîkir. Lê carna dabaşa domekek pîr dirêj dikîrî, dîsa serneket e di demekî kînda leşmerê xwe paşve kêş. Piştî van bûyeran Emrîka ketê dewrê û cenga li navber KDP û YNKê da hate rawestandî. Vaye di van mercanda ramana runîştîna Dublinê hate hmatê. Amedekarê vê runîştîna aşîyê, Tirk û Emrîka bûn. Paşî di runîştîna duwemînda İngîlîz ji hildannav xwe.

Ew cenga di navber her du partiyên başûrê Kurdistanêda, demek drejbû ku didomand. Carna agir dihatê brîn, dîsa dest pê dikîr. Carna ceng gelek gran ji dibû. Digel vê yekê hêç hîzîra aşîya wan ne diketê rojavê. Gava çenc hetê zanîn ku başûra Kurdistanê ne bê xwedîye e bi wan rewşên bereday dewleta Tirk nikare bikeve û li wir leyzên gran bleyze. Wê gavê dabaşa aşî û runîştîna Dublinê ketê rojavê. Gava van bûyeran hemî dijîhînin hevdu dibînin ku Emrîka di rêya Kurdan re ketîne rojhîlata navîn dixwaze her wuha di graniya dewleta Tirk da dixwaze ji Kurdan dewletekî manda damezîrîne. Serdestpêka vê ramana ne pîroz, runîştîna bajara Dublinê bû.

Hewler'in silahlandırılması ve tampon güçler konusundaki pürüzler giderilemediği için somut bir anlaşma çıkmadı. Tersine birinci toplantının aksine YNK, PKK'nin ve

TC'nin adının geçtiği "güvenlik kaygılarının gözetilemeyeceğine ilişkin" maddeyi yumuşatmayı başardı. Toplantıya İngiltere'nin de katılması "uluslararasılaşmaya" doğru bir genişleme olarak TC'yi rahatsız etti. vb.

Gümrük gelirlerini paylaşırma ve denetleme komisyonunun bileşeni ve özellikle INC'nin denetleyici bir unsur olarak öngörülmesi önemli bir pürüz oluşturdu.

Görüşmeler ileriki tarihlerde Lizbon'da devam ettirilecek. Sonra Beyaz Saray yolculuğu görülmüştür.

OSLO: Konferans mı / Seminer mi ?

Kürdistan sorununun uluslararası platformlara taşınmasının son örneklerinden biri de 22 Eylül tarihinde Oslo'da gerçekleştirilen Kürt Semineri...

Resmi ve caydırıcı bir kimlik taşımasını diye "Konferans" olarak adlandırılmayan toplantıyı "kadar önemli hale götüren faktör ise, semineri düzenleyen Norveçli akademisyenler grubunun, sivil inisiyatif almalarına rağmen aslında anlaşmazlık alanlarında "gayri-resmi ısınma turları" yapmalarını sağlamaları. Böylece anlaşmazlığın tarafları bağlayıcı olmayan bir tarzda bir araya gelmiş ve zemin yoklamış oluyorlar.

Aynı girişimci akademisyenler grubunun FKÖ/İsrail anlaşmasına giden toplantılarda tarafları ilk kez bir araya getirmiş olmaları, Oslo'nun önemini bir kat artırıyor. Çünkü, hem böyle gayri-resmi diplomatik bir misyon yüklenmeleri, hem de girişimin ABD destekli olması semineri düzenleyenlerin amaçları doğrultusunda bir fikir vermeye yetiyor.

Seminerde özellikle sürgünde Kürdistan Parlamento'su üyelerinin de çağrılı olmaları ve ERNK'nin toplantıya sıcak yaklaşması, TC adına katılacak olan resmi ya da sivil kişileri tedirgin ediyor. Ama zaten toplantının önemi de burada "savaşan tarafları" gayri-resmi olsa da bir araya getirmek.

Oslo toplantısında çağrılılar listesinde yer alan bazı isimler şunlar;

Mahmut Alınak, Nalin Maksi, Tunç Bilget, Akın Birdal, Martin Von Brinessen, Necati Çelik, Şerafettin Elçi, İlnuk Çevik, Yalım Erez, Cem Boyner, Murat Bozrak, Doğu Ergil, Sadi Ergüvenç, Abdülmelik Fırat, Peter Galbraith, Algan Hacaloğlu, Froncoise Hampsol, Ferad İbrahim, Perviz Xazal, Mahmut Kılınç, Bernard Koucher, Halis Komili, Bayram Meral, İsmail Nacar, Kendal Nezan, Kemal Parlak, Fikri Sağlar, Ömer Şeyhmus, Pierre Sare, Christine Shelly, Mümtaz Soysal, Max Von der Stoel, Altan tan, Seyfi Taşhan, Feridun Yazar, Sabri Yirmibeşoğlu, Abbas Welli...

27 Eylül günü sona eren Oslo Semineri/Konferansında katılımcılardan bir çoğunun ortak görüşü, PKK'nın taraf olmadığı bir çözümün mümkün olamayacağı doğrultusunda idi.

PKK'nin Ateşkes Girişimi Sonuçsuz kaldı

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan, Londra'da yayın yapan MED-TV'ye yaptığı açıklamada Ateşkes ilan edebileceklerini belirtmişti. Ancak, DYP-SHP koalisyon hükümetinin istifasıyla birlikte, A.Öcalan'ın 24-25 Eylül'de yapması beklenen ateşkes çağırısı ertelendi. Öcalan yaptığı açıklama

da, hükümetin istifasıyla ateşkes için bur muhatabın olmadığını, bu yüzden yapmayı düşündüğü çağırısı ertelediğini ifade etti ve uygun koşullar oluştuğunda ateşkes için şu ateşkes erteledikleri açıklamayı yapacaklarını da belirtti.

PKK'nin yapacağı ateşkes çağırısı yine sonuçsuz kaldı..

Çend rojek pişti Konferansa dublîne, bi navê 15 tebaxa nû gerillayê PKKê êriş da başûrê Kurdistanê û şerek gran di dawber pêşmergên PDKê û gerillayê de hate holê. Ev şer çawan tê şîrove kirin?

●● Heşer bi yek peyvê bersîva vê pîrsê bêta dan ev şer nerifandina plan û leyzen emperyalîst û mjokaran e." Heşer dewleta Tirk mezexa şer bide emê bi 20 hezar pêşmergên şerê gerillayê bikin." gotibû. Ev gotin ji dawber Samî E. Rahman derketibû. Ev ji roja piştî Konferansa ovatek mezinda ev gotin hatibû hmatê. Maqey 1992 an de pêşmergên digel artêşa Tirk êrişkirina şer gerillayê, hatibe jîbirkin? Artêşa tirk carna bi frokan carna bi tenqan û carna ji bi leşkerê peya. Êrişê şer gerillayê kirin, rojek ji devê endamêkî PDK peyvek dijberîya wanda hatibe bîhîstin? Ê başê Isal bi niyeta dagirkirinê artêşa Tirk çû ketê cihê Behdînan û gelek deverên giring dagir kir ma tu naqayîbûna xwe dane diyarkirin û dengêk ji wan derket? Xwezay bersîva van hami pîrsan û yên wekî wan ji "Na" ye. Vêca vê yekê bi hêsani dikarin bibê jîn kuçawan Rehmetîye Melle mistefa berzanî ji xwe re dewleta Îranê dost dizaniya û bawerîya xwe lê danî. Wusan PDK ji dewleta tirk ji xwera dos dizane û tam pê bawere. Mixabîn nizane ku ev nizîkî û alikariya dewleta Tirk dijberî PKK'da ye. Ev yek ji heye, qasî niha aghadariyên gihîştine mezêdayêgelê başûrê Kurdistanê bi gerillayî dilxweşê û ji pêşmergên ji boşek jê aligirê gerillayêna.

Yek ji dikarin bibêjin, gerilla ji xwe dave neçîye û dest navîtiye vê cengê. Di bereka (İstikameta) daxwaza graniya gelê wê herêmeda meçaye. Lewra beş ji wî gelî ji herêmiya zêdetir Kurdistanê e bi tu awayî birêveberên wan hê ji ne gihîştine vê fazîleta pîroz.

Gerillayî bi du pêşniyaran dest bi vê cengê kriye:

- 1- Başûra Kurdistanê da damezrandina Fedarasyonêk demokratîk.
- 2- PDK peywendîya xwe bi Tirkan ra bîne hinda cinartî.

Ev herdu jî gelek xweşin. Hevidarin de rojek zutir ev şerê han di bereka havîla Têkoşîna Kurdistanê da biqede.

Endema Enstîtûya Kurdi F. Huseyn Saxnîç

röportajlar...görüşler...röportajlar...görüşler..

ROJ

● 9- 11. Ağustos 1995 tarihinde, İrlanda'nın Drogheda kentinde yapılan "Dublîn Zirvesi" görüşmelerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sonuçları üzerindeki düşünceleriniz nelerdir?

● "Dublîn zirvesi" görüşmelerinin hemen ardından PKK-KDP çatışmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

●● KDP ve YNK'nin Dublîn Zirvesi nedeniyle ateşkese gitmeleri olumludur.

Toplantının sonuçları henüz kağıt üzerinde kalmıştır. Herhangi bir resmîyet kazanmamıştır. Bilindiği gibi ilk toplantıda sonuçsuz kalmıştır. Taraflar anlaşamamışlardır. Fiilen devam eden tek şey ateşkesdir. Karara bağlanmayan anlaşma başlıkları dikkate alındığında KDP ve YNK'nin Türkiye'nin istemlerini dikkate aldığı görülmüştür. Türkiye bu toplantılara taraftardan biri olarak katıldığı söylenebilir. TC'nin gözlemci sıfatı kamuoyunu yanıltmak için kullanılmıştır. Bu yönelim KUKM'ne zarar verir. Kuzeydeki mücadelelerin tasfiyesi tersinden Güneydeki ulusal kazanımların tasfiyesi üstüne her türlü girişimin karşısında olmak gerekir.

ABD'nin gözetiminde toplantının gerçekleştirilmesi, genel olarak KUKM'nin içine düştüğü handikaplardan biridir. Yeni oluşan durum değildir. Çoвик güç şemşiyesi ile bu süreç başlamıştır. Güneyliler, Irak'a yenilgileri sonucu bu duruma düşmüşlerdir. Fakat iç savaşa da ellerindeki ipleri iyice kaçırmışlardır.

● PKK'nin KDP'ye saldırısını "Meşru savunma" olarak lanse etmeye çalışmada gerçek böyle bir zemine çekilmez. Çünkü KDP ve YNK'nin TC ile olan ilişkileri Dublîn öncesinde aynıdır. Çekiç güç şemşiyesi altına girildiğinden beri bu durum oluşmuştur. PKK'nin Güneydeki varlığı silahlî zorla da gelişmiştir. Halkın kuzeydeki Kürt sorununa sıcak yaklaşımı partileri üzerindeki baskısı PKK'ya her zaman Güneyde varolma zemini sunmaktadır. PKK daha çok TC sınırları üzerindeki lojistik pozisyonun kaygısı içinde hareket etmiştir. Hatta bu çatışmalar öncesi bazı olaylar sebebiyle KDP'nin PKK gerillalarından bir çok kişiyi tutuklamış olması, kaçakçılardan alınan gümrük gelirleri üzerine çıkan sürtüşmeler vs. bu çatışmayı ayrıca beslemiştir.

ROJ GAZETESİ

Li ser pirsên jinên Kurd'ên multecî a Ewropayê bi xwişka Behra Celal re Berivana Dêrsimê li Frenseyê ji we xwedewane re hevpeyvînek pêşkeş dike.

● **Xwişka Behra Celal Gulanî, tu dikari ji kerama xwer, xwe bime bidî naskirin?**

● ● Ez jinekî kurdîm. Di sala 1955' an de li Kurdistana başûr li bajarê silêmanî ji dayika xwe bûm. Ez diya çar zarokaim. Îsal 8 sale ku em derketine derê welat, wek pêneber; Îran, Sûriye, yewnan û li dawî de jî em li Norweçê bi çih bûn.

● **Kengê û çima we welatê xwe terk kirin?**

● ● Wek tê zanîn ji bo gelê me de li Kurdistana başûr jiyana nemayî bû. Mirov nedikarî bi hesanî, serbilindî û azadî bijî, Ji ber rejîma xwînmiya Eraq her roj koçbarkirin, girtin, lêdan bû qedera me. Ji ber ku em di nav rêxistinên ramyarî û şoreşê Kurdistanê de bûn. Lê mixabîn dewleta Eraq zêdetir êriş li ser me dikir. Wî demjî bo me zehmet bû li nav bajarê silêmanî mayîn û jiyîn. Lewra em tevli şoreşê bûn. Li nav çiyayê

"şarbajêr" me faliyeta siyasî domdikir. Piştî demekî rejîma Eraq dest bi çekên atom kir û êrişî ser xelkên sîvil, xezan kirin, Keça mina mezen we demê di

11 saliya xwe de birindar bû. Heta roja îro jî em wî bi derman dikin. Ez jî bixwe bi ducan bûm û min zarokê xwe wanda kir. Her wiha jiyane me ya panaberî dest pêkir, bi îzna şoreşê em ji welat derketin di ber pirsê zarokan û malbatê.

● **Dema hûn li welat bûn, di fikra weda Ewropa çawa bû?**

● ● Tu caran Ewropa di fikra me de ne bû, ji ber kû xweşiya şoreşê, Milletê Kurd û serhildanan me ne dixwast, em ji wê xweşiyê bi dûr kevin. Lê mixabîn dijmin bi me da terk kirin.

● **Tu xwe li Ewropayê çawa dibînî?**

● ● Em wekî canekî bê gîyan(rûh) dijîn. Tucaran nikarim Kurdistan û xweşiya wê ji bir bikim. Naha em livir dijîn lê rûh û mejiya me li Kurdistanê dijî. Her dem em pîrr bîriya welet dikin. Dibêjim li Ewropa jîyan xweşe. Le me xweşiya neditiye. Ji ber kû xweşiya me serhildan xurt kirina şoreşê û serfiraziya gelê Kurdistanê ye.

di filman de dibînin. Çand a jinên Ewropê û çand a jinên me tu caran bi hevra nayî pîvandin. Wek numune, jinên ewropê dikara merê xwe berde li ser pirsên biçûk û pûç. Le jina Kurd, soz dayî ye mêr û zarokên xwe ku di jiyana xwe de fedekariya wan bike, jinên Kurd xwe wek insanekî bi du can dibine. Roja bizewice heta mirinê bi mêrê xwe ve jiyin digre ber çavên xwe. Jinên me hertim mêrên xwe ji her keşî ciwantir û xweştir dibîne.

● **Tu zaweca bi biyanîyan re çawa dibînî?**

● ● Qet baş nîne û zerar gelek dijware. Ji bo keç û xortên re pîrsa netewî heye. Dema ku bi biyanîyan re bizewicin wan taybetin netewî hedî hêdî wanda dikin. Di nava du çand a dijîn û zarokên wan wanda dibin. Ew lazime ji bo pîrr kirina hejmar û bir û baweriya siyasî û rizgarkirina Kurdistanê de bi biyanîyan re nezewicin.

● **Tu rola jinên Kurd ji bo rizgarbûna welat çawa dibînî?**

● ● "Şêr şêre çî jine çî mêre." Ji bo xebat û rizgariya Kurdistan de tu ferq di nav jin mêran de nîne. Ji ber ku herdu beş jî zarokên we axênê. Wek numuneyê şoreşgerên keça kurda: Xanzad Mirî Soran, Hepsexanî Neqîp, Leyla Kasim, Zekiye Alkan û li serhildana dêrsimê wek jina Elişêr zarife xanim. Ev ew numûneye şoreşgerine ji

bo keçên Kurd tu caran wan jibîr nakin. Wek zanin îro keçên Kurd rehbertya şoreşê dikin. Hevîya min ewe kû keçên Kurd wek xwişk, bira mil bidin hev di xebata rizgarîda serfiraz

bibin. Ji ber kû dijminên Kurd ne tenê mêrin, lê jinên jî. Divê jin hertim serê xwe bilind bike û tene li mêrên xwe binêre.

● **Gelo daxwaz û mesajên te ji bo gelê Kurd û çapamenên Kurd hene?**

● ● Berî hertiştî spas dikim ku ew derfet (mecal) ji bo jinên Kurd de hatiye amedekirin, ez gelek pê kefxweş bûm kû min bir û baweriya xwe ji bo xwendewanan re diyarî kir. Daxwaza min ji bo gelê Kurd re ewê ku di jiyaneke azad û serfiraz de bijîn. Hevîdarim ku di nezîk de hemû netewên Kurd serfiraz bibin. Daxwaza min li hemû gelên Kurdistan ku tebikoşin heta azadî û serfirazî, Xwişka berivan ez hevî dikim kû em hevdu di nezîk de li ser axa Kurdistana bi rêz bibînin. Serketina te û hemû xebatkarên rojnameyên Kurdî dixwazim.

ŞÊR ŞÊRE ÇÎ JIN E ÇÎ MÊR E

● **Ji bo te êş û tahlîya Ewropa çine?..**

● ● Wek tê gotin: "Kevir li cihê xwe grane." Ji ber ku li wir jîyan zor zehm û bê weta (Mane) ye. Bi taybetî zarok di nav çand'a (Kultura) Ewropê de wenda dibin. Êşa mezin ku ez dibînim, Kurdên bakûr li malên xwe bi zimanên biyanî (Tirkî, Norweç) kise dikin. Divên mirov agahdarî zarokên xwe û çanda xwe bibe. Wan li ser Çanda Kurdî perwerde bike. Îro li Ewropê mîvanin û emê sibê biçin Kurdistanê. Em hertim bi zarokên xwe re bibêjin, ger hûn wek zarokên Kurdan jiyana xwe bidomînin. Jîyanali durê welat bixe nexweşiye û mirov xwe wek kemasî dibîne.

● **Tu jinên Ewropa çawa dibînî?**

● ● Jinên Ewropê wek aletkî tén bikaranîn, him karê xwe dike wek jin û him jî karê mêran dike wek mêr. Dibêjin, jinên Ewropê azadin. Lê mixabîn ew wisa nîne. Azadiya jinên Ewropan ewe ku bi kêf xweşiya xwe bijîn. Heqîqeta azadiya jinên Ewropê gelek dijware. Her wekî kû em her roj

Bêrivana Dêrsimî

Ji Êş û Boranên Dîvêtîyê Hatîna Serkeftîne

Îro rastîya Kurdistan û **TRNK**'ê ne li gor gotinên ku tên kirin û ne jî ligor rastîya tekoşîne didome. Civata Kurdistan geşbûyîna xwe ya civakî ne bi ser dînamîkên xwe, bi dînamîkên derwayî hatîye xurîbûyîn. Ev xurîbûyîn ne tenê li heremên aborîyê ye, Li heremên sergeh, çand, nîrx û mezringê wî jî bi vî hatîne xurîbûyîn. Ji bo vî sazûmana Civata Kurdistanê ne tenê nîrxên xwe, nîrxên Tirk, Erep, Fars û Emperyalîstan jî awabûye û li her yek heremê de gewşînyek cûda nişan dide.

Gewşînyek bîngehî yê din jî, bi dînamîkên derva û ji bo hewceyên hêzên derva xurîbûyîna bîngeha Kurdistanê, geşbûn û zelal bûna çînen Kurdistanê jî asteng kiriye. Ji ber vê ye ku, li Kurdistanê belavbûn û cîhgirtina çinan jî ne wekatin û li berkeşena xwe ya xwezayî ya îroyîn belavbûna çînî tune. Di Kurdistanê de belavbûna çînî bi zedeşî jî bo maf û bernemeya pêşarîyê ye. û kîjan hêzên rûbar, mafê kîjan çînê diparêze zelal nîne.

Eve belavbûna hêzên rûbarî ne tenê di warê nezalîya çînî de, di zelalîya netewî de jî xwe nişan dide. Wekî ku me berê gotibû dînamîkên derva li ber xurîkirina bîngeh û sergehê civata Kurdistanê li gel wî raydayê rûbarê netewîya Kurdistanê jî dike. Ev rayde di sedemên borana tekoşîna netewîyê de pêşker e. û rastîyek e.

Di nav van rastîya awabûna rûbarîya civata Kurdistanê de, bi girêdayî ya sazûmanê xwe yê civatî, hindik an pir ev nîrxên civata kolonî di navbeyna xwe de sitar dike. Ev him xwezayî ye, him jî kêm-xwînî ye. Bi du alî ve xwezayî ye. Ayekeşî; rubara civakî bi carekî ve jî kêmanîya nikare safî bibe. Ev safîbûn di nav pêvajoyê dibe. A duyemîn jî li hemberê kolonyalîzmê tekoşîna dayîn encex bi nîrxên netewa kolonî mumkîn e. Her wêkî ev nîrxan bi nîrxên nûjenîyê ve bîn sentezkirin û wisa di nav tekoşîne de cîhdayîn pêwîst be jî ev him dijwar e hem jî pêvajoyek dirêj dixwaze...Kêmxwînîye; Kêmxwînîyek bela sere netewa me û Tekoşîna Rizgarîya netewa me ye. Dînamîkên derva mejûyên Civata me, ronakbîrên me, rêxistinên me kirine bêhiş û tevlihev. Me di nav xwe de parçe kirine û vî parçebûyîne ji me ra kirine nîrxên "civakî". Em vîya di jîyana xwe de, di tekoşîne xwe didin jîyandin. Sedemên bîndestîya xwe di nav tekoşîna rizgarîyê de em bi xwe berkêşan dikin. **Gelo ev jî bo me divêtiye? Yan jî kêmxwînî ye?** Lê belê di jîyana me de rastîyek bûjenî ye. Û roj bi roj wek berkêşana nûveyê firehbûyîya kapitalîzmê hêdî diçe, xwe bi berkêşanîyê jî, li firehtir dike. Helbet sedemên vî ya bûjenî hene., sedemên bîngehî jî, li derwayî civata Kurd, li Rojhilata-Navîn de bername û pevçûyîna sistema emperyalîst e. Pêwîste ku em bi kurtî ve kirûyê bidin ferisandinê.

Bername ya Rojhilata-Navînê rabirdû û îroyîya Emperyalîst û Kolonyalîstan.

Tê zanîn ku, piştî bicîhbûna **YKSS** (*Yekithiya komarên sowyeta sosyalîst*) Emperyalîstên Înglîzî û Firensîzî bernameyên xwe yên berê guhartin. Ji bo barajkirin û gemerdana **YKSS**'ê. Îran û **KT**'yê nû veyî kirin nav cîhgirtînek nû û alîkarîya wan kirin. Ev bername û tedbîq ji bo ku di sinorê wî de leşkerê emperyalîst ne mî neji aliyê **YKSS**'ê jî hat pejirandin. Li ser parçebûn û kolonîkirina Kurdistan, Ermenîstan û Ezerbeycanê awakirina ev bername

di şerê emperyalîsta parvekirina duyemîn, paşve jî neguherî û hat domandin. Ev bername ji bo çevdêrîkirina zifta Rojhilata-Navîn û gemerdana **YKSS**, bi encamên xwe gelek-serkeftî derket. Paşê şere duyemîna emperyalîst ji xêncî **KT** û Îranê hemû cîrana sinorvanê **YKSS**'ê ketin bin raydaya **YKSS**'ê ji bo vî ev bername li hemberê **YKSS**'ê bûbû bername hemû dewletên emperyalîst.

Pevçûna emperyalîstan ji ber **YKSS**'ê li Rojhilata-Navîn de hatibû bipaşxistin û li di guhartina statûyê hemî radiwestin û li ser statûyê bi divhetî bi jî hemfikiribûn. Lê belê bi ruxêndina **YKSS**'ê hemû bername û berjewendî tevlihev bûn. Her wekî kes hêwir nikare kû statûyê biguharîne. Bi ruxêndina **YKSS**'ê zifta Kafkasya jî bê çavderî ma li ser mîratê **YKSS**'ê awabûyî Yekithiya Dewletên Civatan (**YDC**)-Rûsya- jî çavderîyê kafkasya yê rayda ya xwe bi zêdetir wenda kir û ket nav pîrsên xwe yên navîn. Lê belê ev bûyerek derbaşîye. Di nav pêşbazîyên emperyalîstan de bi cîhgirtina Rûsya yê ve tewşê bloka emperyalîstan dîsa wê tevlihev be. Ji alîkî emperyalîstî **YDA** (*Yekîtiya Dewletên Amerîka yê*) bi paşketina aborî û bi hêzên xwe yê çekdarî, jî aliyê din ve jî emperyalîstên Civandina Aborîya Ewropa (**CEA**) û Japanya û welatên derdorê wê bi pêşveçûna aborî û bêqûwetê çek û bi mihteqbûna ziftê hevûdu dibin tînin. Di nav vî hev birîne de alîbûyîna **YKSS** di tewşê de ewê bîngehî be.

Bi gewşîni ev hevbirin bi giranî li Kafkasya û Rojhilata-Navîn de tê listin. Kurdistan û dewletên kolonyalîsthen ku Kurdistan kolonî kirine di navendîya ve listina hev birin û anîna emperyalîstan de ne.Li ser statûya kevn awabûyîn û cîhgirtina van dewletê kolonyalîst niha pêwîstîya xwe wenda kiriye û tevlihev bû ye. Do bi rehatî li ser statû bi berve hatin, îro bûye dijwar. Li dijhi geşbûna **TRNK**'ê her çiqas tenê cem hev jî û xeniqandina bernameyên **TRNK**'ê pêktînin jî nikarin di jîyanê de bi tevahî tetbîq bikin. Ne Kurdistan, Kurdistanê berê ye, ne jî tewş, tewşê berhe ye. Ji bo vî graniya xwe didin gemarkirina **TRNK**'ê û **TRNK**'ê bi dînamîkên xwe yên Navîn ve dixeniqandin. Di nav tewşên peljenê de ji bo na wan bernameyên xwe alîkarîya emperyalîstan jî digrin. Em kanin bîjin ku îro bernameya parastina statûya Kurdistanê emperyalîst û kolonyalîstan bi bîngehî li ser xwe bixwe xeniqandina **TRNK**'ê awabûyî ye û dahatû ya kolonyalîsta û Kurdistanê bi vî ve, bi divêti ketiye destê Têvgerên Kurdan. Têvgerên Kurd firsendekî dîrokî kirine dest xwe. Yan ewê vî firsendê jî bo dahatûya Kurdistanê bikarbinin yan jî ji bo ruxêndîne xwe wê bikarbinin. Vîya têkilî û sekinandina têvgerên Kurd wê şanî bike. Em vîya bi kurtî biferisînin;

Tekilî û sekinandina Têvgerê Kurd :

4 parçe bûyîn û çar aliyê xwe ve gemardina Kurdistanê ji bo têvgerên Kurdistanê ji bo têvgerên Kurdistanê re cîyê boriya bihn girtinê jî bernedaye. Wekê din jî Têvgerên Kurdistanî her çiqas tekilîyên xwe ji parçên din jê nekin jî bi bername û tekilîyên xwe, bi bîngehgirtina perçebûyîne ve tekoşîne ajotin e. Di gel van tekilîyê ronakbîrên Kurdan bi mezringê û nîrxên kolonyalîstan perçebûna Kurdistanê di nav tekoşîna rizgarîya Kurdistanê de jî berkêşan kirine. Wek bi hêzên bûjenî negeşbuyîna çîna karker, sedemên giranîya li sertekoşîne burjuwa, burjuwayê piçûk û seroktiya kevneşopî bûye, Her çiqas li Kurdistanê bakûr têvgerên Kurdistanî li teorîyê de bi navê çîna karker di nav bizavê xwe dipejirandin jî tekilî û programê wan jî taxa burjuwa demokratî we pêşvatir bû. Wekî şubeyên têvgerên demokratîkirina dewleta kolonyalîst û blokên "*Sosyalîst*" bûn. Û ji bo xeniqandina wêkî rizgarî têvgerên Kurdistanê ku bûbun dengên civakî û netewîyê rizgarîya Kurdistanê xebatkirin ji xwe re kiribûn peyvîrê bîngehî. Bi nîrxên kolonyalîsta ve bi mezringên "*demokratî*" "yên kolonyalîstan tekilîyên tevger û ronakbîrên Kurda, li parçên din de bi kolonyalîstan tekilî û pevçebatê ve hat domandin. Bi navê nekoka di nav beyna kolonyalîstan bikaranîn ev tekilîyên van guherî pewyendîyê. Bi rastênheva geşbûna tekoşîne ve hewceyên tekoşîne zedebyûyîne, ev peymendîyê hîn bihêz hişt. Ji aliyê kolonyalîstên din bedela pêşwaza hewceyan, bi xeniqandina têvgerên Kurdistan ewî parçeyê ve hat dayîn. Ev tekilî bûn sedemên bîngehîyên pevçûna tevgerê kurd û astenga yekîtiya netewî. Ev geşbûnî hemû tevgerên Kurdên di nav şerê çekdarî û tîstên pewîst dîsa şanî kir ku di parçeyek Kurdistanê de bi honandin û tekoşîne ve serketin ne mumkîn e. Û bi taxê parçe ve biza-

vtin xwe kuştun e. Paşê ruxendina **YKSS**'ê û şerê delavê tevlihevbûna statûya Kurdistanê jî tewş hatin guhartin. **KT** jî, jî derva sekinandina dest avitina tevgerên Kurd destberda û bi tevgerên Kurdistanê Başûr re tekilî damezrand. Her wekî bi vî çar dewletê kolonyalistû jî bi tevgerê Kurd re tekilî pêk anin.

Paşê serê delavê, li Kurdistanê Başûr Tevgerên Kurd ketin nav qirneyek dirokî. Tevgerê Kurd bi bernameyê emperyalistê ve hin kuf ket û hikumeta Federal a Kurdistanê hat afirandin. Ev jî komara mahabat a Kurdistanê vir ve mewziyek herî mezin bû. Lê belê tevgerên Kurdistanê tevahî di nav cihgirtinê vî mevziyê geşkirinê de nebûn. Ji alîkî bi hîlbjartin, parlementî û hikemetê mezringan afirandin, jî alîkî jî bi peywendiyên emperyalist û kolonyalistên din çir kirin. (nîjd kirin) Di nav vî geşbûyîna Dirokî de, di dema Kurt de li Kurdistanê Bakur **PKK** hemberê Hikumeta Federalî a Kurdistanê bû Ev pevçûna çekdariyî Hizbullahê Kurd û **YNK** ve hat domandin. Paşve **PDK** û leşkerên **KT** ya kolonyalist erîşê **PKK** kirin. Di vî dawiyê da jî **YNK** û **PDK** ketin hev û fonksiyonê parlamento û hikimet ji holê rakirin. ev pêvajoyê li Dublinê bi parezgeriya **YDA** û **KT** yê li hev hatina **PDK** û **YNK** û bi heqê dagirkirina **KT**'ê ve hat domandin û erîşkirina **PKK**'ê ya li ser **PDK**'ê ve niha ket rewşek nû. jî vî şûnda wê çî bibe emê tev bibin.

Lê belê dinê hemberê me ye. Lê li berî em li hemberê hev in. Sedemên Birakujîyan xwekuştin û heta kêrê xwe kuştin (!)

Di tekoşinên netewî de şerên navbeynî, yan jî şerê birakujî tê ditin. Ev wekî vietnam û Korê jî sedemên pevçûna çînî û hevkarê kolonyalîstan, yan jî wekî Afrikaya Başûr, jî sedemên nakokiyên nav, mîna eşîrî jî bûyîn jî mimkîn e. Ev pevçûna wesifekî sûnî û li derva hatiya afirandin, yan jî xwediyê bingeha bûjenî ye û divêti ye. Li Kurdistanê şerê hemberê heykarê kolonyalîstan wekî cahş, parêzger ûwd.. şerek divêti ye. Lê belê şerê di navbeyne Tevgerê Kurdistanî, jî nekokên civakî naye afirandinê, bi tevahî kêmxwîniya me ye û jî derva bi me hatiye pejirandin.

Wek me berê jî gengeşî kir; Him Kurdistan, him jî statûya Rojhilata-Navîn hatiye guhertin. Dewletên kolonyalist jî bo parastin û domandina statûya xwe, bi tevgerê Kurdistanî ve ketiye tekilî û li ser wan serdestî pêkanîne. Bi vî serdestiyê ve, tevgerê Kurd jî bo hesabê xwe pişgirtî dike û li hemberê kolonyalistên din û li hemberê tevgerên Kurdistanî yên ku di parçeya serdestiya xwe da ne bikartîne. Vî bikaranînê da tevgerên Kurdistanî, bi parêziya wî ve jî bo rêxistinîya xwe hinek berjewendî dike dest, lê belê jî bo armanc û programê xwe jî xwe bixwe xwenenîn dike. Ev jî sala 1960 tan paşve her wisa hatiye domandin. Îro Tevgerên Kurdistanî di nav şerê xwekuştinê de nin (**PDK-I** derva) jî bo parastina hinek berjewendîya rêxistina xwe di nav bizavên kolonyalîstan de jî xwe re "cîh vedikin". Lê belê ev cîh vekirin û parastina berjiwendîya rêxistinê bi tevahî li hemberê **TRNK**'ê ye û di nav bernameyê kolonyalîstan de ye. Mim kûn e ku, di vî şerê birakujî (xweşkin) de sedemên biheq jî nebin. Lê ev vî wesifê xwenenîn ji holê ranake.

Tevgerê Kurdistanî hemû ne di wesifê çinak de ne û ne yekin jî. Bi wesifê dirokî û civakî û bi wesifê peymendiyên kolonyalîstan, Hizbullahê Kurdistanê Başur jî **YNK**'ê paşvatir e. her wekî **PDK** jî bi vî avahî jî **PKK** paşvatir e. Lê ev pevçûn cîh bi cîh jî sedemên paşverû û pêşverû bibe jî, sedemên bingehî ne ev in.

SEDEMÊN BINGEHÎ ŞERÊ BIRAKUJÎ, JI BO ARMANC Û MAFÊ KOLONYALÎSTAN HEVDÛ KUŞTIN E. JI BO VÎ EV ŞERÊ BIRAKUJÎ ZEDETIR ŞERÊ XWEKUŞTIN Û XWE BIXWE XWENENÎN E. ŞERÊ KOLONYALÎSTAN JI WELAT AVETIN NÎNE, BILAKÎS KOLONYALÎSTAN LI SER XWE PARÊZGER KIRIN E.

Ev şer, şerê serdestiya bi dest xistina Çinan jî nîne, **EV ŞER, ŞERÊ ÎQTIDAR BÛYÎNA BERJEWENDIYÊN GURUBÎ Û BERJEWENDIYA BEZIRGANÊN SÎYASETA YE?** Bendên vî şerê di destê kolonyalistên Tirkîye, Îran, Suriye û

Iraqê de ye. Tevgerên Kurd bi navê tekoşina dijî kolonyalistî, jî bo berjiwendiyên kolonyalîstan di nav şerê xwekuştinê de ne.

DI VÎ ŞERÊ DE NEHEQ YAN JÎ BIHEQ TÛNEYE, QET SEDEMEK NAYÊ PERJIRANDIN. Ne Tirkîye, ne Îran ne Suriye û ne jî Iraq dostê me ne, hemû dijminê netewa kurd in, di nav parastina statûya wan kolonlîstan cihgirtina me, xwenenîna me ye.

Ence ev xwenenîn be jî, xwekuştin be jî rastiya me ye. Îro tevgerên Kurdistanê pêşker, bi honandina xwe û bi wesifê xwe ye çînî û civakî. Ji vî tekiliya peywendiyê safbûyîna wan ne mimkûn e. Her çiqas şaş be jî rastiya me ye. Tevgerên ne pêşker jî, bi zêdeyî bi programê xwe, bi sekmandina xwe û piratîka xwe yê heta froyîn, jî tevgerên pêşker pêşverû ninin. Her çiqas iro rexneya jî van kêmxwîniyên tevgerên pêşker dikin jî, cîyê ku ew bi xwe disekin jî wek wana ye û ger di nav tekoşinê de bibin bizav ewê xediyên herî kêmxwîniyê bin. Ji ber ku, iro bi vî wesifê xwe di nav çiqas delevêre û bezirganîya sîyasetê de ne, hinek bi hêz bin ewê bigihînin ku derê? Ne belû ye. Radîqalîzmê wan, sosyalîstiya wan, serxwedûntiya wan jî berê cunta ya 12 yê Îlonê bi paşve ye, peşve nîne.

Wek tevgera **PRK-Rizgarî** di nav bezirganîya sîyasetê de nebûye, li ser bingeha sosyalistî û di xetê serxwebûnê de hatiye honandin û tekiliyên xwe yê tevahî li ser vî damezrandîye, armanc û persivên wê herdem li pêşiya berjiwendiyên gurubî hatiye, lê belê di nav vî tevlihevê de hatiye gemardin û di nav **TRNK**'ê de hêzek pêşker nebûye. Ji bo vî bi hemû dil-safitiya xwe de li hemberê van kêmxwîniyên bangê yekîtiyê kirina wê jî ketiye li vî tevlihevê û wenda bûyî ye. Bi vî rewşê ku em tedanin ewe wenda bibe jî (!) Li Kurdistanê,

4 parçe bûyîn û çar aliyê xwe ve gemardina Kurdistanê jî bo tevgerên Kurdistanê jî bo tevgerên Kurdistanê re cîyê boriya bîhn girtinê jî bernedaye. Wekê din jî Tevgerên Kurdistanî her çiqas tekiliyên xwe jî parçên din jê nekin jî bi bernameyê û tekiliyên xwe, bi bingehgirtina perçebûyîna ve tekoşinê ajotin e. 3

li hemberê çar dewletên kolonyalist tekoşin kirin gelek dijware, hele mîna Rojhilata-Navîn di arena yê sîyasetê de destê kî di bîrika kî de ye ne belû ye (!) ceyîya tekoşinê gelek pirin, lê îmkân jî gelek kê mî in. Lêli wî heremê de ev herî dijwar e. Hew belê di nav van hoyan de hêzek bi hêzen xwe serve hêzek pêşkar bûyîn jî divêt e. Wekî din rê tune. Di nav vî hoyên Kurdistanê de, hêzek pêşker nebûyî Eniya Yekbûyî Erîşê bipêşve derxistin xwe xapandine, waxt wendakirine û xeyal e. Lê di van hoyan de enî avabibe jî, wê demek paşve, belav bibe. Ji bo vî, **ŞIFRA PEŞÎ LI XWEKUŞTIN GIRTINÊ Û ENIYA YEKBÛYÎ ERÎŞÊ SAZKIRINÊ, HÊZEK LI SER HÊZEN XWE YÊ AFIRANDIYÎ PÊKANÎN Û BI VÎ VE JI JÛYANÊ PELÎŞIN KIRINE ?**

Ev neyê afirandin, çî dibe? Tekoşina civakî û netewî naverokek jî îmrê mirovan dirêjtir e. Îro wisa ye, sibe herî xiraptir, yan jî baştir dibe. Vîya hêzen pelîşin pêşker dikin. Ji bo vî, bi peyvîrên froyîn ne îhmalî kirinê ve bingeha peyvîrên dema dirêj divê bê avêtin. Ev neyê avêtin jî, ewê **TRNK**'ê xwe kuştinê be jî ewê mewziyên nû bi dest bixe, lê kê mî bixe, lê herî zêdetir bi nav ruxênî bixe, ewê disa bixe. Lê belê serketina Kurdistanê Serbixwe, Yekgirtî û demokratî bi vî awahî ne mimkûn e. Divê jî bo borana tevgera Kurdistanê sekinandin. Ji bo xwekuştin û xwenenîn sekinandinê ger **PRK-Rizgarî** û sosyalist û welatparêzên Kurdsitanê herî zêdetir bifikirin, bixebitin, fedekari bikin û kedbidin. Ence bi vî ve kolonyalist jî hemû heremên me tîn avêtin, bi vî em xwediyê nîrxên xwe dibin û bi vî em peyvîrên xwe yê pêşin tînin cî. Dahatû ya me di dest me de ye, em kanin wî ronahî birin û em kanin tarî berdin. Em di vî nivîsara kurd de, jî bo ronakbîr û tevgerên Kurdistanî re bi pêşgotinek dawîbikin;

"GER BIKIN ÎTTÎFAQ EMÊ BIBIN MUFAFAQ, LÊ NEKIN ÎTTÎFAQ EM NABIN MUFAFAQ Û HER TIŞT JI ME RE MUSTEHAQ"

H. Ismail

BUCA CEZAEVİ'NDE KATLIAM

“malta kan gölüne dönmüştü, Ölü insana
'adın ne' diye soruyorlardı” !

21 EYLÜL BUCA KATLIAMINA NASIL GELİNDİ?

17 Temmuz 95 günü yaşanan bir firar olayı bahane edilerek, siyasi tutukluların üzerinde terör estirildiği; tüm haklarının gasbedildiği ve Buca Cezaevinin orta çağ zihniyetiyle yönetilmeye başlandığı biliniyor. Konuyla ilgili olarak defalarca basına ve kamuoyuna açıklamalar yapıldı, sivil toplum örgütleri bilgilendirildi, Adalet bakanlığı, Ceza ve Tutukevleri Genel Müdürlüğü ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına Suç duyurularında bulunuldu. Ancak Buca'dan yükselen çığlık duymazlıktan gelindi. Örneğin devletin en ceberrut kurumlarından olan DGM bile, DGM'ler tarihinde ilk kez, 20 Temmuz 95 günü Buca Cezaevinden mahkemeye götürülürken, asker ve gardiyanlar tarafından yapılan işkencelerle ağır yaralanan PRK/ rızgari dava tutsakları lehinde suç duyurusunda bulunmasına rağmen kimseden ses çıkmadı. Doktor raporları, hakim müşahadesi ve mahkeme kararına karşın, işkence ve saldırıya ses çıkarmayanlar sonraki olayların gelişmesine ve 21 Eylül ile doruğa çıkan vahşetin katliama dönüşmesine cesaret verdiler, güç kattılar...

Hemen hiçbir işkence olayında adli ve idari soruşturma açmayan sömürgeci sisten, demokratik kamuoyunun pasifliğinden de yararlanarak 21 Eylül katliamının hazırlıklarına girişti. 20 Temmuz-20 Eylül tarihleri arasında siyasi tutukluların kamuoyuna yaptıkları çağrılar ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına verdikleri suç duyuruları, bu katliam sürecinin nasıl adım adım örüldüğünü gösteren tarihsel belgelerdir.

Siyasi tutukluların hayatlarını ortaya koyarak kazandıkları tüm haklar 17 Temmuz'dan itibaren gasbedilmişti. Mahkemeye götürülenlerin neydeyse tümü işkenceden geçiriliyordu. Aile ziyaretlerine keyfi kısıtlamalar getirilmiş, avukat görüşmeleri ise daraltılarak savunma hakkı gasbedilmisti. Kimse hastaneye götürülüyor, kazara götürülenler ise yaniden işkenceye tabi tutuluyordu. Arama bahanesiyle her 15 günde bir koşu yağmalanıyor, el konulan eşyalar iade edilmiyordu. Hastaların tedavi edilmemesinin yanı sıra ilaçların da verilmemesinin doğal sonucu olarak koşu hastalıklar başlamıştı. Tüm bu uygula-

maların sona ermesi için yapılan başvurular ve diyalog çabaları dikkate alınmadığı gibi, hak gaspları giderek genişletiliyordu. Açlık Grevleriyle kazanılan hakların garantörlüğünü arabolucu sıfatıyla üstlenen İzmir Barosuna yapılan başvurular sonuçsuz kalıyordu. Demokratik baskı gruplarına yapılan tüm çağrılar ses getirmiyordu. Cehenneme dönüştürülen Cezaevi kaynamaya devam ediyordu...

28 Ağustos 1995 tarihli ve Cezaevinde bulunan 500 siyasi tutuklunun imzasını taşıyan bir açıklamayla, durum bir kez daha kamuoyuna duyuruldu. Ve İzmir Barosu dahil olmak üzere tüm sivil toplum kuruluşları göreve çağırıldı.

Siyasi tutukluların talepleri gasbedilen tüm hakların iadesiydi ve tümüde en alt sınırdaki insani boyutları içeriyordu. Diyalogla çözülmesi mümkün olan bu insani taleplerin Cezaevi yönetimi tarafından dikkate alınmaması ve baskıların dozajı artırılarak ve hak gasplarının çerçevesi genişletilerek siyasi tutukluların direnişe geçilmesi amaçlandı. Nitekim 2 ay gibi uzun bir süre sabreden tutuklular, Cezaevi yönetimini görüşmelere çekmek ve diyalog yolunu açmak amacıyla 11 Eylül gününden itibaren akşam sayımlarını vermemeye başladı. Temsilciler istisnasız hergün diyalog talebinde bulundular. Cezaevi yönetimi bu talebe yeni hak gasplarını uygulamaya koyarak yanıt verdi. Sağır Sultanı oyna-

maya ve bildiğini okumaya devam eden yönetimi görüşmelere zorlamak için 18 Eylül gününden itibaren sabah sayımları da verilmemeye başlandı. Temsilcilerle görüşmeyen savcı, neredeyse hergün basınla görüşmeler yapıyor ve yanlış bilgilerle kamuoyunu yönlendirmeye, giderek bir katliamın zeminini hazırlamaya çalışıyordu. Aynı gün yönetim tarafından direnen koşuların işesi kesildi, havalandırma ile yemekhanelerinin kapıları açılmadı. 19 ve 20 Eylül günü İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına yazılan iki ayrı dilekçeyle diyalog talepleri yinelenmiş, Cezaevi yönetiminin provokatif girişimlerine dikkat çekilmiş ve haklarında suç duyurusunda bulunulmuştu.

21 Eylül günü saat 13.00'de Cezaevi savcısı müdürlerini de yanına alarak malta özel hareket timleriyle doldurdu. Hiçbir uyarı ya da görüşme talebinde bulunmaksızın sayım vermeyen 1, 3, 4, 5, 6, 7. koşu koşu bulunan PRK/rızgari, YRNK, TİKB, DHKP-C, TİKKO, TDKP, EKİM ve MLKP dava tutuklularına yönelik operasyon başlatıldı. O ana kadar hiçbir barikat kurmayan tutuklular, ani bir refleksle operasyona barikat kurarak yanıt verdiler. Ancak başkomutan edasıyla sağa-sola emirler yağdıran cezaevi savcısı o gün içerden cenaze almaya kararlıydı. Direnen koşu koşu bulunan ve DHKP-C dava tutuklularının bulunduğu 6. koşu girebilmek için

başka atamalar yapılarak siyasi tutukluların işkenceci yönetimle muhattap olması engellendi. Bunun üzerine aynı gün direnişteki tüm koşullar direnişi bıraktılar.

Cezaevi savcısının 21 Eylül günkü Cumhuriyet gazetesinde çıkan bir demecinde "biz sorunları insancıl yöntemlerle çözmek istiyoruz" demişti ve aynı gün onun komutasında 21 Eylül katliamı gerçekleşti. Her halde devlet kurumlarında "zam yapmıyoruz" diyerek zam yapmaları nasıl bir gelenek haline gelmişse "sorunları insancıl yollarla çözmek istiyoruz" demeleri de katliam yapma anlamına gelmektedir. Nitekim cezaevi savcısında bu anlayışı

doğrulamıştır. Bugünkü Cumhuriyet gazetesinde yine aynı savcının bir yığın gerçek dışı beyanlarının yanı sıra cezaevinde "üzücü bir olay çıkmasını istemediklerini" beyan ederek neyin zeminini hazırlamaya çalıştığını anlamak artık pek zor değil. Kaldı ki sürdürülen görüşmelerin hiçbir düzeyinde temsilciler tarafından muhattap kabul edilmediği için toplantılara alınmayan birinin ulu orta demeçler vermesi kaygı vericidir. Görüldüğü gibi 21 Eylül katliamı geliyorum diye diye geldi. Sistem, bu katliamı en az iki ay önceden

planlayarak hayata geçirdi.

Sistemin akıttığı kan ile beslenen bir kısım basın kuruluşları ise bu sürecin hazırlanmasında birinci derecede rol oynadılar. Görüşmeler yoluyla gasp edilen hakları geri alabilmenin, bir yol olduğunu devletin en üst bürokratları kanıtladıklarına göre, Buca Cezaevi'ndeki temsilcilerle görüşmeyip devrimci tutukluları direnişten başka seçenek bırakmamasının önceden hazırlanmış ve planlanmış bir katliam senaryosunda bulmak mümkündür. Ancak devrimci direniş ve kararlılığın önünde bu senaryo iflas etmiş, yönetmen ile figüranlar tek tek yakalanmıştır. Ve sömürgeci sistem bir kez daha kurum ve kuruluşlarıyla teşhir olmuştur.

Buca direnişi devrimci iradenin hiçbir baskı ve işkenceyle teslim alınamayacağını bir kez daha ortaya koymuş ve cezaevleri direniş tarihine onurun ve direnişin sembolü olarak geçmiştir. Tarih, sömürgeci burjuva diktatörlüklerinin devrimci kararlılığın önünde eğilmek zorunda kaldığına bir kez daha tanık olmuş ve onların ancak devrimcilerin bilincine ve kişiliğine değil ölü cesetlerine sahip olabileceklerini kanıtlamıştır.

25.09.1995

**Nevzat SAĞNIÇ
HADEP PM ÜYESİ**

Buca Cezaevi 1. Koğuşta Tutuklu

devletin bütün olanakları kullanıldı. Bir yandan tavan delinerek, öte yandan mazgallar parçalanarak, tümü yüz metrekaresi bulmayan koğuşun içine elliden fazla ses, sis gözyaşartıcı ve bayıltıcı bombalar atıldı. İki saat süren bu operasyonun sonucunda barikatlar aşılıp, çoğu baygın durumdaki tutuklulara acımasızca saldırıldı. Saldırı katliam amaçlı olduğu için tüm darbeler öldürücü noktalara yapıldı. Yerlerde sürüklenen tutuklular yaklaşık üçyüz kişiden oluşan bir işkence koridorundan geçirildi. Maltaya atılanlardan ses çıkmıyordu, sadece hırıltıları duyuluyordu. Darbeler kafalara indiriliyordu. Malta kan gölüne dönmüştü. Tutuklulardan akan kan zeminde 250 metrelik bir alanı kaplamıştı. Fıskıran kanlar duvarlardan tavanlara kadar sıçramıştı. Her taraf gencecik insanların kanlarıyla boyanmıştı. Kırılan kalaslarla kemiklerin sesleri birbirine karışmıştı. Askerler "vatani" görevlerini yapmış olmanın rahatlığıyla maltada boylu boyunca uzanan tutukluların üstüne basarak "Ne Mutlu Türküm Diyene" sloganını ata ata maltayı terk ettiler. Ardından sivil giyimli özel tim çıktı. Sıra gardiyanlara gelmişti. 6. koğuştan 4. koğuşun önüne kadar uzanan maltada cansız bir şekilde yerde yatan insanlar bu kez gardiyanlar tekme ve kalaslarla saldırmaya başladılar. Kimse kımıldayamıyordu. Çünkü hiçbirisi kendisinde değildi. Darbeler özellikle kafalara iniyordu. İşkence yapmaktan iyice yorulan gardiyanlar artık kimlik kontrolü yaparak tutukluları hücrelere atmaya çalıştılar. Ellerindeki fotoğraflarla yerdeki insanlar birbirine benzemiyordu. Çünkü kimsenin yüzü gözüküyordu. Parçalanmış kafalardan fıskıran kanlar kimlik tespitini yapmayı zorlaştırdığı için ölü insanlara "adın ne?" diye soruyorlardı. Tutukluların maltada ve hücrelerde saatlerce bekletilerek ölü sayısının artmasını istediler.

1, 3, 4, 5. ve 7. koğuşlar herşeye rağmen barikat direnişini sürdürdüler, katliamı sloganlarla lanetlediler. 24 Eylül'de yapılan görüşmelerle gasp edilen haklar iade edildi, sürgünler durduruldu, işkenceye katılan gardiyanlar siyasi tutukluların koşullarından uzaklaştırıldı, cezaevi yönetimi hakkında soruşturma açıldı, soruşturma sonuna kadar

Dergimize posta ile ulaşan PRK/Rizgarî'nin Buca katliamına ilişkin yaptığı Basın Açıklamasından bir bölüm yayınlıyoruz.

BASIN AÇIKLAMASI

Sömürgeci TC devletinin tutsaklara yönelik saydırıları sürüyor. Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi karşısında derin bir ekonomik ve siyasi kriz içine düşen sömürgeci devlet, bütün hincini Kürdistan'da ve metropollerde sivil-savunmasız kitlelerden ve zindanlardaki devrimci tutsaklardan alıyor. Ülkemiz Kürdistan, kan ve vahşetle Kürtsizleştirilmeye, yakılıp yıkılarak tahrip edilmeye çalışılırken, Kürdistan ve Türkiye'deki zindanlarda ise devlet terörünün en uç örnekleri yaşanıyor. (...)

Buca zindanındaki bu saldırı ilk değildir ve son da olmayacaktır. Yaklaşık iki ay önce, 20 Temmuz 1995 günü PRK/Rizgarî davası tutsakları mahkemeye götürülürken devlet güçlerinin infaz amaçlı saldırısına uğramış ve 22 tutsak ağır yaralanmıştı. Sömürgeci devlet, Buca'ya Kürdistan zindanlarındaki gibi imhayı dayatmıştır. Ama, imha programı karşısında göğüslerini şiper eden tutsakların direnişi vardır. Bu program boşa çıkmaya mahkumdur. (...)

Buca özelinde Kürdistan ve Türkiye'deki zindanlarda devrimci tutsakların direnişini selamlıyor, Buca direnişinde şehit düşen tutsakların anısı önünde saygıyla eğiliyoruz. Saldırganlar, onların devleti TC ve uluslararası destekçileri, akan her damla kanın, şehit düşen her devrimcinin hesabını elbette vereceklerdir. Savaşan Kürt ulusunun yargısı, Kürdistan dağlarında, metropollerde sömürgeci TC'nin her hücre-

sine ulaşma yeteneğindedir. Ve elbetteki Buca zindanında savunmasız tutsaklara yönelik vahşetin sorumluları, tıpkı Diyarbakır zindanının işkenceci başı Yüzbaşı Esat Oktay Yıldırım gibi bu yargının şaşmaz hedefi olacaklardır.

Partimiz PRK/Rizgarî, bir kez daha Kürdistan'daki ve İzmir Buca vd. cezaevlerinde yaşanan vahşete karşı bütün uluslararası kurum ve kuruluşları harekete geçmeye, Buca cezaevinde tutsakların imhasını he-dSömürgeci TC devletinin tutsaklara yönelik saydırıları sürüyor. Kürdistan Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Mücadelesi karşısında derin bir ekonomik ve siyasi kriz içine düşen sömürgeci devlet, bütün hincini Kürdistan'da ve metropollerde sivil-savunmasız kitlelerden ve zindanlardaki devrimci tutsaklardan alıyor. Ülkemiz Kürdistan, kan ve veefleyen devlet terörünü barajlamak için, kurum ve kuruluşlardan oluşacak heyetleri Buca cezaevini ziyarete çağırıyor.

Ayrıca, bütün Avrupa kamuoyunu ve bu kamuoyunu temsil iddiasındaki Avrupa Parlamentosunu, bugünlerde onay görmesi halinde Gümrük Birgilli üyesi sıfatı ile Avrupalı sayılacak olan TC devletinin sömürgeci, soykırımcı, katliamcı, eli kanlı çağdışı bir mekanizma olan niteliğini teşhire ve tecrite çağırıyor.

23 Eylül 1995

**PRK/Rizgarî
PARTİYA RIZGARİYA KURDISTAN
GENEL SEKRETERLİK BASIN
BÜROSU**

Devlet, Buca Cezaevindeki katliamını sürdürürken, dışarıda çocuklarının cesetlerini bekleyen aileler üzerine saldırmayı da ihmal etmedi.

Buca katliamını protesto etmek amacıyla Demokrasi Platformu tarafından bir basın açıklaması yapıldı. Metnin okunmasından sonra cenazeleri almak üzere Adli morga gidileceği duyurulurken çevik kuvvet kitleye saldırdı. Saldırı sırasında aralarında Demokratik Kitle Örgütleri temsilcileri, Avukatlar ve tutsak yakınlarının bulunduğu 53 kişi gözaltına alınırken, onarcasıda ağır yaralandı.

Buca katliamıyla ilgili inceleme yapmak üzere İHD İstanbul Şubesi tarafından oluşturulan heyet içinde yer alan İstanbul Barosu kayıtlı ve İHD üyesi Av.İrfan Güler çok sayıda polisin arasında öldürüncesine dövülen tutsak yakını bir bayanı kurtarmaya çalışırken polislerin hışmına uğradı. Vücudunun muhtelif yerlerinden ve kafasından ciddi yaralar alan Güler'in sol omuzuyla sol serçe parmağı kırıldı.

Saldırı sonrasında tümü gözaltına alınan 53 kişi, kan-revan içinde bir gün karakolda bekletildikten sonra savcılığı çıkarıldı. Savcılığın aralarında Av.İrfan Güler'inde bulunduğu toplam 4 kişi hakkında tutuklama iste-mine mahkeme uymayarak serbest bıraktı. Duruşma ileri bir tarihe ertelendi.

Bu saldırılarla yetinmeyen gözü dönmüş devlet, bu kez gözaltına alınan yakınlarını dışarıda bekleyen ailelere saldırdı, 3'ü ağır olmak üzere onlarca insanı yaraladı.

Stërka Rizgarî/İzmir

TELGRAFLI PROTESTO

Buca Cezaevine yönelik sömürgecilerin koluk güçleri tarafından yapılan katliamı protesto etme amacıyla 23 Eylül günü yaklaşık 150 kişilik bir grup, Taksim PTT'si önünde toplanarak Başbakan Tansu Çiller'e protesto telgrafı gönderdi.

Telgraf eyleminden önce İHD İstanbul Şube Başkanı **Av.Ercan Kanar** ile ÇHD Başkanı **Av.Levent Tüzel** katliamla ilgili birer açıklama yaptılar. Açıklamada, Buca cezaevinde devlet terörü yaşandığı, sorumluların mutlaka yargı önüne çıkarılması gerektiği vurgulandı.

Ayrıca E.Kanar yaptığı yazılı açıklamada, "yaralıların tedavisine özen gösterilmeli, İHD, Baro ve ÇHD'nin cezaevinde araştırma yapması kabul edilmelidir. Katliamdan il Jandarma Komutanlığı, Savcılık, İçişleri Bakanlığı ve seyirci kalan Adalet Bakanlığı sorumludur. Jandarmalar verilen emirle, tutuklu ve hükümlülere cihad mantığıyla, savaş naralarıyla saldırtılmıştır" dedi.

İHD İstanbul Şubesi Cezaevi Komisyonu tarafından düzenlenen telgraf eyleminde

uzun kuyruklar oluştu. Polisin müdahalede bulunmadığı eylemde, katılımcılar sesizce dağıldılar.Öte yandan, Taksim Meydanında buluşan ve **Stërka Rizgarî Dergisi** okurlarında içinde bulunduğu yaklaşık 100 kişilik bir grup, "**Buca'nın hesabını soracağız, 'Cezaevlerindeki baskılara son', 'Buca şehitleri ölümsüzdür', 'Ümraniye tabutlukları kapatılsın'**" yazılı dövizlerle, alkış ve zilgıt eşliğinde İstiklal Caddesinden yürüyerek, her cumartesi günü saat 12.00'de Galatasaray Lisesi önünde kayıplara yönelik yapılan oturma eylemine katıldılar.

Yapı Sanat Evi, Demokratik Mücadele Platformu, DETAK, Haklar ve Özgürlükler Platformu imzalı Basın Açıklaması okunarak katliam protesto edildi.

Stërka Rizgarî/İstanbul

SULTANAHMET'TE SALDIRI

Buca'daki katliamla ilgili basını ve kamuoyunu bilgilendirmek, kitleleri duyarlı kılma amacıyla 25 Eylül günü 50 kişilik gruptan oluşan Haklar ve Özgürlükler Platformu, Demokratik Mücadele Platformu, Detak, Yapı Sanat Evi çalışanları bir açıklama yaparak, "Bugün, onbinlerin tutsak alınmasına ve her türlü baskıya rağmen cezaevlerinin birer direniş kalesi olmasını hazmedemeyen devlet bu tehlikeden kurtulmak için neye mal olursa olsun katliamlarla, tecrit politikasını hayata geçirmeye çalışıyor. Ümraniye tabutlukları ve Buca cezaevinde yapılan katliam gelecekteki katliamların başlangıcıdır. Buna izin vermeyeceğiz" dediler. Daha sonra "Devrim şehitleri ölümsüzdür, Buca'nın hesabı sorulaca" sloganları atılarak alkışlı protesto yapıldı. Kitle eylemini bitirdikten sonra dağılmaya başladığı sırada polis kitleye saldırıp 30 kişiyi gözaltına aldı. 28 Eylül günü mahkemeye çıkarılan 30 kişiden Meral Çavundur, emine Baş, Asiye Baş, Münevver İltimur ve Goncagül Telek'in tutuklanarak Sağmalcılar Cezaevine gönderildikleri öğrenildi.

TUTUKLU YAKINLARINA SALDIRI

6.10.1995 günü Bayrampaşa cezaevi önünde, Buca cezaevinde yaşanan katliamı

protesto etmek için tutsak yakınları basın açıklaması yaptılar.

Yapılan açıklamada, Buca cezaevinde tutsaklara yapılan baskılar protesto edildi. tutsak yakınları ayrıca, diğer cezaevlerinin durumlarının iyileştirilmesi için açlık grevi yapan tutsakları desteklediklerini belirtip, cezaevi idarelerini uygulamalardan ötürü kınadılar. Açıklama sonucunda polis 4 kişiyi gözaltına aldı

Stërka Rizgarî/İstanbul.

KATLIAM LANETLENDİ

Esenyurt Pazar sokak'ta 24 Eylül günü yaklaşık 100 kişilik bir grup tarafından gösteri yapılarak Buca katliamı protesto edildi."Bucada düşümler burada yaşıyor", "Kahrolsun tekeli terör devleti", "Buca katliamının hesabını soracağız" dövizleri taşınan eylemde, "Siyasi tutsaklar yalnız değildir", "Devlet terörüne son", sloganları atıldı.

Öte yandan, Demokratik kitle örgütlerinin yaptıkları ortak açıklamada, her geçen gün artan zam, işsizlik, özelleştirme, yargısız infaz ve gözaltında kayıp olaylarının arttığına dikkat çekilerek Buca cezaevinde tutuklulara yapılan saldırı katliam olarak değerlendirilerek lanetlendi.

Stërka Rizgarî/İstanbul

TÜRKÜLERLE PROTESTO

Buca cezaevin'de yaşanan katliam, Taksim Meydanında Kültür Sanat Merkezleri temsilcilerinden oluşan yaklaşık 50 kişilik bir grup tarafından türkülerle protesto edildi.

Kültür merkezlerinin yaptıkları ortak açıklamada, en insani taleplerin bile isyan sayıldığı ve katliamların meşrulaştırmaya çalışıldığı belirtildi.

Öte yandan Buca katliamına ilişkin başta **Stërka Rizgarî Dergisi** ve **KOMAL** Yayınevi olmak üzere çeşitli kurum-kuruluş ve Demokratik kitle Örgütleri tarafından yapılan açıklamalarla katliam şiddetle protesto edildi.

Stërka Rizgarî/İstanbul

Di Dilê Gelê Kurd de Xençera Bixwîn LOZAN

Welatê me Kurdistan di dîrokê de cara ewil bi peymanê Kasrî şîrîn, di navbeyna împaratoriya Osmanî û împaratoriya Sefawî' de hatibû parvekirin. Serdestiya ev herdu împaratoriye bi zordestî heta destpêka sedsala 20'an domkir. Di pêvajoya paşveçûna dewleta Osmanî de, hêzên emperyalist ji beşdarî parvekirina axên di bin serdestiya Osmanîyan de bûn. Wekî te zanîn, Kurdistan bi cevkanîyên xwe yê dewlemend ên bînerd û sererd ji mêj vê dilçûna (Îşteha) dakirkerê dikişand ser xwe û her tim di armanca hêzên dakirker de bûye. Li dû şerê yekemîn a parvekirina emperyalist, li ser kavilên dewleta Osmanî Komara Tirkîyê ava bû, Di pevajoya avakirina Komara Tirkîyê de, tevgera kemalist, ji hêlekî de bi derewên wek: "Kurd û Tirk biran e.. Ev herdu gel bi girekên şîdandî bi hev hatine girêdan û tu hêz wê nikaribe wan ji hev biqetîne" ve serok, eşîr û rewşenbîrên Kurdan dixapand; li dijî gelê Ermenî û di şerê Tirk û Yewnan de wan li gor berjewendiyên xwe, bi kêrî xwe di xebidant. Ji hêla din ve jî, bi rûyê xwe yê nijadperest û xwinmij, xwuna gele Kurd wek çirik diherikand. Li Koçgîriyê gelê Kurd nîrê bîndestiyê nepijirandibû; ji bo rizgarîya netewî li ber xwe dida. Celadê gelê Ermenî Nurettin paşa gotibû: "Me karê Zo'yan (Ermenî)qedand, emê yê lo'yan (Kurd) jî kokê de biqedînin." Nurettin Paşa vê sozê xwê anî cî û destên xwe yê qirêj bi xwîna gelê Kurd şuşt.

Li du tekçûna Koçgîriyê û şerê Tirk û Yewnan de, Kurdistan carek din jî hat talankirin. Li gel dewletên emperyalist ên ku di şerê yekemîn a parvekirina emperyalist de biserketibûn, Komara Tirk a nû jî beşdarê talankirina Kurdistanê bû. Kurdistan cara duyemîn dihat parvekirin. Lê belê îcar parvanne dudu bûn, çar bûn.

Dewletên emperyalist û hikumeta Enqerê wek gurên hov û birçî Kurdistanê dan ser masê û ji bo parvekirina wî di mijdara 1922'an de Li lozanê dest bi gengeşiyên kirin. Helbet sedema civîna Lozanê ne tenê pîrsgirêka Kurdistanê bû. Lê belê mirov dikare bê şik bêteje ku, di bîngeha gengeşiyên Lozanê de parvekirina Kurdistanê hebû. Bi taybetî jî herema Musûlê. Ji ber ku Musûl bi cevkanîyên xwe yê neftê gelek dewlemend bû, nûnerên hikumeta Enqerê dixwestin ku Musûl jî tevê tixûbên Tirkîyê be. Ji bo di vê armanca xwe de biserkevin, çî ji destê wan hat texsîr nekirin. Carek din jî dest bi derewên "biratiya Kurd û Tirkan" kirin. Wek me li jor jî behs kiribû; Têvgera Kemalist çawa di pêvajoya şerê Tirk û Yewnan de bi durîtî û bi derewan alîkarî û piştgirîya serok û eşîrên Kurdan bidestxistibûn dîsa bi serketin. Serokê heyeta Tirk İnönü di danezana ku pêşkeşî gengeşiyê kiribû de wisa digot: "Hikemeta Meclîsa Mezin a Tirkîyê bi qasî ku a Tirkan e, ew qas jî ya Kurdan e. Lewra nûnerên gelê Kurd ên rastîn û meşrû beşdarî meclîsa netewî bûne. Gelê Kurd û nûnerên wî yê meşrû tucar jî birayên xwe yê Musûlî neqetin û cihêbûna wan jî napêjirînin." Di pêvajoya gengeşiyên Lozanê de, Îxaneta rûreş carek din jî derket şanogeha dîrokê. Serok, eşîr û rewşenbîrên ku ji bo berjewendiyên xwe ji gelê xwe re îxanet kiribûn û xwe firotibûn, bi şal û şepik çûn meclîsa

Enqerê û îxanetên xwe bi van gotinan diyar kirin: "Nûnerên Tirk li Lozanê me kurdan jî temsîl dikin, daxwaza me ya cihêbûnê tune ye, Em bi daxwaza xwe bi Tirkan re jîyanê tercih dikin." Tenê bi vî jî neman, bi armanca piştgirîya heyeta Tirk re telgraf şandin Lozanê,

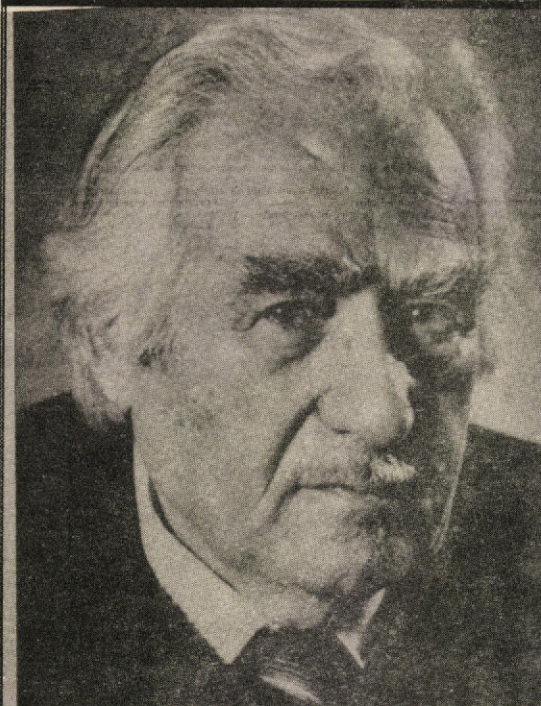
Peymana Lozanê di 24'e Tirmeha 1923'an de hat imzekirin. Heyeta Tirk, di armanca xwe ya bîndestxistina Musûlê de biserket. Çareserkirina pîrsa Musûlê paş ve xistin. Bi peymanê Lozanê parvekirin û kolonîkirina Kurdistanê di nav platforma netewîde hat tesçîl kirin. Peymana Lozanê, li ezmanê Kurdistanê ewrên reş û tarî pêk anî di dilê gelê Kurd de bû xençerê bi xwîn. Ev 73 sale jî birina vê xençerê xwîn diherike.

Li dû imzekirina peymanê Lozanê, ew gotin û sozên ku li ser biratiya Kurd û Tirkan hatibûn gotin, ji bir çûn. Navên Kurd û Kurdistanê jî rupelên dîrokê ji nexşe û xerîteyan hat reşkirin. Kurd carekî de bûn "Tirkên çiyayî". Axa Kurdistanê gav bi gav bi postalên leşgeran û bi paletên tankan hat dagirkirin. Kurdistan jî bo tevkuştinên gîrsî, ji bo wêrankirina gund û bajarên û ji bo bikaranîna sîyasetê rûxin û labaratûwara ceribandîne.

Belê ji niha 73 sal berê, li Lozanê hestî û mäjîyê Kurdistanê hat perçekirin. Lê edî çî Kurdistan, Kurdistan a berê ye û çî jî gelê Kurd wekî berê ye. Gelê Kurd, îro nîrên koletiyê ji stûyê xwe derxistîye; ji bo bîndestxistina mafên xwe yê netewî û demokratîkî agirê tekoşîna rizgarîya netewî geş dike. ew Ewrên reş û tarî ku bi peymanê Lozanê li ezmanê Kurdistanê pêk hatibû, îro bi bayê tekoşîna rizgarîya netewî pêl bi pêl belav dibe. Îro jî bo perçekirina peymanê Lozanê yekîtiya hêzên welatparêz û şoreşger pêwîst e. Divê hemî hêzên Kurdistanê di nav eniyek yekbûyî de têbikoşin û di hemî qadên tekoşîne de (diplomasi, leşgerî û hwd.) mezringên netewî biafirînin. Divê tucar neyê ji bir kirin ku; sedama koletîya me perçebûna me ye, kilîta rizgarîya me jî yekîtiya me ye...

Divê hemî
hêzên
Kurdistan
ê di nav
eniyek
yekbûyî de
têbikoşin
û di hemî
qadên
tekoşîne
de (diploma-
masî,
leşgerî û
hwd.)
mezringên
netewî
biafirînin.
Divê tucar
neyê ji bir
kirin ku;
sedama
koletîya
me perçebûna
me ye, kilîta
rizgarîya
me jî
yekîtiya
me ye...

N.Barzan

**Helbestvanên rizgarîxwaz, dengbêjê
dostî şerkarê aşitiya dinyayê,
hevkarên milletan:
CIGERXWIN**

Divî demê de derheqê cigerxwîn de û afirandinên wî de gelek gotar û mîqale li kovar û rojnameyan de hatîye nivisandin û çapkirin. Qedir û qîmeta helbestên wî anîne ber çavan. Pêwiste ku li ser cigerxwîn afirandinên wî meriv binivîse lê meriv nikare li ser jîyana wî, kirina wî û afirandinên wî yeko, yeko gîlî bike anjî binivîse.

**Helbestvanên rizgarîxwaz, Dengbêjê
dostî Şerkarê Aşitiya Dinyayê,
Hevkarên Milletan; Cigerxwîn**

Bi kurtberî; di sala 1903'da li merdînê li gundê Hesarê ji dayka xwe bûye. Navê wî danîn Şexmuz. Navê bavê wî Hesen e. Hesen seferserîya sala 1914'an de ji Hesarê mala xwe bar kiriye çûye Amûdê. Piştî şer Amûd di nav sînoren Sûriyê ma û edî nikaribûn wergerin welatê xwe ye berê li wî derê bi çih bûne. Ji 11' de xwûşk û bira tenê sisê mane. Gava bavê wî çuye rehmetê Cigerxwîn hîn qicik buye, û li cem birayê xwu xelil û cem xwûşka xwu Asiya dima. Cigerxwîn piçûktîya xê de dest bi kar kiriye û stemkarîya beg û axan baş naskirîye. Li cem birayê xwe û cem xwûşka xê berxanî, şivantî, gavantî û rençberî kiriye.

Wê deme dibistan li kêr çyan hebûn, Cigerxwîn ji wek gelên hendemên xwu rûyhe dibistanê neditibu. Di zoroktîya xwe de çend salan çûye ber melan xwendîye lê ji belangazîyê nikarîye bixwîne. Di 18'de salîya xwe de serê xwe hiltîne û berê xwe dide deşta Dîyarbekirê diçe cem mela û şexa dest xwendina olê (dîmî) dike. Ev xwendina 15 sala 8 salî de diqedîne. Bo pêvebirina xwendina xwe feqhithiyê her perçên Kurdistanê digere, belangazîya gelê xwe, derd û êşa gelê Kurd bi çavên xwe dibîne. Dema xwendina medresêda derheqa çand û edebîyeta Kurdî gelek tişt hîndibe, nivhiskarên meyên kilasik nasdike û van salan de ji dest bi nivisandina helbestan dike. Sala 1928 an de Cigerxwîn dibe seyda û divî salê de jin tîne. Dema melatî dike, bi mesala Kurdî hişyar dibe. Welatparêziya xwe nişan dide, dijî zêrandina şex û axan derdikeve û piştgirtîya

gundîyên feqîr dike bi camêrî dijî van kesan derdikeve, dijî bir û bawerîyên kevn û pûç derket, ji bona vî yekî pir neçû ev kesên zordest bana vê yekî jê aciz bûn. Lê beg û axayên Kurdperwer piştgirtîya Cigerxwîn dikin. Piştî Cigerxwîn dest bi melatîyê berdide. Di sala 1925' a serhildana şex seîd de dest bi xebatê welatparêzî dike. Piştî tekçûna serhildana şex seîd gelek birewer û welatparêzên Kurd derbasî Sûriyê bûn û di sala 1927'an de bi navê XOYBÛN komaleyek avakirin. Cigerxwîn jî tevî vê komalê bû û di kovara Hawarde bi navê Cigerxwîn helbest nivisand, ev helbest dijî Zulm û zêrandinê bûn û bi kela welatparêzî tîjî bûn. Cigerxwîn û hevalên xwe li Amûdê sala 1937'ande komela "Nadiya Ciwanên Kurd" saz dikin. Lê pir naçe qolonyalistên fransayê vê Nadiye digrin. Sala 1946'an de navê Xoybûn ê dugehîrînî û dikin "Civata azadî û Yekîtiya Kurdistan" Cigerxwîn ji vê civatê diqete sala 1949'an de Cigerxwîn dibe hevalê Komînîstan, vê gavê girtin û lêdan jî bi serê wî tê barandin. Heta sala 1957 an bi xurtî bi komînîstan re xebitîye û seroktîya komîta aşitî li Cizîrî kiriye. Piştê ku hevkarîya Cigerxwîn û komînîstan diqete, ew bi hevalên xwe va rexistinên azadî saz dike. Sala 1958 an de bi partiya Demokrata Kurdistan'a Sûriyê ve dibin yek û Cigerxwîn ji vîya şunda hata dawîya jîyana xwe endema komîta merkezi a Demokratê Kurdên Pêşverû li Sûriyê bû. Di sala 1961 an de Şorişa Kurdistanê Başur dest pê kir. Partî Cigerxwîn dişine Kurdistanê Başur ji bo elimandina kadrên partiyê kar û xebat kir. û li Akademiya Kurdiya Bexdayê de ûnîversetê de dersê Kurdî bi zaravayên kurmançî dide xortên Kurd. û bi helbestên xwu piştgirtîya şorişê kir. Piştê kû sala 1962 an de navbera Kurdan û hukumetê xirab dibe Partiya demokrat xwe dikişîne serê çîya Cigerxwîn jî vedigere Sûriyê, piştî sala 1970an de demekî rehet, demekî bê girtin û bê eza derbas dike. Gelek caran tê girtin, hîn caran revî gundan xwe veşart sala 1973 an de ji ber sitemkarîya Sûrhiyê diçe Lubnanê bajara Bêrûtê û xwe ji girtinê xilas dike Heta sala 1975 an li wir dimine. Sala 1979 an de ji bo nivisandin, weşandina

afirandinên xwe derbasî Swêdî bajara stockholmê ciwar bû. kar û xebatên xwe li der welat ajot. Emrê wî gîhabû 80 ê.lê hîn roja rizgarîyê xuya nedikir vê yekê dilê wî dêşand. Cîgerxwîn di 22 yê çiriya pêşîn de li stockholmê ji ber nexweşîya dil emrê xwe tamam kir û çû heqîya xwe. Mirina wî di nav Kurdistanê de dengêkî mezin derxist. ji ber ku piraniya emrê xwe di nav wande derbas kiribû. Dema cendegê wî 2'yê çiriya paşîn de bi teyarê hat şamê li ser rê xelk bi hezaran kom bû li Kurdistanê bû mehşer wexta cendegê wî binax kirin li wir 100.000 kes hezir bû. li qamişloyê di baxçeyê mala wîya piçûk da dan erdê. Jiyana wî ya dirêj bi şer û Helbest hatibû honandin. Şerê wî diji xiraban, neheqan û zordestan bû wî bo rojên delal ji bo rizgarîyê şer kir.

Afirandinên Cîgerxwîn ku heya nûha hatiye çapkirin :

- 1- Dîwana yekan, Şam 1945
- 2- Cîm û Gulperî, Çirok 1947
- 3- Sewra azadî (Dîwana didûyan) 1954
- 4- Reşoyê Darê Çirok 1954
- 5- Gotinê pêşîya 1956
- 6- Awa û destûra zmanê kurdî, Bexda 1961
- 7- Ferhenga Kurdî Cildê pêşîn, Bexda 1962
- 8- Ferhenga Kurdî Cildê duduyan, Bexda 1962
- 9- Kîme Ez (Dîwana sisêyan) Bêrût 1973
- 10- Mîdya û salar, Çirok Bêrût 1973
- 11- Ronak (Dîwana Çaran) Weşana Roja Nû Stocholm 1980
- 12- Zend Avista (Dîwana pêncan) Weşana Roja Nû Stocholm 1981
- 13- Şefaq (Dîwana şeşan) Weşana Roja Nû Stocholm 1982
- 14- Hevî (Dîwana şeşan) Weşana Roja Nû Stocholm 1983
- 15- Tarîxa kurdistan 2 cild Weşana Roja Nû Stocholm 1985 / 1987
- 16- Folklorê Kurdî, Weşana Roja Nû Stocholm 1988

- Tarîxa edebîyata Kurdî
- Cîgerxwîn: Dîwana yekan/ Sewra azadî
- Rojname hefteyî Roj hêjmar 15

B.Zinar

SERXEBÛN

**Kurdino merdino, pîr xweşe serxwebûn,
Ew demen tar û teng ku dîn vane çûn,
Dest bidîn hev hamî, pêş kevin em hemî,
Da biçin bo welak yan mirin yan felat.**

**Roj li me hate der, zû şîyar bin ji xew,
Ev dema ceng û şer paş ketin êdî hew,
Dest bidîn hev hemî, pêş kevin em hemî,
Da biçin welat yan mirin yan felat.**

**Min divê ol û bext, mîn divê pêşveçûn,
Mîn divê taç û text, mîn divê serxwebûn,
Dest bidîn hev hemî, pêş kevin em hemî
Da biçin bo welat yan mirin yan felat.**

KÎ HILGIRÊ VÎ BARÊ MIN

**Qet nerm dikî dilê neyar
Ev hewar û gaziya mîn?
Pişt xuze, barê min giran
Kî hilgire vî barê min?
Her roj û her evar û şev,
Hawar û nalîn tîn ji dev,
Guh nede dengê me tev
Heval û hem cînarê min.
Kurdên nezan û rê nenas,
Jar û reben, birçî û pêxwas,
Petrol dî binda, bê kiras,
Nabîne xweş vî halê min.
Bi dest neyar top û tîfing,
Bî dar dixwazim her me ceng
Hewar dikim, qêrîn û deng,
Şkestîye ev darê min.
Gazî dikim Kurdên xewar,
Rabin ji xew carek şîyar,
Hawir li dijmin bidne dar
Tev gundî û bajarê min.**

TA KENGÊ

(...)
**Ta kenge emê karkerê axa û began bîn,
Ta kengê emê hestîyê bin lingê sega bîn,
Ta kengê zindana bibin, hepsê û girtî,
Dara li ser lingê me xin begçî û şirtî,
Ta kengê bi xwun ev beg û axa me bi xurtî,
Ta kengê emê dey li we kin her we bi sirtî,
Ey karker û çotkar bese, dem hatiye rabûn**

Cîgerxwîn

ALT YAPI ÜST YAPI İLİŞKİLERİ VE SOSYALİST İNŞA

Insanlar, toplumsal varlıklarını sürdürülebilmek için iki tür üretimde bulunurlar. Biri; soyun sürdürülmesi anlamına gelen İnsan Üretimi, diğeri yaşamın devamı anlamına gelen gerekli geçim araçlarının üretimi.

Maddi yaşam nesnelere üretim esnasında, insanlar arasında kendi iradelerinden bağımsız belli ilişkiler oluşur. Ve bu üretim ilişkilerinin tümü toplum temelli olan alt-yapıyı oluşturur.

Ekonomik alt yapı tarafından belirlenen her türlü bilinçsel alan ise üst yapıyı oluşturur. Din, ideoloji, sanat, felsefe, hukuk vb. gibi.

Toplumsal bir varlık olan insanın her türlü bilinçsel, düşünsel eylemi onun maddi yaşam ilişkileri -üretim sürecindeki yeri- tarafından koşullandırılır. Yani, bir işçi işçiliği düşündüğü zaman işçi olmaz, tam tersine işçi olduğu için işçi gibi düşünür. Bunun basit anlatımı şudur: "İnsanlar düşündükleri gibi değil, yaşadıkları gibi düşünürler."

İnsanlığın İkel komünal düzeni çözülüp, sınıflı topluma geçildikten sonra toplumun ekonomik gücünü eline geçiren sınıf, genel olarak toplumun üst yapı kurumlarını da oluşturup ona kendi sınıf damgasını vurur. Amaç, bu ekonomik ilişkileri meşrulaştırıp devamını sağlamaktır. Demek ki, ideoloji, felsefe, siyaset, devlet, hukuk denen üst yapısal düzeylerin tümü ekonomiyi yöneten sınıfın çıkarlarını korumak temelinde oluşmuştur. Bu takım sınıflı tabakalarda hiç bir kurum ve organ bağımsız değildir. Buna karşılık, kapitalist devleti elinde bulunduran burjuvazi, mümkün olduğunca bu gerçeği ört bas etmeye çalışır. Örneğin; Türkiye'de sıkça tanık olduğumuz egemen sınıflar her zaman devletin, hukukun, yargı organlarının bağımsız olduğundan bahsederek emekçi halk yığınlarını aldatmaya çalışırlar. Genel saptamaların ışığında şimdi alt yapıyla, üst yapı ilişkilerini aydınlatıyalım.

Üretim ilişkilerinin toplumun alt yapısını meydana getirdiği, aynı zamanda kendisine bağlı üst yapı kurumlarını her yönüyle biçimlendirdiklerini belirttik. Yalnız, bir alt yapı ilişkilerini ele alırken bunların birbirleri arasındaki ilişkilerini de hesaplamak gerekir. Alt yapıyı her ne kadar bir nesne olarak ele alırsak da daima nesne ilişkisi içinde ele alırsak alt yapıyı belirleyip yönlendirdiği gibi, tarihin ilerlemesinin geriye dönerek alt yapıyı biçimlendirdiği, üretim sürecinde proletarya iktidarı elde etmeye çalışır. Bunu devlet zoruyarak yaparak özel mülkiyet araçlarını toplumsallaştırarak gerçekleştirir. Bu süreçte alt yapı biçimlerinin oluşum tarihinin üretim ilişkileri feodalizmin sonuna kadar kapitalist ekonominin toplumun üretim ilişkilerine ait üst yapı kurumlarının oluşumuna kadar; bugün toplumun ekonomik alt yapı kurumlarının varlığını belirleyen şart ve koşulları oluşturuyor. Proletarya, sosyalist devrimle emekçisizliğine son vererek ideolojisinin, kültürünün

tahribatlarını bünyesinde taşır. Lenin, "geleneklerin yıkıcı gücü hiç bir yerde yoktur" derken, tam da bu eskinin toplumda kökleşmiş değer yargılarından ve alışkanlıklarından söz etmektedir. Kaldı ki, hiç bir toplumda saf bir ekonomik düzende bulunmaz. Herhangi bir üretim ilişkisi egemen durumda bulunmasına karşın, kendinden önceki üretim ilişkileri ile yer yer varlıklarını sürdürürler. Buna ilaveten kapitalist toplum bünyesinde üst yapı içinde sosyalist üst yapıda filiz halinde de olsa yer alır. Velhasıl bir toplumsal yapı içinde geçmişini temsil edenler, bugün ele geçirenler (egemenler) ve yarını temsil edecek olanlar yanyana bulunurlar.

Şimdi de alt yapı - üst yapı ilişkilerini sosyalist inşa düzeyinde ele alalım.

Sosyalist İnşa

Materyalist tarih anlayışına göre, sosyalist devrim hiç bir yerde ve hiç bir zaman bireylerin keyfiyetleri sonucu olarak ortaya çıkmayıp, tam tersine üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki zorunlu uygunluk yasasının bozulmasıyla, diğer bir anlatımla: üretim ilişkilerinin üretici güçler önünde engel oluşturmasıyla kendini gündemleştirir. Sosyalist devrime yol açan temel çelişki tam da budur. Ancak kapitalizmin bağrında taşıdığı bu ölümcül çelişkiye karşılık elinde bulundurduğu iktidarı kendiliğinden bırakmaz. İşte bu noktada proletaryanın örgütlü sınıf mücadelesi zorunlu bir unsur olarak işe karışmak durumunda kalır. Proletaryanın iradi müdahalesi bu zorunlu geçiş sürecini mutlak olarak hızlandırır. İnsanlar toplum yasalarını değiştirmezler. Ama onun bilincinde olursa onu etkileyerek koşulları lehlerine çevirebilirler. Burjuvazinin direnmesinde aslında bu ölüm süresini uzatmaktan başka bir şeye yaramaz. Kapitalizme vurgu yapılırken unutulmaması gereken bir nokta da şudur; kapitalizm dünya ölçeğinde ekonomik bir sistem olduğundan ötürü kendi gelişiminin son sınırlarını tüketinceye dek varlığını sürdürür.

Kapitalizmi yıkıma götüren çelişkinin bizzat ekonomik sistemin niteliğinden kaynaklandığını belirttik. Ancak devrimin güncel olarak kendini dayatması için, devrimci durumun subjektif koşullarında oluşması gerekmektedir. Bir ülkede devrimci durum, genel olarak yönetici gücün ekonomik ve siyasal krizler nedeniyle toplumu eskisi gibi yönetememesi ve yönetenlerinde eskisi gibi yaşamak istemeleri durumunda kendisini ortaya koyar. Demek ki, ezilen sınıfın bu ezilmişliğin bilincinde olması ve değişim isteme zorunlu olmaktadır. 19.yy Avrupa'sında kapitalizm bunalımlarına rağmen Marx ve Engels'in bekledikleri proleter devrimlerin gerçekleşmemesi, tam da devrimci durumun subjektif yanının hazır olmasıyla ilgilidir. Proleter devrimin gelişmiş kapitalist ülkelerde değil, Rusya gibi nispeten geri bir tarım ülkesinde gündeme gelmesi ekonomik yapıyı her şeyi gören anlayışları birebir mahkum etmiştir. Tabi bunu söylerken Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşanın başarıldığını iddia etmiyoruz. Fakat, ortada en azından böyle bir niyet ve bu niyet doğrultusunda atılmış adımlar vardır. Amaca ne kadar varıldığı ve izlenen yöntemlerin doğrulukları elbetteki tartışma konusudur.

Sosyalizmin alt yapıdaki inşası, burjuvazi devrilmeden ve üretim araçları kollektifleşmeden olası değildir. Sosyalist üretim ilişkileri, bizzat proleter iktidarın yönetimi altında gerçekleştirilir. Sosyalizmin gelişkin üretim güçlerine ve araçlarına sahip olması gerektiği de tartışılmazdır. Sosyalist alt yapının inşası devrim sonrasında ait bir olgu olmasına karşın, sosyalist üst yapının oluşumu (çekirdek halinde de olsa) devrim öncesinde oluşmaya başlar. Kaldı ki, bu üst yapı oluşturulmazsa devrimin başarı şansı da yoktur. Kapitalizm koşullarında oluşan sosyalist üst yapıdan kastımız, proletaryanın kendi örgütlerini (parti, sendika vb.) fikir, sanat, ideoloji gibi bilinçsel etkinlik düzeylerini oluşturmasıdır. Burjuva diktatörlüğü koşullarında proletaryanın üst yapısal etkinliğinden söz ederken bunun toplum ve özellikle devlet içindeki gücünü abartmamak lazım. Ancak çok özel koşullar altında proletarya burjuvazi ile birebir gücünü çarpıştırabilir. Bu özellikle ikili iktidar koşullarında geçerli olur. Yoksa normal şartlarda proletaryanın kendi kültürünü, ideolojisini burjuvazi gibi topluma genişçe yaymak ve yerleştirmek şansı yoktur. Genel olarak bir toplumun düşüncesini egemen sınıfın düşüncesi olması, o sınıfın ekonomik ve toplumsal yaşam üzerindeki gücünden kaynaklanmaktadır. Burjuvazi elindeki devlet vb. araçları kullanarak toplumun düşünsel yaşamını belirler. Proletaryanın ve bir bütün halinde emekçilerin mevcut ekonomik sistem içinde emeklerine yabancılaşmaları bir gerçektir. Üretim sürecindeki bu emek yabancılaşması, burjuvazinin ideolojik tasallutuyla birleşince proletarya sınıf olarakta kendine yabancılaşır. Peki proletarya, burjuvazinin bütün bu şartları ve yönlendirmelerine karşı nasıl direnebilir ve kendisini ulusun egemen sınıfı olarak örgütleyebilir? Cevap tektir; Sınıf partisi kurarak. Sınıf öncü

örgütünü oluşturmaksızın ve toplumun ezilen emekçi kesimlerini kendine yedeklemeksizin iktidar mücadelesinden başarıyla çıkamaz. **Maddi bir gücü devirebilmek, ancak karşı maddi güçle mümkündür.** Proletaryanın burjuvaziye karşı sürdürdüğü sınıf mücadelesi bütün cephelerde dışa doğru yürütülen bir savaş niteliği taşır. Ekonomik cephede, siyasal cephede, ideolojik cephede koordineli bir mücadele yürütülmezse hareket güdükleşir. **1917 Ekim Devrimi** sonrası Sovyetlerde yaşananlar bu çarpıklığa bir örnektir. Sovyetlerde alt yapıyla, üst yapının uygunsuz gelişimi söz konusudur. Üretici güçleri bilimsel teknik yönden geliştirmede pek başarılı olunamamasına karşın -ki bu alanda daha çok iradi zorlama öne çıkarılmıştır- asil iradi davranılması gereken yerde de ruhsuz davranılmıştır. Sosyalizmi, salt ekonomik bir kalkınma olarak ele alan görüş kaba bir ekonomizme düşmüş, üst yapıya ise gereken önemi vermemiştir. Tabii sonuçta ne sosyalist ekonominin zaferi sağlanabilmiş ve ne de sosyalist insan tipi yaratılabilmiştir. Oysa ki, devrim kendi doğal mecrasını izleseydi, yalnız ekonomik refah içinde bir toplum değil ama aynı zamanda düşünsel, ideolojik, ahlaki bütün yönleriyle değişip dönüşmüş, aynı zamanda özgürleşmiş bir toplum yaratılmış olurdu. Ama bırakılan sosyalist insanı, birçok yönüyle demokrat bile olamayan insan tipi ortaya çıkmıştır. Sıradan burjuva demokratik sorunların (ulusal sorun vb.) dahil halledilmemiş olması, sosyalizm adına büyük bir utanç olmuştur.

Demek ki, proleter devrim burjuvaziyi iktidardan atıp, onu mülksüzleştirmeyle henüz işi bitirmiş olmuyor. Tam tersine, devrimin asıl zorluğu ondan sonra başlıyor. **Bir şeyi yapmak, onu yıkmaktan her zaman daha zordur.** Sosyalist inşa, toplumun alt yapı ve üst yapı ilişkilerini yeni bir temelde oluşturmak demektir. Ortadan kaldırdığımız şeyle ilişkilerin yerini mutlaka doldurmak zorundasınız. Eğer devrim, önceden bazı ilişki ve kurumlarını geliştirmişse eski ilişkileri kolay kolay ortadan kaldıramaz. Eğer, birden bire bunlara yönelirse kocaman bir boşluğa düşer.

Nesnel koşulları hiçe sayan ya da yanlış hesaplayan bir proletarya iktidarı, sırf iradi müdahale ile işe girişirse sosyalizm, sektelizme düşerek süreç içinde kendi kendini yiyen bir yapıya dönüşür. Yaşamı teoriye ve özel niyetlere uydurmaya çalışmak sonuçta hep sahibinin başını yemiştir. Sosyalizmin bir yaşam biçimi olarak görülüp, bu yaşamın maddi ve manevi ilişkilerini oluşturmak, geliştirmek yerine, daha çok iradeci ve buyrukçu dayatmalarla toplumu yönlendirmeye çalışmak, sonuçta reel sosyalizmi unreal sosyalizme çıkarır.

Geleneklerin yıkıcı gücünü küçümseyen ve bu anlamda proletarya iktidarı koşullarında bile daha ucuza bir süre burjuva düşüncelerinin gelenek ve değerlerinin toplum içinde etkili olacağını unutup, buna karşın muazzam bir üst yapı devrimi önüne koymayan proleter bir iktidar, sağlam temellere oturmuş sosyalist bir dönüşüm gerçekleştiremez. Burjuvaziyi nasılsa mülksüzleştirip, iktidarsızlaştırdım deyip onun üst yapıdaki gücünü küçümsersen sonuçta kaybedersin. Hayır, **sosyalist inşa da üst yapının kurulması en az alt yapının kurulması kadar önemlidir.** Eğer bir işçiye sınıf bilinci, sosyalist bilinç vermemişseniz, o işçi devrimin kolektif işletmelerinde istediğiniz kadar çalışsın, o işçi sırf o işletmede çalışıyor diye sosyalist olmaz. Demek ki, **sosyalistler alt yapıyla üst yapıyı birbirini geliştiren ve tamamlayan bir tarzda ele alıp örnek zorundadırlar. Birinden birini ihmal etmek sonuçta tüm toplum yaşamının sancılı ve çarpık gelişmesine neden olur.**

S. Zınar

GÜN OLUR ÇOCUKLAR DA DÖNER SÜRGÜNDEN

**Onlar ki, bir boyacı hüznü
Bir boyacı aşkıdır...**

Bursalıların kirliliğe ayakkabılarından geçer ekmek paraları... Çoğu sekiz dokuzundadır. Hepsisi okul çağı ama, okulla hiçbir tanışıklıkları yoktur. Ya, simitçidirler okul kapılarında ya da dalgın birer seyirci. Ve bu okullar zaten bir başka yüzüdür sürgünün. Bir başka gurbeti...

Bedenleri boyuncadır sandıkları. soğukta kara lastiklerine, üşümüş burunlarına henüz bir ad koymamışlardır. Ama soracaklar bir gün "neden biz ve neden çocuklar"? Yoksulluktan, işsizlikten, erken ölümlerden kaçıp ucuz işgücü olmaya gelmişler babaları. Onlarsa çaresiz, destekçi olacaklar...

Bursa'nın girişinde Yavuz Selim denen Kürt mahallesinden sabah erkence düşerler yollara. Üniversite kantinlerinin boyalı elleriyle vazgeçilmezdirler. Bazen, kendilerine yönelen bir tebessümü bir ayakkabı boyasına dönüştürmede ustadırlar. Yaşamın usta bilicisidirler. Sakın yaşlarına bakıp aldanmayın. Hesabı kitabı iyi bilirler. Bir kaç fırça, bir iki tükürükle bitiriverirler bazen işi. Olurda bir Kürt öğrenci yüzlerindeki sürgün hüznünü farkedip Kürtçe konuşursa onlarla gülüverir gözlerinin içi. Belki bir indirim düşünür bilirler. Çoğunca kendi aralarında Kürtçe konuşurlar, Kürtçe türküleri avazlarıncı söylerler...

Bazen unutup boya sandıklarını, bir yerlerde oyuna dalarlar. Yırtık pantolonlarına inat sendir kakhahaları...

En çok geldikleri şehri ya da köyü özlerler. İlk gülüp ağladıkları bu yerlerde sahiden çocuklar. Ufacık elleri, çamurlara batmış evlerinin duvarlarına harç da taşımışlardır, bir

zamanlar mutlaka. Şimdi o topraktan evcikleri yağmurlarıyla sarsılmıştır büyük olasılıkla. Ya da kimbilir, belki şimdi yanmakta olan bir köyde alevler arasında devrilecektir birazdan...

Onlar muhacerat çocuklarıdır. Çocukluklarını derleyip zulada bir yerlerde saklamışlardır mutlaka. Onlar, savaş vaktinin küçük sürgüleriçirler. Ve elbet abaları, abileri dönmeyecek dağlardan...

**Talanlarda da büyür çocuklar
Yeşile sarıya kırmızıya
kesince bahar
Biter sürgün akşamları
İlk yaz çiçeği gülümser
ılık toprağın
Belki geç olmuştur biraz ya
Yine de bir gün, bir tek gün
Bir Newroz günü
Çocuk olur sürgün**

DİYARBEKİRLİ GÜNDE YEŞİLİN CELLAT TONU

Diyarbakir resmi söylencenin huzurlu kenti (!)Serhıldanların şehri, şimdilerde işgalin, talanın resmini çiziyor. Malzemesi öfke, kan, gözyaşı, tanklar, silahlar ve canalıcı bakışların iğrenç kakhahalarıyla yeşil elbiseliler. Kürdistan, bu rengi kismaya devam ediyor. Ne kadar uğraşsalar da bukalemunlaşamıyorlar. Kent çürütüyor işgalin bu yanını. İslî, yanık et kokularından bir bariyer kuru suların gerisine. Ölüm hem de en kahpesinden ölümler sokulup akşam kuytulduğuna taşınıyor kente.

Abdülsemler çoğalıyor. Bilince dönmeden

yağmalanmış öfkeler ve coşkular, şimdilerde dindiremiyor Kürdistan'ın yaralarını. Fakat yine de **direniyor Kürdistan son takatıyla.**

Kara bıyıklarına, kuşağına karşın bulamıyor kendi resmini aynada biri. Görüntüye hain bir yeşil düşüyor. Korucu kimliğini sıvazlıyor kalın parmaklarıyla.

Gazete satan çocuk sokağın başında cellatları görüyor. Bakışından arta kalan iğrenç tadı yutamıyor ve tükürüyor yere, ablak yüzlerine tükürürcesine. Birazdan hızlı bir koşuşturmacanın başlayacağını kestirerekten daha sıkı kavriyor gaztelerini. Celladın biri bütün ilenciyile izliyor küçük kurbanı. Görmüyor çocuğun öfkesini, farkedemiyor çatılmış ince kaşlarını. Farketse çekilecek belki gerisin geri. Fakat hayır sokuluyor kurbanına cellat. Ve akşam alacası Mardin Kapıda canveriyor bir Kürt körpesi...

S. Binevs

Çözumsuzlük Batağındaki Sömürgeci Militarizmin Alternatif Politika Arayışlarına Bir Deneme

TOBB RAPORU

Türkiye'nin en büyük sermaye örgütlerinden biri olan TOBB'un, Prof.Dr.Doğu Ergil'e hazırlattığı "Doğu Raporu" nihayet açıklandı.

Beklendiği gibi rapor geniş yankı uyandırdı. Ama çok ilginç tezler ve mucizevi çözümler ürettiği için değil. Herşeyden önce bu rapor halen yürütülmekte olan militarist şiddet politikalarının tıkandığı, sorunu daha da çözümsüzleştirdiğinin resmen kabulü anlamına geliyordu. Onun için savaş bloku ve bu politikanın rantiyerlerinden büyük bir suçlama kampanyasına hedef oldu.

Fakat raporu önemli kılan sadece "militarist

Raporun ortaya koyduğu temel çelişki: Militarist-bürokrasinin akıl-dışılığıyla, burjuva akılcılığının çelişmesidir. Kürdistan sorununun bir "terör ve iç güvenlik sorunu" olarak algılayıp onu şiddetle bastırma anlayışı yerine, onu bir "Toplumsal anlaşmazlık" görerek, makul istekleri sistem içine çekmek, sistemin kabul edemeyeceği talepleri ise kitle desteğinden alabildiğince yatıtılarak, radikal örgütlenmelerin dışlanmasına çalışmak raporun temel düşüncesidir.

politikaların çözümsüzlüğünü vurgulaması"da değildi. Çünkü bu görüşü ta başından beri pek çok bilim adamı, politikacı ve siyasal grup dile getiriyor zaten. Ama bu kez, aynı görüş sermayenin TÜSIAD'dan sonra en etkin ama ondan daha yaygın ve geniş bir tabana oturan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden gelmiş olması, sermayenin artık savaşın ekonomik ve sosyal faturasını daha fazla ödemek istemediğinin de bir göstergesi sayılabilir. Yalnız bu da değil, her ne kadar TOBB, rapordaki tüm görüşlerin kendisini bağlamadığını ama "tartışılması gerektiğini"

daha başından söylese de, TOBB Başkanı ve raporun hamisi Yalın Erez'in "koalisyonun gayri resmi mimarlarından biri" olması ve Bayan Çiller'e "yakınlığı" bu arayışların bir hükümet politikası olarak algılanmasına yetti.

Dolayısıyla rapor, devletin halen militarist şiddet üzerine oturan üst politikasının "değiştirilmesi" gerektiğini savunanlarla, devlet terörünü tek seçenek olarak savunanların safllaştığı bir politik metin olarak gündeme oturdu.

Bu nedenle de raporun bilimselliği ve önerdiği çıkış yolları üzerinde pek az tartışma yürütülebildi. Daha doğrusu diğer gürültü, beriki tartışmaları bastırdı. Haklı da sayılabilir. Çünkü mevcut politikaların tıkandığının kabulü aslında "yenilgi"nin de kabulüdür. Sorunun şiddet dışında demokratik siyasal zeminlerde çözülmeye çalışılması, aynı zamanda bir iç iktidar mücadelesinin de sonu/ taraflardan birinin kaybetmesi de demektir. Bu nedenle TOBB raporunun, temsil ettiği siyasal değer ve harekete geçirdiği mekanizma, içeriginden çok daha fazla bir etkiye sahip oldu.

Nasıl olmasın ki, başta Geneikurmay olmak üzere, özel savaş yanlısı bütün çevreler değişiklik ihtiyacının tartışılmasının bile "teröristleri teşvik edeceği"ni düşkünmekte ve sömürgeci savaş politikalarında mutlak bir "siyasi kararlılık" gösterilmesinden yana. Çünkü politika değişikliğini kabul etmek demek, "bunca ölüm, yıkım ve gözyaşının"da sorumluluğunu kabul etmek anlamına gelecek.

Aslında "Güneydoğu Sorunu: Teşhisler ve Tesbitler" başlıklı raporun ortaya koyduğu temel çelişki: Militarist-bürokrasinin akıl-dışılığıyla, burjuva akılcılığının çelişmesidir. Kürdistan sorununun bir "terör ve iç güvenlik sorunu" olarak algılayıp onu şiddetle bastırma anlayışı yerine, onu "Toplumsal anlaşmazlık" görerek, makul istekleri sistem içine çekmek, sistemin kabul edemeyeceği talepleri ise kitle desteğinden olabildiğince yatıtılarak, radikal örgütlenmelerin dışlanmasına çalışmak raporun temel düşüncesidir.

Fakat rapor bu "tehdit algılaması" ve "yöntem değişikliği" üzerinde, mevcut politikalarından ayrılmayı, arayışı ifade etse bile birinci sı; mevcut sistem, statüko ve devletin meşruluğunu, ikincisi; toplumsal muhalefet örgütlerini gayri-meşru, bu talepleri ise "tehdit" olarak algılamasıyla aynı SİSTEME ve ÇIKAR İLİŞKİSİNE dayanmaktadır.

Devletli ve Devlet Terörizmini Kutsamak

Raporun verilerini ve önerdiği "alternatif politikaları" tartışmak zorunludur. Çünkü sömürgeci burjuvazinin ihtiyaç duyduğu yönelimlerin, çatışma ve uzlaşma alanlarının yeniden tanımlanması bakımından özel bir önemi var. Kuşkusuz biz "tarafsız gözlemci" falan değiliz, tarafız. Raporu hazırlayanlarda, hazırlatanlar da taraf. Her ne kadar bize "taraf" olmamamızı önerse de kendileri de "taraf" olmaktan çıkmadıkları sürece böyle bir şeyi önermeye hakları yok.

TOBB raporu herşeyden önce mevcut sistemin "daha iyi" ve daha akılcı nasıl korunabileceğini tartışıyor. Biz ise, bu sistemin daha iyi ve "daha akılcı" korunmasından daha fevkalte bir şey göremiyoruz. Çünkü, sistemin bizzat kendisi sömürünün, yoksulluğun, zorbalığın, savaşların ve toplumsal anlaşmazlıkların kaynağıdır. T O B B raporu "devlet"i kutsallandırıyor, sınıflar üstü bir yere koyuyor, meşru, kalıcı ve vazgeçilmez kılıyor. Oysa devlet, tarihin bilinen en organize, en zorba ve acımasız TERÖR ÖRGÜTÜ'dür. Devleti kutsallandırmak, devlet terörizmini meşrulaştırmak bilim adına yapılabilecek en büyük aldatmacadır.

Örneğin raporun 2. bölümünde, "DEVLETİN TARAFSIZLIĞI SORUNU" başlığında, "devlet'in taraf değil, hakem rolü üstlenmesi gerektiğini" belirten Ergil, "... sayılan üç otoriteden sadece devlet görevi ve sorumluluğu icabı halka anlayışla yaklaşabilir. Yaklaşmalıdır da." (s.85) dedikten sonra "Doğu'da görev yapacak memurların özel bir dikkatle seçilmesini, kaliteli, verimli ve halka sevgiyle yaklaşacak gönüllülerden oluşmasını" önermektedir. "Sistemin zaafiyeti büyük ölçüde devlet teşkilatının dayandığı MERKEZİYETÇİ siyasal felsefe ve onun belirlediği niteliklerden kaynaklanmaktadır." diyerek de "Güneydoğu Sorununda" "devletin tarafsızlığı" ilkesine yaslanmaktadır.

Oysa Güneydoğu sorunu, (Kürdistan sorunu, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi), Kürt ve Türk toplumları arasındaki bir sorun değildir. Tersine, Kürt ulusu ile TC DEVLETİ ve onun koruduğu SÖMÜRGEÇİ SİSTEM arasında. Devlet burada "tarafsız" olması bir yana, sorunun kaynağıdır. Ergil'in bilerek veya bilmeyerek kalkıştığı "illüzyon" son derece tehlikelidir. Çünkü devlet politikaları çözümün değil, sorunun bizzat kendi-

sidir. Rapor baştan aşağı, içselleştirdiği "DEVLETÇİ" düşünüş tarzıyla daha başından bu gerçeği reddetmekle işe başlamaktadır.

Rapor, Türk devletinin ve onun uyguladığı politikaları meşru, toplumsal muhalefet örgütlerini ve mücadele araçlarını ise gayri-meşru ilan etmektedir. Sonra da devlet politikalarının "yumuşatılması" ile, muhalefet örgütlerinin "eritilmesi-entegre edilmesi"nin yolları üzerine tezler geliştirmektedir. Bu da, çelişmeyi çözmek değil, egemen tez lehine uzlaştırmak çabasıdır.

Sadece büyük harflerle yazılmış şu satırlar bile TOBB raporunda Doğu Ergil'in devleti nasıl "aktığı", onun işlediği insanlık suçlarını nasıl kutsallaştırdığını göstermeye yetiyor:

"Bütün bu itina (işkenceye karşı tavır:-CE) hiçbir kural tanımayan terörist örgütlerle, varlığını hukuka borçlu olan devletin bakiş açısını sergiliyor.

"İNSAN, BİR TERÖRİST ÖRGÜT İÇİN DAVASINA KURBAN EDİLECEK BİRARAÇTIR. AMA BİR HUKUK DEVLETİ İÇİN İNSAN AMAÇTIR. TERÖRİST ÖRGÜT İNSANLARI YOK EDEREK VAR OLUR. DEVLET İSE İNSANLARCA İNSANLARIN İYİLİĞİ İÇİN KURULMUŞTUR. (abc)" (s.146)

Bu satırları, kuzuları kandırmak için koyun postuna bürünmüş bir kurt değil, bilim adına bir bilim adamı yazıyor!

Siyasal zorbalığın örgütlenmesinden başka bir şey olmayan DEVLET'in, "insanların iyiliği için insanlarca kurulduğu"nu söyleyerek onu aklamaya çalışmak çok basit bir masal yazıcılığından başka birşey değildir.

Ergil'in "TERÖRİST" dediği örgütler de "İNSAN"larca kurulmuştur. Ve yine TERÖRİST denilen örgütler de temsil ettikleri toplumsal sınıfların çıkarları adına hareket ederler. Bir ideolojiye, bir felsefeye ve inanışa dayanırlar. Eğer "iyi niyet" belirleyici ise, bütün toplumsal örgütler temsil ettikleri sınıf ve tabakaların "İYİLİĞİ İÇİN" kurulmuşlardır. Bir örgütün neden "TERÖRİST, diğerinin neden, "TERÖRİST OLMADIĞI"nın objektif ölçütünü koymaya yanaşmayan rapor yazıcıları, resmî devlet ideolojisinin kabulü dışındaki tüm SİLAHLI DİRENİŞ ÖRGÜTLERİNE "TERÖRİST" demektedir.

Siyonist İsrail Devleti için FKÖ "terörist" bir örgüttü. Afrika Ulusal Birliği (ANC) da Güney Afrika'nın ırkçı rejimi için "terörist" bir grup sayılıyordu. Gerici Saddam yönetimi de KDP ve YNK gibi Kürt örgütlerini halen "terörist" sayıyor. Ama süreç içinde görüldü ve kabul edildi ki; Güney Afrika Cumhuriyeti, İsrail Devleti ve Bağdat Rejimi vb.leri TERÖRİST DEVLETLER, onlarla mücadele eden toplumsal kurtuluş örgütleri ise silah kullanan, savaşan ama MEŞRU siyasal yapılardır.

O halde, Güney Kürdistan'da KDP ve YNK, TC'nin de tanıdığı meşru güçlerse ve "terörist" değilse PKK neden "teröristtir"? TC devletini "İNSANLARIN İYİLİĞİ İÇİN İNSANLARCA KURULMUŞ" bir "HUKUK DEVLETİ" nasıl sayabiliyorsunuz ve PKK neden "TERÖRİST BİR ÖRGÜT"ür?

İşte bu konumlanım, raporun ana fikrini ve zihniyetini belirleyen temel bir sorudur. Ondan sonra da "bir terör örgütü olarak PKK nasıl marjinalleştirilebilir" sorusuna cevap aramak üzerine yürümektedir.

Temel Sorun: PKK, Toplumsal Tabanından Nasıl Soyutlanıp Etkisizleştirilir?

Rapor, devleti bu konuda "ikna" etme üslubuyla yazılmış. Dolayısıyla bilimsel olmaktan çok; sermayeye ve devlete Kürdistan sorununda yeni bir resmî ideoloji-resmî politika üretmesi yolunda alternatifler önermekte, birtakım araştırma verilerini de bu alternatifleri desteklemek için argüman olarak kullanmakta.

Sonuç olarak Prf.Dr. Doğu Ergil'in araştırma raporu, TC devletinin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında tıkanmış ve iflas etmiş olan yalana, inkâra dayalı ırkçı-sömürgeci şiddet politikasının gözden geçirilmesi ve günün koşullarına göre yeniden üretilmesinden başka birşey değil.

70 yıllık militarist-Kemalist anlayışın eleştirisi ve başarısızlığının kabulü anlamında bir ilerlemeyi temsil ederken; Kürdistan'ın sömürge koşullarında daha rasyonel nasıl tutulabileceği, sistemin dışına düşen Kürt toplumunun sistem içine tekrar nasıl çekilebileceği gibi temel felsefeye sıkı sıkı sarılmasıyla da "gerici ve şöven" bir karakter taşımakta.

Kuşkusuz PKK'nin "bir terör örgütü" olarak kabul edilmesi ve toplumsal tabanından tecritli anlayışıyla raporu hazırlayanlarla, militarist politikalar arasında belirgin bir ayırım var.

Birinciler. PKK'nin "kitle desteği olduğunu"

Doğu Ergil'in araştırma raporu, TC devletinin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında tıkanmış ve iflas etmiş olan yalana, inkâra dayalı ırkçı-sömürgeci şiddet politikasının gözden geçirilmesi ve günün koşullarına göre yeniden üretilmesinden başka birşey değil.

ve "toplumsal siyasal bir meşruiyet zemini" bulunduğu tezini kesinlikle reddediyorlar. Onlara göre PKK, tamamen dış güçlerin maşası bir avuç teröristten ibaret. Rapor ise, sunduğu verilerle bunun tersini kanıtlıyor veya bilinen bir olguyu kanıtlamayı amaçlıyor.

Fakat, ister toplumsal tabanı ve siyasal meşruiyet zemini olsun, ister olmasın bu örgüte karşı mücadele ve onun "tecrit" edilmesi noktasında her iki taraf da birleşiyorlar.

Neden? İşte bu nokta üzerinde dikkatle durmak gerekir. Çünkü PKK'nin şahsında dışlanmak istenen, mahkûm edilmek ya da yenilmek istenen şey; Kürt Ulusu'nun ulusal kurtuluş mücadelesinde radikalizmi, silahlı mücadeleyi ve bağımsız kurum ve siyasal örgütlenmesidir. Dolayısıyla, bu zıtlığın temsil ettiği siyasal değerler konusunda yanılıya kapılmamak, görüntüye ve demagojilere aldanmamak gerekir.

Zaten raporda yine büyük harflerle şöyle yazılmış;

"...TÜM TERÖRİST ÖRGÜTLER, SİSTEMİN GAYRI-MEŞRU ÇOCUKLARIDIR. ONLARI SİSTEM İÇİNDE ERİTMEK GEREKİR." (s.150)

"Hangi neden ve gerekçeyle olursa"

olsun, ARKASINDA BELİRLİ ÖLÇÜDE SOSYAL DESTEK BULUNAN BİR SİLAHLI GÜCÜN YENİLMESİ DEĞİL (abc).ZAMAN İÇİNDE KAYNAKLARININ KURUTULARAK ETKİSİZLEŞTİRİLMESİ EN AZ ZARARLA UYGULANAN YÖNTEM OLDUĞU KANITLANMIŞTIR." (s.151)

"...gerek İspanya'da, gerekse Kuzey İrlanda'da yapılan, demokrasinin tabanını genişletmek ve radikal grup ve eğilimleri sistem içine alarak "yumuşatmaktır."

"SORUNLU TOPLULUĞUN YASAL BİR TEMSİLCİSİ OLMALIDIR Kİ, KENDİSİNİ RADİKAL BİÇİMLERDE VE RADİKAL ÖRGÜTLER ARACILIĞIYLA SİSTEME VE KAMUOYUNA DUYURMAK ZORUNDA KALMASIN. SİYASET, YASAL YOLLARLA YAPILSIN VE OLAGANLAŞSIN" ?

"DOĞU SORUNUNDA ÇÖZÜM PKK İLE DEĞİL, YÖRE HALKI İLE ANLAŞMAKTAN GEÇMEKTEDİR." (s.25)

"Bu veriler "Doğu Sorunu'nun iyi anlaşılrsa ve sağlıklı yaklaşırsa PKK'sız çözülebileceğini göstermektedir." (s.26) "Akılcı SİYASET BU İNSANLARIN MAKUL TALEPLERİNİ, RADİKAL ÖRGÜTLERE YASLANMADAN KARŞILANMALARINI SAĞLAMAKTIR." (s.39)

Bu belirlemelerden -ki raporda daha ayrıntılı pek çok ifade var - çıkan sonuç şu ki, yapılmak istenen "özel" bir PKK düşmanlığı değil; SİSTEMİN korunmasıdır. PKK, hem DEVLETE, hem de SİSTEME KARŞI bir örgüt olarak gücünden, kitle desteğinden yoksun bırakılmalı.

Bunun için TOBB Raporu; ilk bölümde; -PKK'nin belirli bir kitle desteği olduğunu,

-Kökleri tarihte ve toplumsal dokuda bulunan bir SOSYAL ANLAŞMAZLIK zeminine oturduğunu ve bu anlaşmazlık sürdükçe besleneceğini,

-PKK'nin hangi tür mücadele araçları kullanırsa kullansın, bu toplumsal tabanın taleplerini ifade ettiği ve gündemleştirdiği ölçüde kendisine MEŞRUIYET ALANI bulacağını,

-Kürt sorununda PKK'ya verilen kitle desteğinin ŞARTLI olduğunu ve bu desteğin sistem içine çekilebileceğinin, verileri sunulmaktadır.

İkinci bölümde "Yerel Kanaat Önderleri'nin Görüş ve Önerileri"nde ise;

-Kürt kimliğinin tanınması ve "kültürel alan özerkliği" sağlanması,

-Radikal akımların etkisini azaltacak önlemlerin alınması,

-Devletin bu anlaşmazlıkta "tarafsız" kılınması,

-Koruculuğun varlık ve görev alanının daraltılması,

-Ekonomik ve sosyal "entegrasyon"un gerçekleştirilmesi,

-Köy boşaltmanın, şehirlerde yığılan göç kitlesini radikalleştirmediği,

-Sert güvenlik önlemleri ile, sadece şiddet kullanımından kaçınmak,orduyu kullanmamak,

-PKK (radikalizm) dışı siyaset yollarını "bölge halkına" açmak.. gibi düşünceler tartışılmaktadır.

Üçüncü bölümde ise 'Avrupa'da Etnik Çatışmalar' başlığı altında, İspanya'da Bask sorunu, ETA ile mücadele, İngiltere'de İrlanda sorunu ve IRA ile mücadelede bu ülkelerin uyguladıkları yöntemler ile kazanılan başarılar dile getirilerek,Türkiye'de Kürdistan soru-

nunun da tıpkı Bask ve İrlanda gibi benzer çözümlere kavuşturulabileceği, PKK'nin de IRA ve ETA gibi marjinalleştirilebileceği gösterilmeye çalışılmaktadır.

Çıkan özgün sonuç ise PKK'nin kitlesel tabanından soyutlanabileceği, Kürtlerin "makul taleplerinin" SİSTEM İÇİNE ÇEKİLEREK, LEGALLEŞTİRİLİP, EHLİLEŞTİRİLEBİLECEĞİ, böylece PKK'nin dar, kör şiddet uygulanan ETKİSİZ bir örgüt haline getirileceği öngörüsüdür.

Bununla beraber aynı zamanda örgütün kendisinin de sistem içine çekilebileceği ve söz konusu edilmekle beraber esas olarak bu nokta üzerinde durulmamış olması ilginçtir. Bu da PKK şahsında mahkum edilmek istenen radikalizm olgusu olduğunu ortaya koyar. Çünkü PKK veya bir başkası sistemin içine çekilse bile siyasal radikalizm hep var olacaktır. Önemli olan sistemi bu Raporda bir düşünce olarak PKK'nin TEMSİLİ ÖRGÜT olarak muhatap alınması, veya siyasal radikalizminin törpülenerek bizzat sistem içine çekilmesi gibi -daha önce düşünülen ve uygulanmaya çalışılan- yöntemlerin tartışılmaması ilginçtir.

Bu da aslında "özel" bir PKK düşmanlığı gibi görülmeye değer gerçekte şöyle bir kabüle dayanmaktadır. Siyasal radikalizm, ister PKK olsun isterse başka bir örgüt şahsında mutlaka var olacaktır. Bu sorun sürdüğünce siyasal radikalizm olacaktır ve yokedilemeyecektir. O halde amaç, siyasal radikalizmi mümkün olandığı kadar kitlesel tabanından ve meşruiyet zemininden soyutlamak ise, bu PKK şahsında yapılmalıdır. Çünkü PKK "düzen içine çekilebilse bile" siyasal radikalizm alanı toplumsal bir ihtiyaç olarak durduğu için o boşluk başka yapılar tarafından doldurulabilir.

Bu analitik görüşler PKK'nin yalnız devlet politikaları için değil, sistemin kendisi için de kökten bir tehdit unsuru olarak algılandığını ve bunun yerleşik bir kanaat haline geldiğini göstermektedir. Kimi sosyalist ve ulusal demokrat çevrelerde "PKK'nin sistemle ve devletle uzlaşma zemininde durduğu" yargısıyla, rapor hazırlayıcılarının PKK'yi sistem, rejim ve devlet karşıtı kökten bir tehdit olarak görmeleri arasındaki çelişkiye dikkat çekmek yerinde olur.

Rapor PKK'nin neden "TEMSİLİ BİR ÖRGÜT" olmaması gerektiğine daha açık biçimde şöyle değinmektedir:

"Siyaset biliminde 'temsil sorunu' olarak adlandırılan olgunun çözülememesi durumunda özellikle gençlerin gözünde herşeyi Kürtlük adını yapan PKK, fiilen desteklenirse, yöntemleri kınansa bile, Kürtleri temsil etme cesareti gösteren tek örgüt olarak, içten içe onay görecektir. İnsanlar örgüte VEKALET atfedeceklerdir. Bir terörist örgüt, hiç hak etmediği halde, bazı kişiler nezdinde temsili bir nitelik kazanmışsa ortada bir temsil sorunu var demektir. Temsil sorunu çözülemese, bir süre sonra muhtemelen TEMSİL KRİZİ şeklinde çıkacaktır. Tüm yabancı dostlarımızın bu konulardaki uyarılarında doğruluk payı olsa gerekir." (s.97)

Buradaki red, Kürt ulusunun "kendini kadersinin tayin hakkı" nı kullanarak bağımsız siyasal örgütlenmelerinin reddidir. O halde Kürt ulusu yerine, "alt kültür kümesi" nin, sistem içinde temsilinin, siyasal temsil yerine İKAMESİ çare gibi görülmektedir.

Kürt ulusunun siyasal temsili kendi kaderini tayin hakkından kaçınılabılır mı? Elbetteki

hayır? Rapor, bu konuda "devlet" i ne kadar ikna etmeye çalışsada "imparatorluk refleksleriyle donanmış bu toprakların sonradan gelme hakimi olmanın yarattığı "güvensizlik" duygusunu yenemeyen ve böfünme fobisiyle hareket eden devlet'in" tepkileri daha "sağlıklı"dır. Ama onlar için de söylenebilecek tek şey "korkunun ecele faydası olmadığı"dır.

Raporun Bilimsel Değeri..

Raporun bilimsel değeri üzerine yapılan tartışmalar ise, gerçekten akademik bir nitelik taşımaktan ziyade, Raporun bilimsel değeri olmadığını ispatlamaya çalışarak, yapılan çözümlenme ve önerileri çürütmek amacına

PKK'nin amacı nedir sorusuna Türkiye genelinde bir anket yapsanız, çok yüksek oranda "bağımsız bir Kürt devleti kurmak" cevabı alabilirsiniz. Ama bu demek midir ki, soruya böyle cevap verenler "örgütün militan yandaşlarıdır"? Tersine, resmi propaganda etkisindeki sıradan insanlar bile böyle bir cevap vermeye hazırdır.

yöneliktir.

Raporun bu alanda "tabu" ları yıkan ilk "bilimsel araştırma" olduğu tezi ise, Ergil tarafından ileri sürüldüğünde yıllarını zindanlarda çürüten ve halen onlarca yıllık ceza almış olarak Ankara/Ülucanlar'da yatmakta olan İsmail Beşikçi gerçeği de unutturulmuş, bir anlamda saygısızlık edilmiş oluyordu.

Gerçi Beşikçi, "Doğu Sorunu" nun etnik ve sosyo/ekonomik temelleri üzerine ilk ciddi akademik çalışmaları yapan bilim adamı olarak, salt "bilimsel bilgi üretme" çabası ile hareket ediyordu. Doktora tezi olan lokal "Göçebe Alkan Aşireti" ve daha kapsamlı olan "Doğu Anadolu'nun Düzeni" çalışmaları, Türk Üniversitelerindeki resmi ideolojiye endeksli "tabu" ların ilk ve kararlı biçimde parçalanması için bir başlangıç oldu. Beşikçi'nin daha sonraki süreçleri biliniyor. Sadece bu olgunun kendisi bile Türk Üniversitelerinin sosyal bilimler, siyasal bilimler alanında devlet ideolojisi yaratmak ve onu savunmakla mükellef sayıldıklarını, bilimin buradan uzaklaştırılmış olduğunun bir kanıtıdır.

Beşikçi, çalışmalarını önce Üniversite bünyesinde sonra da bağımsız olarak sürdürmüştür. Hiçbir zaman ne sermaye için ne de devlet için araştırma yapmadığı, fikir üretmediği için bu anlamda elbette TOBB raporuyla aynı anda tartışılıp karşılaştırılması doğru olmaz. Fakat bu alandaki "ilk" bilimsel çalışma ve "tabu" ları yıkmış olmanın onuru, bu yöndeki çabalarını bir "bilim namusu abidesi" olarak günümüze kadar ulaştıran İsmail Beşikçi'ye aittir.

TOBB raporu bir kez daha bu tür "bilimsel-akademik" çalışmalarını neden Üniversitelerden çıkmadığını, Üniversitelerin "ne iş" yaptıklarının sorgulanmasını da gerektiriyor..

Elbette F.Başkaya ve H.Gerger gibi değerli bilim adamlarımızı anmadan geçmemeliyiz. Sonuçta TOBB raporu lehte vealeyhte Kürdistan sorunu için sağlıklı, tutarlı politikalar üretebilmenin, nihayet bilimsel çalışmalar üzerine oturması zorunluluğunu vurgulaması açısından da önem taşımaktadır.

TOBB Raporu Gerçekten de Bilimsel mi, Değil mi?

Herşeyden önce bu metnin, başlı başına akademik kaygılarla yazılmış, bilimsel araştırma metni olmadığını peşinen kabul etmek gerekir. Bu kabul, onun tezlerini ne daha az, ne daha fazla önemli kılmaz. Devletin uzun erimli politikalarına "yol göstericilik" bağlamındaki tezlerin, birtakım araştırma verileriyle desteklenmeye çalışılması, nesnel bilgi ve bulguların bu teziere haklılık kazandırılmak amacıyla kullanılması kabul edilebilir bir şeydir. Bizde, ilk önce bu "bilgi ve bulgu" ların sağlamlığı, öne sürülen tezlere "veri" olması açısından ne derece tutarlı olduğuna bakacağız.

Fakat metin, temel kavramlar düzeyinde ve olgunun kavranması açısından da bilimsel bir kaygı gütmüyor. Geleneksel "red" ve "inkarcı" eğilimini yeni tariflerle sürdürmeye çalışıyor. Bu anlamda da bilimsellik kaygısı da taşıyor.

"Bilimi, ona ihtiyacı olan üretir" tezi doğru ise, Türk devletinin ve sermayenin "bilimsel bilginin soğuk yüzü" ile henüz çıplak biçimde karşı karşıya gelmeye hazır olmadığını söyleyebiliriz. Doğu Ergil, raporunda muhataplarının ancak hazmedebileceği kadar "bilimsel bilgi" kullanarak, ikna etmeye çalışması da bunun bir göstergesi..

Örnekleme Yöntemi ve Deneklerin Seçimi

Rapora yönelik eleştirilerin başında, 1267 kişi ile yapılan anket sonuçlarına itiraz geliyor. Deniyorki, deneklerin seçimi ve örnekleme yöntemi kasıtlıdır ve denekler tüm "Doğu ve Güneydoğu halkının" profilini yansıtmamaktadır.

Bu itiraz genelde "deneklerin seçimi" ve "örnekleme yöntemine" değil, anket sonuçlarında "Federasyon", "iki dillilik", "TC'nin başarısızlığı", "Kimliğe bağlılık" gibi ağırlıklı sonuçlara yapılan hazımsız tepkilerin bir yansımasıdır. Resmi ideolojiyi besleyen sonuçlar çıksaydı, muhtemelen bu kesimlerden "örnekleme yöntemi" ve "deneklerin seçimi" konusunda bir itiraz gelmeyecekti.

Araştırmanın çeşitli örnekleme yöntemleriyle 1267 denek üzerinde gerçekleştirildiği belirtiliyor. Yerleşik nüfus kümesini en iyi temsil ettiği düşünülen Diyarbakir, Batman, Mardin illeri seçilirken, göç kitlesi için ise Adana, Mersin ve Antalya gibi en çok göç alan iller tercih edilmiş.

Eleştirilmesi gereken nokta deneklerin, örnekleme yöntemiyle seçimindeki esas kriterin raporda açıkça belirtilmemiş olması. Çünkü deneklerin seçimindeki esas kriter, bu kitlenin ulusal mücadelenin tabanı olabilecek, ulusal mücadeleye sempati ile bakan insanların oluşturduğunu söyleyebiliriz. Birbakıma örnekler PKK'nin hedef kitlesi ve etki alanı üzerinde, onun ilişki derecesini ve algılanışını ölçmek üzere seçilmişlerdir diyebiliriz.

Zaten amaç da bu ilişkinin irdelenmesidir.

Sadece sorulan sorular bile hedef kitlenin niteliği ile ölçülmek istenen şeyin ne olduğunu kolayca ortaya koymaktadır.

-ÖRGÜTTE BİR YAKININIZ VAR MI ?
-ÖRGÜTTEKİ TANIDIĞIN YAKINLIK
DERECESİ ?

-ÖRGÜTÜN AMAÇLARI
GERÇEKLEŞTİREBİLİR ?

-TC. ÖRGÜTE KARŞI BAŞARILI
OLABİLİR Mİ ?

-TC. ÖRGÜTE KARŞI NEDEN
BAŞARILI OLAMAZ ?

-ÖRGÜTÜN ONAYLANAN UYGULA-
MALARI NELERDİR ?

-ÖRGÜTÜN ONAYLANMAYAN UYGU-
LA MALARI NELERDİR ?

-ONAYLANMAYAN UYGULAMALAR
YERINE ÖRGÜT NE YAPMALIDIR ?

-ÖRGÜTÜN ONAYLANAN UYGULA-
MALARININ HAREKETE FAYDASI ?

Raporun "ALAN ARAŞTIRMASI, bulgular ve değerlendirmeler" başlıklı I. Bölümündeki bu sorular, diğer ilgi araştırmaları ile desteklenmekte. Sadece bir değerlendirme örneği bile hedef kitlenin nasıl görüldüğünü açıklamaya yeter.

"ÖRGÜTÜN AMAÇLARI" sorusuna verilen cevaplardan en yükseği % 30.8 ile "Kültürel ve siyasi haklar"... "Bağımsız Kürt Devleti" diyenler ise % 15.3'tür.

"ÖRGÜT HANGİ AMACINI GERÇEKLEŞTİREBİLİR" sorusuna da yine en yüksek cevap % 15.9 ile "Kültürel ve siyasi haklar" ve % 14 ile "hepsi"dir. "Ayrı Kürt devleti" diyenler ise sadece % 3.6'dır.

D.Ergil, bu tabloyu şöyle değerlendirmektedir.

"Örgütün amacının bağımsız bir Kürt devleti kurmak olduğunu söyleyenlerin (bütün içinde % 2.4) % 16'sı, örgütün bu amacını gerçekleştirebileceğine inanmaktadır. Örgütün amacının bağımsız bir Kürt devleti kurmak olduğunu söyleyenlerin sadece % 16'sının, bu amacın gerçekleştirebileceğine inanmaları doğrusu şaşırtıcıdır.

Örgütün militan yandaşlarının, (abç) hedeflerde maksimalist, bunların gerçekleşmesi beklentisinde ise minimalist oldukları anlaşılmaktadır. Bu çelişki, onların verdikleri mücadeleden alıkoymamaktadır. Söz konusu bulgu, bir militanlık durumu-

nun varlığına işaret etmektedir." (s.22)

Bu ifadeler oldukça manidardır. Çünkü deneklerden "örgütün amacını bağımsız Kürt devleti kurmak" olarak açıklayanları "örgütün militan yandaşları" olarak kabul ettiğini açıkça ifade etmektedir. PKK'nin amacı nedir sorusuna Türkiye genelinde bir anket yaparsanız, çok yüksek oranda "bağımsız bir Kürt devleti kurmak" cevabı alabilirsiniz. Ama bu demek midir ki, soruya böyle cevap verenler "örgütün militan yandaşlarıdır"? Tersine, resmi propaganda etkisindeki sıradan insanlar bile böyle bir cevap vermeye hazırdır.

O halde D.Ergil, örgütün amacını "bağımsız bir Kürt devleti kurmak" olarak tanımlayanların "militan yandaşlar" olduğu sonucuna nereden varıyor? Şuradan, ankete katılan kişilerle ilgili eğer özel notlar tutulmamışsa, bu kitleye "yandaş", "sempatizan", "tarafdar", "etki alanı içinde" vb. olarak ele alındığının somut bir kanıtıdır.

Yine de D.Ergil'in anket sonucundan çıkardığı bu ilişkilendirmede büyük bir hata vardır. Bu hata yapılan korelasyonda önemli bir dikkatsizliği ya da çarpıtmayı gösteriyor. "Örgütün amaçları nelerdir" sorusuna "bağımsız Kürt devleti" diyenler (ki bunlar militan yandaşlar deniyor) 194 kişidir. (%15.3)

"Örgüt hangi amaçlarını gerçekleştirebilir" sorusuna ise, "ayrı bir Kürt devleti" diyenler 45 kişidir (% 3.6). Ergil bu bulguyu "militan yandaşların hedeflerde maksimalist, beklentilerde minimalist oluşu biçimde yorumlayarak yanıltıyor. Çünkü, aynı tabloda "örgütün amaçlarının

"HEPSİNİ" gerçekleştirebileceğine inananların sayısı 177 (%13)dir. "hepsini" cevabı açıktır ki, "bağımsız bir Kürt Devleti amacını"da içermektedir. Siyasi literatürde "asgari ve azami hedefler" olarak bir kavram vardır. Asgari hedefi "Kültürel-siyasi haklar", azami hedefi ise, "bağımsız bir Kürt devleti" biçiminde kabul edersek, deneklerin % 14'ünün her iki hedefide örgütün gerçekleştirebileceğine inandığını görürüz. Aynı tabloda Kültürel siyasi

haklar ile Kürt devleti hedefini birlikte gerçekleştirebileceğine inananlar ise 31 kişi (%2.4)dür.

Bu tablodan çıkan sonuç D.Ergil'in tersine "örgütün amacının bağımsız bir Kürt devleti" olduğuna inananların tamamının (sadece % 16'sının değil) örgütün bu amacı gerçekleştirebileceğine inandıklarını gösterir. Ve aslında tablonun karşılaştırmalı analizi, örgütün amacı ile onu gerçekleştirme konusunda deneklerde "bir uyum" söz konusu olduğunu gösterir. "İletişime ilişkin bilgiler" bölümünde en fazla okunan gazetenin % 35 oranı ile Özgür Ülke çıkması da hedef kitlenin niteliğinin saptanmasında önemli bir ölçüttür. Üstelik Özgür Ülke satın alanlarından % 17'sinin "okur-yazar olmaması" yani, gazeteyi dayanışma amacıyla satın alıyor olması, deneklerin politize olma yoğunluğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak deneklerin seçimi ve örneklerin yönteminde "hedef kitle", tüm "Doğu ve Güneydoğu halkı" değil, ulusal demokratik hareketin kitesidir. Çünkü amaç, bu kitlenin PKK ile siyasal radikalizmle ilişkilendirme biçimleri ile sisteme tekrar nasıl kazandırılacaklarını ortaya çıkarmaktır. Yoksa örneğin, "Korucu köylerinde", "polis lojmanlarında", "memur evlerinde" ve ülkenin başka "ayrıcalıklı kesimlerinde" yapılacak bir araştırmanın çok daha ilginç sonuçları olabilir. Araştırmanın amacı tüm "Doğu ve Güneydoğu"da plesbiter bir anket düzenlemek değildir. Raporun yanı sıra "hedef kitle" konusunda "açık" belirlemeler de bulunmaktan kaçınarak, spekülasyonlara yer vermesidir.

Can Erzin

GELECEK SAYIMIZDA

- Kritik Sorulara "YANIT YOK"
- Kürt Ulusal Varlığının, Ülkesinin ve Tarihinin Reddi
- Bask ve İrlanda Modelleri Kürdistan İçin "Çözüm" Olabilir mi?

KÜRT KÜLTÜR AYDINLANMASININ İLK ADIMLARINDAN BİRİ OLAN ARYA KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ

29.10.1994 günü Sömürgeci TC tarafından kapatıldı, tüm çalışanları tutuklandı ve halen Buca zindanındalar.

Dostta, düşmanda bilmeli ki, ulusal kültürümüzü korumak ve geliştirmekte kararlıyız.

**ARYA KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
İSTANBUL ÇALIŞANLARI**

DUYURU

Bir süredir kapalı bulunan
**ANKARA
BÜROMUZ AÇILDI**

**ADRES: Sakarya Cad. İnkilap sok.
Örnek İşhanı Kat: 3 NO: 8/71
Kızılay /ANKARA**

TELFAX: (0312) 432 53 14

KOMAL YAYINEVİ GENEL YAYIN YÖNETMENİ RECEP MARAŞLI'YA BİR MAHKUMİYET DAHA

8 Temmuz 1995 tarihinde İstanbul Terörle Mücadele Ekipleri tarafından gözaltına alınan ve yoğun işkencelerden geçirildikten sonra tutuklanan KOMAL Yayınevi Genel Yayın Yönetmeni Yazar ve Araştırmacı **Recep Maraşlı** hakkında yeni bir mahkumiyet daha verildi.

Bir süre önce yayını durdurulan "Jiyana Nû" Gazetesinin 6.1.1995 günkü sayısında yazmış olduğu "Sigortalı Demokratlık Realitesi" isimli makalesinden dolayı açılan dava 28.9.1995 günü İstanbul 1 Nolu DGM'de görüldü. Duruşma sonunda, "yazı bütünüyle incelendiğinde Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin 10/2 maddesi kabul ettiği şekilde suç içerdiği, bölücülük propagandası yapıldığı anlaşılmalı; sanık Recep Maraşlı'nın eylemine uyan 3713 sayılı yasanın 8/1 maddesi gereğince taktiren İKİ SENE AĞIR HAPİS ve ELLİ MİLYON TL AĞIR PARA CEZASIYLA MAHKUMİYETİNE, suç tarihi itibarıyla 3506 sayılı yasa gereği para cezasını on kat artırarak sanığın para cezasının BEŞYÜZ MİLYON TL AĞIR PARAA cezasıyla MAHKUMİYETİNE" kararı verildi.

Geçtiğimiz aylarda **Recep Maraşlı**, hakkında açılan ve İstanbul İHD tarafından düzenlenen "Ulusal Sorun ve Çözüm Önerileri" paneli davasından 2 yıl hapis, 100 milyon para cezası ile Komal Yayınları tarafından çıkarılan **Siyasi Savunma** adlı kitabından ötürü 2 yıl hapis, 100 milyon para cezası yargıtay tarafından onaylanmıştı.

Yazar **R.Maraşlı**, yazdığı kitap ve makalelerinden ayrıca, katıldığı panellerden dolayı hakkında açılan davalardan toplam 45 yıl ağır hapis cezası ile milyarlara bulan para cezası isteniyor.

Stërka Rizgari/İstanbul

Yaşar Kemal

'Vatan Hainliği'nden Yargılanacak

Yaşar Kemal Der Spiegel dergisine yazdığı bir yazıdan dolayı İstanbul 4 Nolu DGM'de Terörle Mücadele Yasasının 8. maddesine muhalefetten yargılanıyor.

Yaşar Kemal'in yargılandığı 8. Madde'nin Anayasaya aykırı olduğunu ve bu maddeyle ilgili olarak DGM'de açılan davanın karar aşamasına geldiğini belirten Avukat Enver Nalbant, 27 Eylül'e kadar yapılan duruşmaların 8.madde üzerine yoğunlaştığını söyleyen savcı sanığın TCK'nun 312/ 2-3. maddelerinden yargılanması gerektiğini söyledi. Mahkeme heyetinin böyle bir karar almasının

Yaşar Kemal'e ceza vermeye yönelik olduğunu söyleyen Avukat Enver Nalbant "Eğer 8.maddenin Anayasaya aykırı olduğu mahkeme tarafından karara bağlanırsa Yaşar Kemal yargılanamayacaktı. Savcı bunu farketmiş olacak ki, davayı 8.madde kapsamında çıkarmak istiyor. Ama bu sefer Vatan hainliğinden yargılanacak. TCK'nın 132/2-3. maddesi; bir halkı bir halka karşı kışkırtmayı ve vatan aleyhine propaganda yapmayı kapsıyor. Değişen bir şey olmayacak" dedi.

Stërka Rizgari / İstanbul

YAYINCI AYŞENUR ZARAKOLU HAKKINDAKİ CEZA KESİNLEŞTİ

Belge yayınları sahibi **Ayşenur Zarakolu**, Gazeteci **Faysal Dağlı**'nın Belge Yayınları tarafından yayınlanan "Brakuji-Kürtlerin iç Savaşı" isimli kitabında örgüt propagandası yapıldığı gerekçesiyle yargılandı.

29 Eylül'de görülen karar duruşmasında Yayıncı **A. Zarakolu**, İstanbul DGM tarafından 5 ay hapis ve 50 milyon TL para cezasına çarptırıldı.

Öte yandan, **A.Zarakolu** hakkında Yaşar Kaya'nın "Gündem Yazıları" adlı kitabını yayınlaması nedeniyle, 30 Ocak 1995 tarihinde İstanbul 2 Nolu DGM tarafından verilen **6 ay hapis 50 milyon TL para cezası da yargıtay 9. dairesi tarafından onaylandı**.

Belge yayınlarından yapılan açıklamada, "bu karar, düşünce ve ifade özgürlüğünün yanı sıra, basın ve yayıncılıkta özgürlüğünü çiğniyor. Kamuoyu, bölgesel çatışma ve sorunlar hakkından yoksun bırakılıyor, basın ve yayıncılar bir çeşit sansür uygulamaya zorlanıyor" denildi.

Stërka Rizgari/İstanbul

SOSYOLOG-YAZAR İSMAİL BEŞİKÇİYE SALDIRI

Ankara Merkez Kapalı cezaevi'nde tutuklu bulunan Sosyolog-Yazar **İsmail Beşikçi** ve Yayıncı **Ünsal Öztürk**, 16 Ekim 1995 günü mahkemeye götürülecekleri sırada, cezaevi jandarması tarafından tartaklanarak ellerindeki savunma dosyaları yırtıldı. Jandarmanın küfür, hakaret ettiği ve "sizin göreviniz kaçmak, bizim ise size engel olmak" diye bağırdığı öğrenildi.

Halkın hukuk Bürosu Avukatlarından **Zeki Rüzgar**, hükümetin güvenoyu alamaması sonucunda yönetim boşluğundan yararlanan cezaevi yönetimlerinin baskıları boyutlandığına dikkat çekerek "Böyle dönemlerde siyasi sorumluluğun bulunmuyor. Bugünden başlayarak aile görüşmeleri sınırlandırıldı. Avukatlar üzerindeki baskılar yoğunlaştırıldı."

Cezaevlerinde hayata geçirilmek istenen yeni politikaların ilk adımı Buca idi. Hükümetin düşmesi ile saldırılar yoğunlaşacaktır. Son günlerde, mahkemeye getirilen tutuklu ve hükümlülerin jandarma tarafından dövülmesi olayları da arttı" dedi.

Stërka Rizgari/İstanbul

Ceza Evleri'nde Baskılar Artarak Sürüyor

İstanbul Bayrampaşa, Ümraniye ve Bursa cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü aileler ve avukatlar üzerindeki baskıların da artarak devam ettiği öğrenildi. İHD İstanbul şubesi cezaevi komisyonu Üyesi **Av.Semih Mutlu**, yaptığı açıklamada tüm cezaevlerinde hak ihlallerinin devam ettiğini belirterek, "Bursa cezaevinde ziyaretçi kadınlar çamaşırlarına kadar aranıyor. Ümraniye'de

koşuşlar arasındaki görüş yasağı, yasal yazıların, yiyeceklerin alınmaması ve görüşlerin kısıtlanması devam ediyor. Umraniye'de inceleme yapan bakanlıkta görevli iki hakimin çalışmalarında sonuç çıkmadı" dedi.

Bayrampaşa cezaevinde geçtiğimiz cuma günü gardiyanların tutuklu ve hükümlülere saldırdıklarına da değinen Av.Mutlu, "Hükümet boşluğu bahane edilerek sorumlu yokmuş gibi gösteriliyor ve tüm ceza evlerin'de baskılar giderek artıyor" dedi.

Stërka Rizgarî/İstanbul

ADANA BÜROMUZA BASKIN

TC'nin Sosyalist Basına yönelik açtığı pervezsızca savaş, hergün yeni bir boyut kazanıyor. Gün geçmiyor ki, sosyalist bir dergi veya gazete toplatılmasın, çalışanları tutuklanmasın, büroları basılmasın, talan edilmesin.

Polisin artık adet haline getirdiği büro baskınları süreklilik halini kazandı.

Adana büromuz ayda iki-üç kez olmak üzere diğer dergiler gibi sık sık polis tarafından basılıyor. 28 Eylül ve 15 Ekim günlerinde yine basıldı. İki saat kadar büroda kalan polisler, her zaman olduğu gibi çok sayıda çeşitli kitap ve dergileri alırken, temsilci arkadaşımızı da tehdit etmeyi ihmal etmedi-ler.

"Musa Anter ve Basın Şehitleri Gazetecilik Ödülleri" SAHIPLERİNE VERİLDİ

Kapatılan Yeni Politika Gazetesinin düzenlemiş olduğu bu yılki "Musa Anter ve Basın Şehitleri Gazetecilik Ödülleri" töreni 20 Eylül 1995 günü saat 18.00'de Mecidiyeköy Kültür Merkezinde gerçekleşti. Ödül törenine çeşitli kitle örgütleri temsilcileri katıldı.

Törene, Musa Anter'in eşi Hale Anter, Münir Ceylan, Leyla Peköz, Necati Taniyan, Nadire Mater, Tahir Tepe -Kapatılan Yeni Politika Batman muhabiri ve Bitliste gözaltında katledilen Seyfettin Tepe'nin ağabeyi-

konusmacı olarak katılırken, İstanbul MKM tarafından hazırlanan Sinevizyon gösterimi yapıldı.

Daha sonra değerlendirmede ödüle layık görülen eserlerin sahiplerine ödülleri verildi.

Haber Dalında:

Birincilik Ödülünü; 11 Ekim 94 tarihinde Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan "Köyleri Devlet yakıyor" başlıklı haberiyle **Ergün AKSOY**

Araştırma-İnceleme Dalında:

Birincilik Ödülünü; "Yalanın ve İnkârın ideolojisi: İKEMALİZM" konulu çalışmasıyla **Mustafa YELKENLİ**

Fotoğraf Dalında:

Birincilik ödülüne seçici kurul tarafından ödüle değer eser bulunamadı.

Karikatür Dalında:

Birincilik Ödülünü; Otosansürü konu alan eseriyle **Aşkın AYRANCIOĞLU,**

Özel Onur Ödüllerini ise:

İstanbul'da polis tarafından kaçırılarak katledilen ve cesedi kimsesizler mezarlığında bulunan Hasan Ocak'ın ailesinin her türlü baskıya rağmen olayın ısrarlı takipçisi olmaları ve böylelikle "faili meçhul" cinayetleri gündemin ön sıralarına taşınmasına katkıda buldukları için özel onur ödülüne layık bulundular. Ayrıca kirlî savaşın sona ermesi, adil bir barışın tesisi ve demokrasinin hayata geçirilmesi uğruna açlık grevine girip dört şehit veren "onbini aşkın siyasi tutsak ve aileleri" bu anlamlı çabalarından dolayı özel onur ödülüne layık bulundular.

Stërka Rizgarî/İstanbul

İRANLI MÜLTECİLİRİN OTURMA EYLEMİ

Aralarında 65 çocuk, 31 kadının bulunduğu toplam 161 kişi 3 Ağustos 1995 gününden beri BSP Ankara il örgütünde siyasi sığınma hakları kabul edilmediği ve İran'a teslim edilme'leriyle karşı kalan sığınmacılar Kamuoyuna seslerini duyurmak için oturma eylemine başladılar.

Buna rağmen ne kamuoyu yeterli duyarlılığı gösterdi ne de yetkililer olumlu bir açıklama yaptılar, üç odalalı bir mekanda oiumsuz koşullar da yaşam mücadelesi veren sığınmacı 65'inin

yaş ortalaması 8-9 olan çocuklar oluşturmaktadır.

Yeterince besin alamayan yiyecek, giyecek ve temizlik gibi en temel sorunları bile karşılayamayan sığınmacılar, her gün biraz daha ölüme yaklaşmaktadır. Bütün bu zor şartlara rağmen sığınmacılar kararlılıkla eylemlerine devam etmektedirler.

Öte yandan İHD İstanbul Şubesi tarafından yapılan açıklamada "Yasalarda idam cezasını halen kaldırmayan devlet, idam edilme olasılıkları bulunan İranlıları, İran'a iade etmekle İran'ın idam suçuna da ortak olmaktadır. En son alınan bilgilere göre, BM tarafından siyasi iltaca talebi kabul edildiği halde, 2 İranlı evrensel insan hakları ihlal edilerek, Türkiye tarafından iade edilmiş ve İran 72 saat içinde bunları idam etmiştir. Bu korkunç bir ihlaldir.

Türkiye sığınma talebinde bulunan insanların ülkelerine iadesine derhal son vermeli, sığınma hakkına saygılı olmalıdır" denildi.

Stërka Rizgarî/Ankara

KKAV TESCİL EDİLDİ

1992 yılında İstanbul'da kurulan Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı bir süre önce adından ötürü Beyoğlu 3.Asliye hukuk mahkemesi tarafından hakkında dava açılmıştı.

Yeni ismiyle Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı, 12 Ekim günü görülen duruşmada, mahkeme heyeti tarafından onay gördü.

18 Ekim günü konuyla ilgili Vakıf başkanı şerafettin Elçi i tarafından yapılan açıklamada, "red ve inkar politikaların iflas ettiği mahkeme kararınca ortaya çıkmıştır. Vakfımız Kürt kültürünü, dilini, tarihini akademik düzeyde araştırıp inceleyecektir. Bilirkişi raporuyla vakıf başvuru senedi tescil edilmiştir. Senet tescil edilmeden önce "UKKTH ilkesi, Anti-sömürgecilik, özgürlük" kavramları mahkeme heyetince rededilmiştir. Daha sonra vakıf yönetim kurulu toplanarak bu kavramları çıkardı. Çünkü, mahkeme heyetince bu kavramlar siyasi bir içerik taşıyordu. Bu işlem tamamlandıktan sonra rapor tescil edildi" dedi.

Toplantıya çeşitli kurum ve kuruluşlardan temsilciler katıldı.

Stërka Rizgarî/İstanbul

SESİMİZE SES VERİN SESİMİZE SES KATIN

İHD İstanbul Şubesi kayıplara karşı komisyonunun düzenlemiş olduğu "Gözaltında Kayıplar" konulu brifing 4.10.1995 günü saat 14:00'te Basın müzesinde gerçekleşti.

Komisyon tarafından hazırlanan "İnsanlığa çağrı metninde; Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, her insanın yaşama hakkı, Kişi Özgürlüğü ve Güvenlik Hakkı olduğunu söyler". Oysa Türkiye'de yaşananlar insanların "Yaşama, Özgürlük ve Güvenlik" haklarının çiğnendiğini açıkça kanıtlanmaktadır.

Gözaltında kaybedilen yüzlerce İnsan Yaşıyorlar mı? Öldürüldüler mi? hâlâ bilinmemektedir. 1.1.1994-9.6.1995 tarihleri arasında Adli Tıp intikal eden cesetlere ve işlem gören dosyalara ilişkin raporda 1.5

yılda 33'ü kadın 244'ü erkek ve 13'ü bilinmeyen cinsiyette olmak üzere 290 kişi kaybedilmiştir. Ölüm nedenleri ise; Adli Tıpca şöyle belirlenmiştir; 25 Künt kafa taraması, 14 ateşli silahla vurulma, 11 kesici-delici alet yaralanması, 10 genel beden travması, 5 telle boğma-boğazlama, 2 iç kanama vs.

Bu resmi veriler İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerde gerçekleşmiş ve adli Tıp kurumlarına ulaşmış bilgilerdir.

Uzun yıllardan beri savaş kurallarının hüküm sürdüğü Olağanüstü Hal Bölgesindeki kayıplara yani; Diyarbakır, Siirt, Elazığ, Tunceli, Batman, Şırnak, Hakkari, Mardin'deki kayıplara ilişkin sağlıklı bilgilere ulaşmak ise mümkün olamamıştır. Çünkü, kaybedilen yakınlarını arayan kişilerde kaybedilmektedir" denildi.

1994 Gözaltında kayıp İddiaları 299 kişi
1995 Gözaltında kayıp İddiaları 128 kişi
1994 ve 1995 yıllarında Gözaltında kayıp iddialarının aylara göre dağılımı.

Ay	Yıl	Kişi Sayısı
Ocak-Şubat	94	9 kişi
Mar	94	10 kişi
Nisan	94	17 kişi
Mayıs	94	31 kişi
Haziran	94	18 kişi
Temmuz	94	60 kişi
Ağustos	94	31 kişi
Eylül	94	34 kişi
Ekim	94	30 kişi
Kasım	94	15 kişi

"ÖLMEK VAR DÖNMEK YOK" diyen 250 BİN İŞÇİ MITİNG ALANINDA

15 Ekim günü Türk-İş'in düzenlemiş olduğu işçi mitingi devletin yoğun güvenlik önlemleri, bütün tehdit ve Ankara'ya girişlerin yasaklanmasına rağmen yapıldı.

Türkiye ve Kürdistan'ın çeşitli illerinden gelen 250 bin işçi, yılların birikim ve öfkelerini bir günde dile getirdi.

Sabahın erken saatlerinden itibaren Kızılay meydanına gelmeye başlayan işçi-ler Bayram Meral alana girerken, "Türk-İş nerede, biz oradayız" sloganı attılar, medyaya, "satılmış basın, satılmış sabah" sloganlarıyla tepki gösterdiler. sık sık "İşçiler burada, hırsızlar neredir?". "Susma sustukça sıra sana gelecek". "Kahrolsun IMF", "İthal Başbakan Amerikaya", "Vur vur İnesin, Çiller Dinlesin". "Hükümeti düşürdük sıra Başbakanda" sloganları atıldılar.

BSP ve diğer sol kortejler "Yaşasın halkların kardeşliği", "Ekmeğ yoksa barışta yok" sloganları ile seslerini duyurdular.

Ankara girişinde oluşturulan barikatlarla karşılaşan işçilerle polis arasında yer yer çatışmalar çıksada yaralanmalar, gözaltılar olsada barikatlar işçilerin büyük yürüyüşü önünde dayanamadılar. Otobüsleri polis tarafından engellenen Kastamonu, İzmir, Mersin, Elazığ, Adana, İstanbul Haydarpaşa'dan Yol-İş ve DemirYol-İş Üyesi İşçiler normal yolcu otobüsleri ve özel araçlarla Ankara'ya geldiler.

Bu arada İstanbul ve İzmir'den gelen yaklaşık 13 bin işçi yolda karşılaştıkları 8 barikati çatışarak aştılar ve eski garaja gelerek yürümeye başladılar. Harb-İş sendikası İstanbul şubesi'nden gelen işçiler burada abluka altına alındı. Fakat işçilerin kararlı tutumu karşısında barikat bir süre sonra kaldırıldı.

"Barikatları aştık işte geldik Ankara" sloganıyla saat 12:35'te Tandoğan meydanına giren işçiler arasından iki kişinin polis tarafından gözaltına alınmak istenmesi üzerine tartışma çıktı.

İki işçi gözaltına alınırken aralarında Haber İş İstanbul 1Nolu Şube Başkanı Levent Dokuyucu'da polis saldırısında yaralanarak gözaltına alındı. Daha sonra düzenli kortejler oluşturan işçiler "işçiye kalkan eller kırılсын" sloganlarıyla kızılaya yürümeye başladılar.

Türk-İş genel başkanı Bayram Meral devletin planının alanların dolmasını engellemek olduğunu, ama işçilerin dağılı aşarakta olsa alanları doldurduğunu söyledi. Hükümetin kendilerine birinci altı ay için %11 ikinci altı ay için %8 verilmesini onaylayıp onaylamadıklarını soran Meral'e işçiler "hayır" yanıtıyla cevap verdiler.

Saat 14:00'de eylemin bittiği anonsuyla birlikte Bayram Meral'in meclise gidip Başbakanla görüşmesi duyulması üzerine işçiler, Meral'in gitmemesi için otobüsün etrafında kortej oluşturarak Türk-İş genel merkezine kadar geldiler ve Bayram Meral'in Başbakanla görüşmesini engellediler.

Barikatlarının aşılmasına iyice kinlenen polis göstericiye saldırarak çok sayıda işçiye gözaltına aldı. Saldırılarda yaralananlar

Numune hastanesine kaldırıldı. Burada tedavileri yapıldıktan sonra hepsi gözaltına alındılar. Eylem öncesi ve sonrası yaklaşık 150 kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Stërka Rizgari/Ankara

KAMU ÇALIŞANLARI ALANLARDA

Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu tarafından 17.10.1995 tarihinde memur maaşlarının artırılması, sendikalara yönelik baskı, sürgün ve soruşturmaların durdurulması, Grevli toplu sözleşmeli sendikal hak, işçi sendikalarıyla ve işçilerin grevlerini destekleme ve mücadeleyi birleştirmek, Türkiye'de köklü demokrasinin yerleşmesi amacıyla Türkiye çapında iş bıraktı ve alanlara çıktı.

İSTANBUL-Saraçhane: İstanbul Saraçhane'de bir araya toplanan yaklaşık 3bin kamu emekçisi sloganlarla taleplerini dile getirdiler.

KÇSKK Dönem Yürütmesi adına Ener-Sen Genel Başkanı Güven Gerçek basına ve kamuoyuna başlıklı bir bildiri okuyarak miting amacını dile getirdi. Yapılan açıklamada "Siyasi iktidarı uyarıyoruz. Taleplerimiz dikkate alınmazsa, hükümet bizimle Toplu Sözleşmeye oturmazsa Aralık ayında Genel Greve gidiceğiz. Tüm Kamu çalışanları mücadelemizde sonuç alıcı eylemlere ve Aralık genel grevine hazır olmak zorundalar" denildi. Yoğun güvenlik önlemlerinin alınan mitingde memurlar sık sık paralı eğitime hayır", "kahrolsun IMF, bağımsız Türkiye", "işçi memur el ele genel greve", "Susma sustukça sıra sana gelecek", "Yaşasın örgütlü mücadelemiz", "Grevler ertelenemez", "Kahrolsun sendika ağaları" sloganlarını attılar.

Bu arada düşüncelerinden dolayı hakkında 20 aylık ceza verilen Tüm Sağlık-Sen Genel Başkanı Fevzi Gerçek'te söz alarak yaptığı konuşmada, hükümet krizinin ancak bu düzenin aşağı edildiği zaman aşılabileceğini belirtti. Polis müdahalesinin yapılmadığı mitinge katılan kitle daha sonra sessizce dağıldı.

Kadıköy: Yaklaşık 4 bin kamu emekçisi Anadolu yakasında Kadıköy Meydanında eyleme katıldılar. Gurup yorumun türküleri ile desteklediği eylem sırasında kayıp aileleri'de mum yaktılar. Ayrıca, Gebze'de memur sendikalarının yanı sıra Demokratik kitle örgütlerinin destek verdiği eyleme 1200 kişi katıldı.

ANKARA: Sabah saatlerinde kamu binaları önünde toplanan memurlar davul-zurna eşliğinde halay çekerek saat 11.00

sıralarında 5 koldan yürüyüşe geçerek Kızılaya geldiler. 7 bin memurun katıldığı eylemde Türk-İş'e destek verildi.

İZMİR: Kitle örgütlerinin'de destek verdiği eyleme, öğle saatlerinde Konak meydanında yaklaşık 10 kişi katıldı. Miting'de sık sık "İşçi memur el ele genel Greve", "Kahrolsun düzen partileri" sloganları atıldı.

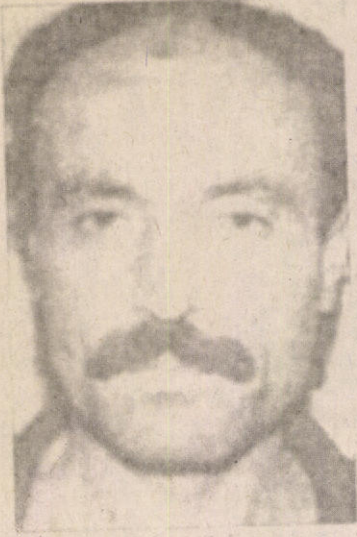
ADANA: İnönü parkında yapılan eyleme yaklaşık 2500 memur katıldı. SSK hastanesi hariç diğer bütün hastanelerde iş yavaşlatma eylemi yapılıırken, Eğitim-Sen üyeleride Devlet hastanesinde vizite eylemi yaptılar. İnönü parkını panzerlerle abluka altına alan polislerin, üzerinde kimliği olmayan kamu çalışanlarını parka almadığı görüldü.

URFA: Eğitim-Sen üyelerinin çoğunlukta olduğu kamu çalışanları vizite eylemi yaparken, saat, 12.00 sıralarında Sağlık Eğitim Merkezi önünde toplanarak basın açıklaması yapmak isteyen Ener-Sen ve diğer sendikaların oluşturduğu kitleye polis tarafından müdahale edildi. Sendikaların ortak hazırladıkları basın açıklamasına polis tarafından izin verilmedi. Eyleme yaklaşık 300 kişi katıldı.

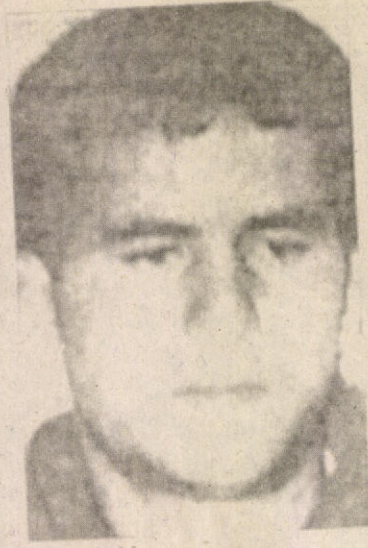
GREVLER ERTELENDİ

Liman-İş, Şeker-İş, DemirYol-İş ve Seluloz-İş grevleri ertelenirken TİGEM grevinin ertelenmesi de bakanların imzasına açıldı. 17 ekim günü imzaya açılan grevleri erteleme kararname, imzaların tamamlanmasının ardından Cumhurbaşkanı S. Demirel'e sunuldu. Demirel'de kararnameyi imzaladı. Adalet Bakanı Bekir Sami Dağ, "Milli güvenlik, genel sağlık gerekçesiyle bu grevleri erteledik, Anayasal bir yetkimizi kullandık" dedi.

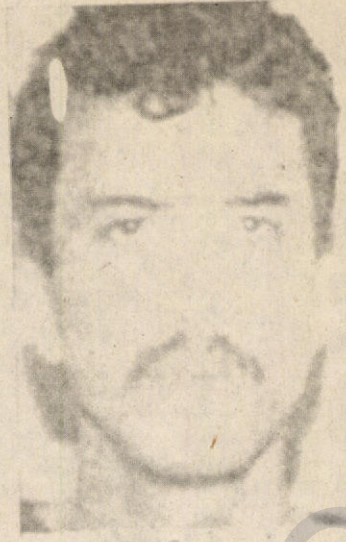
Türk-İş Başkanı Bayram Meral'de yaptığı açıklamada, "Bizim şimdi CHP'den beklediğimiz tek şey, eğer koalisyon yapacaklarsa protokolden önce sözleşmelerin imzalanmasını şart koşmaları gerekir" dedi.

Turan KILINÇ

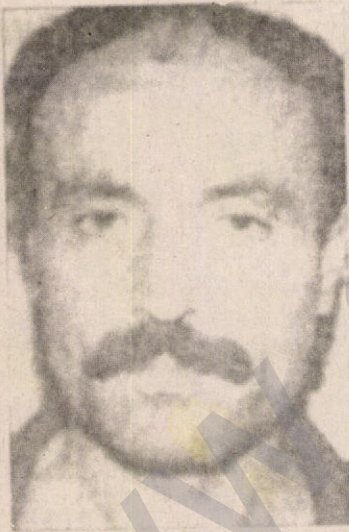
Yusuf BAĞ

Uğur SARIASLAN

21 Eylül günü sömürgeci TC tarafından
Buca zindanında katledildiler.
Direnişleri önünde saygıyla eğiliyoruz.
DEVİRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR

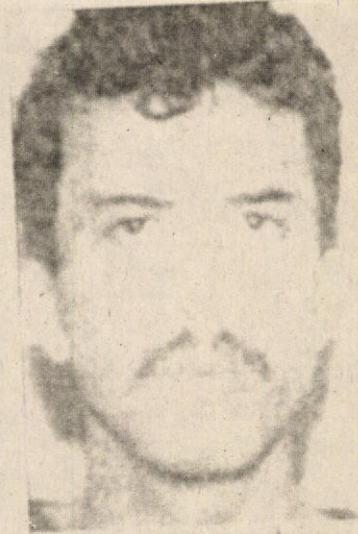
Buca Cezaevindeki
PRK/Rizgarî Dava Tutsakları

Turan KILINÇ

Yusuf BAĞ

Uğur SARIASLAN

21 Eylül günü sömürgeci TC tarafından
Buca zindanında katledildiler.

Direnişleri önünde saygıyla eğiliyoruz.

DEVİRİM ŞEHİTLERİ ÖLÜMSÜZDÜR

Sağmalcılar, Bursa, Ankara ve Konya Cezaevlerindeki
PRK/Rizgarî Dava Tutsakları

Bosna

NI UZ
Ağlatan foto

Merrim geliyor

TÜRK
AYDINI
BOSNA'YA
YARDIMA
GİDİYOR...

can

Kürdistan

sterka
rizzan

